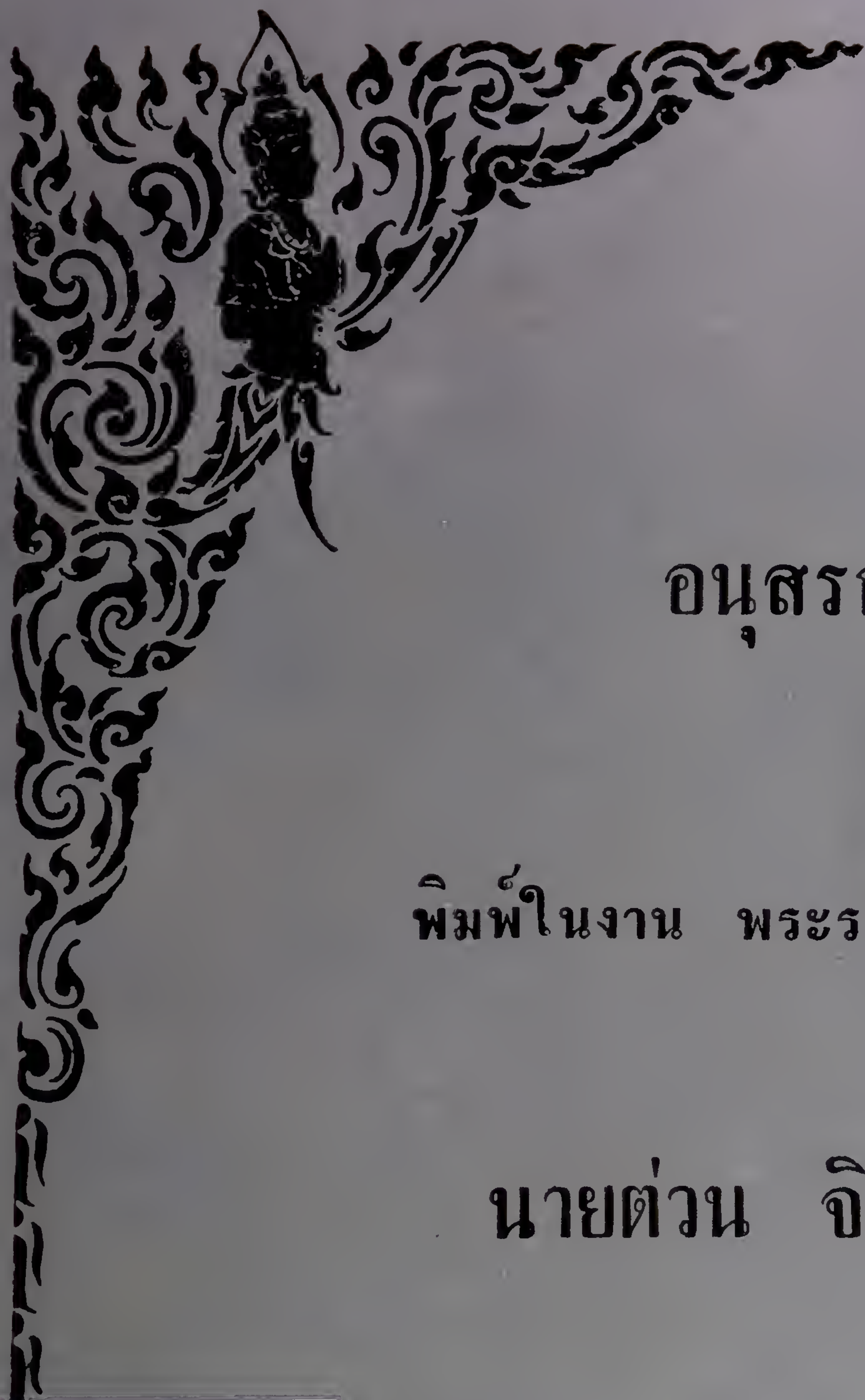

อนุสรณ์

พิมพ์ในงาน พระราชทานเพลิงศพ

นายต่วน จิณณวาโส

ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส

วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๑๑

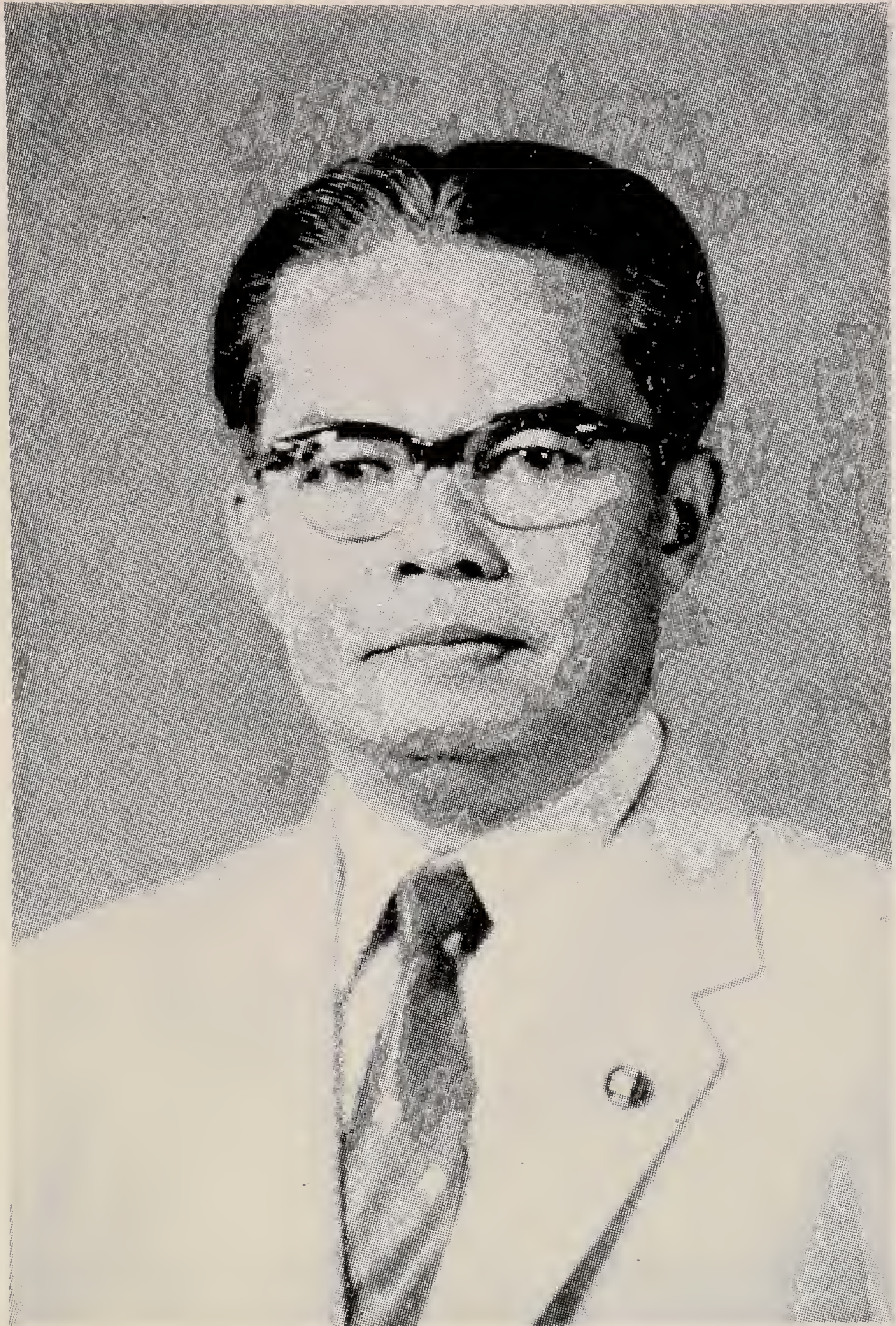
อนุสรณ์

พิมพ์ในงาน พระราชทานเพลิงศพ

นายต่วน จิณณวาโส

ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส

วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๑๑

นายต่วน จิณณวาโส

ชาตะ ๕ กันยายน ๒๔๔๙

มรณะ ๕ กันยายน ๒๕๑๑

ประวัติย่อ

นาย ต่วน จิณณวาโส เกิดเมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๔๔๙ ที่จังหวัด ปทุมธานี เป็นบุตรขุนอินทรากร (อยู่ จิณณวาโส) และนางบุญมา มีพี่น้องร่วมบิดามารดา ๔ คนด้วยกันคือ

๑. นาย ทองอ่อน (ถึงแก่กรรม)

๒. นาย ต่วน

๓. นาง เติม วังน้อย

๔. นาง เอม สุขแสงแก้ว

นายต่วนได้ทำการสมรสกับนางฉวี พูลสมบัติ มีบุตรรวม ๙ คน ด้วยกัน คือ

๑. น.ส. แววตา จิณณวาโส

๒. นาย ตะวัน ,,

๓. นาย ตระกูล ,,

๔. น.พ. เตรียม ,,

๕. นาง ตระการ ค้ำชู

๖. นาย ตรอง จิณณวาโส

๗. นาย ตำรา ,,

๘. นาย เตือน ,,

๙. นาย เต็ม ,,

นายต่วนสำเร็จชั้นมัธยมปีที่ ๘ จาก ร.ร. วัดเทพศิรินทร์ และเริ่มเข้ารับราชการที่กรมศุลกากร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๑

วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๔๗๑ เป็นพนักงานชั่งข้าวชั้น ๓

,, ๖ เมษายน ๒๔๗๒ เป็นเสมียนพนักงาน

,, ๑ มีนาคม ๒๔๗๗ เป็นเสมียนแผนกสินค้าขาเข้า

,, ๑ มกราคม ๒๔๘๐ ประจำกองสารวัตร

วันที่ ๑ กันยายน ๒๔๘๔ เป็นนายตรวจกองสารวัตร (ตรี)
,, ๑๙ มิถุนายน ๒๔๙๐ เป็นนายด่านชั้น ๒ ด่านศุลกากรตากใบ จังหวัดนราธิวาส
,, ๑ ตุลาคม ๒๔๙๑ นายตรวจกองสารวัตร

๑ พฤษภาคม ๒๔๙๒ ประจำแผนกไปรษณีย์ กองแบบพิธี
๑๖ ตุลาคม ๒๔๙๕ เป็นสารวัตรชั้น ๒ กองตรวจสินค้า (โท)
๕ กรกฎาคม ๒๕๐๕ ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกอากรขาเข้า (โท) กองเก็บอากร
๑ สิงหาคม ๒๕๐๗ ลาออก เหตุสูงอายุ

ราชการพิเศษ

๓ ตุลาคม ๒๔๙๖ ได้รับแต่งตั้งจากกระทรวงการคลังให้เป็นกรรมการและเลขานุการ ในคณะกรรมการตรวจสอบสินค้าขาเข้าและขาออก และการประเมินราคาสินค้า

อิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

๔ ธันวาคม ๒๔๙๒ บ.ม. (ร.ก.จ. ตอน ๖๙ เล่ม ๖๖)
๒๔๙๔ เหรียญบรมราชาภิเษก (เหรียญเงิน)
๕ ธันวาคม ๒๔๙๖ เบญจมาภรณ์ ช้างเผือก (ร.ก.จ. หน้า ๑๐๒ เล่ม ๗๐ ตอน ๗๘ ล.ว. ๒๓ ธันวาคม ๒๔๙๖)
๒๙ ธันวาคม ๒๔๙๗ จ.ม. (ร.ก.จ. ตอนที่ ๘๗ เล่ม ๗๑)
๕ ธันวาคม ๒๕๐๐ จ.ช. (ร.ก.จ. เล่ม ๗๔ ตอน ๑๑๓ ล.ว. ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๐)

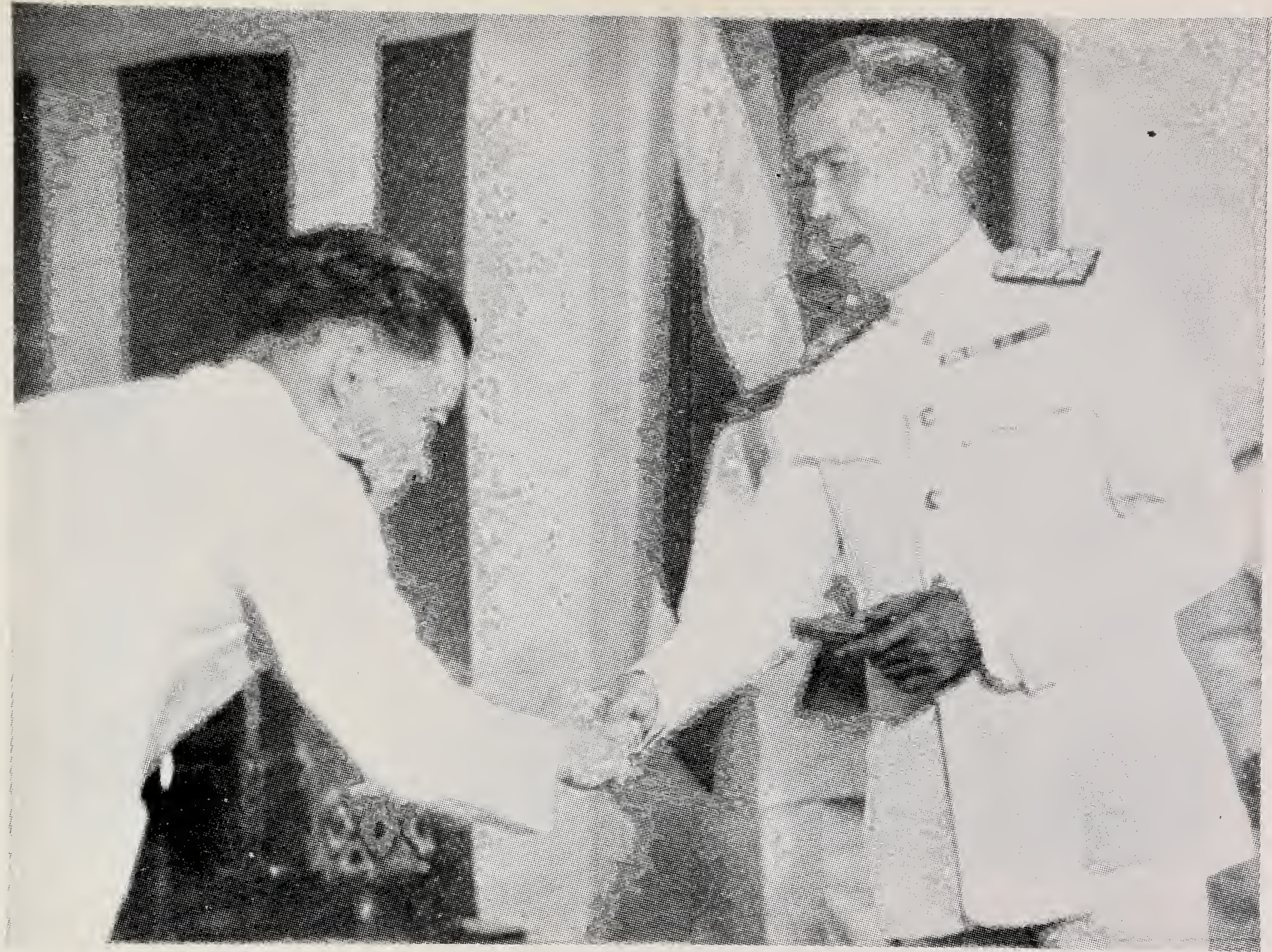
หลังจากนายต่วน ได้ลาออกจากกรมศุลกากร ได้ไปทำงานประจำกองภาษี กรมวิเทศสหการ อยู่เป็นเวลาประมาณ ๒ ปี จึงได้ลาพักผ่อนอยู่กับบ้านจนถึงแก่กรรม.

ถ่ายเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๐

ถ่ายสมัยเป็นข้าราชการ กองตรวจสินค้า กรมศุลกากร

รับเหรียญตราจาก จอมพล ป. พิบูลสงคราม

ภรรยา และ บุตร

ภรรยา, บุตร น้อง และ หลาน ๆ

คำไว้อาลัย

พี่ต่วน จิณณวาโส เป็นสามีสุดที่รักของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ากับพี่ต่วนได้รู้จักกันมาตั้งแต่เด็ก เมื่อครั้งข้าพเจ้าอายุ ๑๖ ปี พี่ต่วน อายุ ๑๘ ปี มีความสัมพันธ์กันเรื่อยมา

สมัยนั้นข้าพเจ้ากับพี่ต่วนอยู่บ้านใกล้เคียงกัน ข้าพเจ้าอยู่บ้านหลวงเรืองเวชวิชาคุณ ซึ่งเป็น น้าชายของข้าพเจ้า หม่อมเจ้าพจนา ฯ เกษมสันต์ โอรสของเสด็จในกรม (กรมหลวงพรหมวรานุรักษ์) ในวังตำบลสำราญราษฎร์ ถนนมหาชัย เป็นผู้ชวนคุณน้าให้มาปลูกบ้านอยู่ในวัง พี่ต่วนเป็นหลานหม่อมเจียม เกษมสันต์ เป็นหม่อมของกรมหลวงพรหม ฯ พี่ต่วนอยู่กับหม่อมบ้า เวลานั้นข้าพเจ้าศึกษาอยู่ที่ ร.ร. สตรีวิทยา ส่วนพี่ต่วนอยู่ ร.ร. วัดเทพศิรินทร์ ข้าพเจ้าและพี่ต่วนมีความสัมพันธ์กันมานานมาก ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๗

ตลอดชีวิตของพี่ต่วน พี่ต่วนประกอบแต่คุณงามความดี เป็นผู้ที่สร้างเนื้อสร้างตัวเพื่อครอบครัวโดยแท้ เป็นคนละเอียดรอบคอบ และประหยัด ซึ่งนับว่าเป็นแบบฉบับที่ดีเลิศสำหรับครอบครัวและลูกหลาน

พี่ต่วนได้ป่วยเป็นโรคหัวใจ จากการที่เส้นเลือดไปเลี้ยงกล้ามเนื้อหัวใจตีบ ทำให้เลือดไปเลี้ยงหัวใจน้อยลง ซึ่งได้รับคำบอกเล่าจากนายแพทย์ผู้ทำการตรวจรักษามาตั้งแต่ปี ๒๕๐๑ พี่ต่วนได้รับการรักษาโดย พล ร.ต. กมล ชัมพุนท์พงศ์ ที่เวชการ กับคุณหมอพร พิศกนก ที่ ร.พ. พระมงกุฎเกล้า และที่ ร.พ. ศิริราช ก็ได้ไปรับการรักษาเรื่อยมา อาการเจ็บปวดบริเวณหนาอกซีกซ้ายทวีขึ้นเรื่อย ๆ มากบ้างน้อย

บ้าง ระยะหลังนี้การใช้ยาก็ไม่ค่อยจะได้ผล คงมีอาการเจ็บบริเวณหน้าอกอยู่บ่อย ๆ บางครั้งวันละหลาย ๆ ครั้ง ขณะเดินบางครั้งต้องหยุดนิ่ง มีอาการเมื่อกำลังรับประทานอาหาร เดินออกแรง ถูกความเย็น และเมื่อขณะใช้ความคิดมาก ๆ เวลาเจ็บน่าสงสารมาก บ่นเจ็บเสียวที่หน้าอก แน่นเป็นบางครั้ง เคยบอกว่าหายใจไม่สะดวกต้องแหงนหน้าหายใจ

จนกระทั่งเมื่อเช้าวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๑๑ ซึ่งตรงกับวันเกิดของพี่ต่วน พี่ต่วนได้ทำบุญใส่บาตรในวันเกิดพร้อมกับลูก ๆ และข้าพ-เจ้า พอกลับมาบ้านก็ได้ขึ้นไปไหว้พระ ซึ่งเคยกระทำมาเป็นประจำทุกรอบปีในวันเกิด หลังจากไหว้พระแล้ว พี่ต่วนได้เข้าห้องน้ำ และมีอาการเจ็บแน่นหน้าอก ก็ออกมาจากห้องน้ำมาล้มลงที่กลางบ้าน ลูก ๆ และข้าพเจ้าก็ได้ช่วยกันบีบนวดและให้ยาลม พี่ต่วนก็ไม่ฟื้นขึ้นอีกเลย พี่ต่วนจากลูก ๆ และข้าพเจ้าไปรวดเร็วเหลือเกิน โดยคาดไม่ถึง

ข้าพเจ้าขอให้ดวงวิญญาณ ของพี่ต่วนสุดที่รักของข้าพเจ้าจงไปสู่สุคติสรวงสวรรค์ ถ้าชาติหน้ามีจริงขอให้เราทั้งสองได้มารวมทุกข์ร่วมสุขกันอีก โดยให้มีระยะเวลายาวนานที่สุดเท่าที่จะนานได้

อนึ่ง ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ให้เกียรติมาในงานฌาปนกิจสามีของข้าพเจ้าในวันนี้ เป็นอย่างสูง

ฉวี จิณณวาโส

๘ ตุลาคม ๒๕๑๑

จากลูก

วันนั้น ๕ กันยายน ๒๕๑๑ เป็นวันสูญเสียอันยิ่งใหญ่ของลูก ๆ เป็นวันที่จะติดตาติดใจพวกลูก ๆ ไปตลอดชั่วชีวิต เป็นวันที่เงียบเหงาและว้าเหว่อย่างยิ่ง มีแต่เสียงร่ำไห้และคร่ำครวญถึงคุณพ่อที่จากพวกเราไปโดยไม่คิดฝัน ลูก ๆ รู้สึกเหมือนขาดที่ยึดเหนี่ยว ขาดร่มโพธิ์ร่มไทร ขาดผู้ที่ให้คำแนะนำสั่งสอนเมื่อยามถึงคราวคับขัน

เมื่อย้อนไปนึกถึงอดีตที่ลูก ๆ ยังเล็กอยู่ เคยได้ยินได้ฟังจากคุณแม่ว่าคุณพ่อต้องตรากตรำทำงานอย่างหนักเพื่อครอบครัว ยามลูกๆ เจ็บไข้ได้ป่วยท่านก็หาหมอที่ดีที่สุดมารักษา ท่านทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อลูก ๆ เมื่อพวกเราเริ่มจำความได้ก็ได้เห็นพ่อพิมพ์ที่ดีที่สุด คุณพ่อเป็นบุคคลที่น่าเคารพรักอย่างยิ่ง ท่านพร่ำสอนให้ลูก ๆ เป็นคนดี ให้มีความอดทน ให้มีความกระตือรือล้น ให้รู้จักประหยัด ให้เป็นคนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ยามเมื่อลูก ๆ จะเดินทางผิดออกนอกลู่นอกทางท่านก็จะว่ากล่าวตักเตือนเสมอ เมื่อถึงวัยศึกษาท่านได้ให้การศึกษาที่ดีที่สุดแก่ลูก ตัวท่านเองก็บำเพ็ญตนเป็นครูที่ดีที่สุดของลูก ๆ ยามเมื่อลูกติดขัดท่านก็ได้ให้คำแนะนำได้อย่างดีทุกครั้งไป

เมื่อพวกเราเติบใหญ่ท่านก็แนะทางเดินชีวิตที่ดีให้แก่ลูก ๆ ท่านพร่ำสอนให้พวกเรามีความใฝ่สูง ยามพวกเราประสบปัญหาชีวิตที่แก้ไม่ตก ท่านก็เป็นผู้ชี้ทางสว่างให้ ทำให้พวกเราสามารถดำเนินชีวิตกันด้วยความราบรื่นตลอดมาตราบเท่าทุกวันนี้ แม้พวกเราจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้วก็ตาม ท่านก็ไม่วายเป็นห่วงพวกเรา ลูก ๆ รู้สึกเป็นหนี้พระคุณท่าน และต่อจากนี้ไปก็ไม่อาจจะตอบแทนพระคุณท่านได้อีกแล้ว ท่านมาด่วนจากพวกเราไปเสียก่อน ขอให้กุศลผลบุญที่ท่านได้ประกอบมาขณะที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ และบุญทานที่ลูก ๆ จะกระทำต่อไป จงส่งผลให้คุณพ่อที่เคารพรักยิ่งของพวกเรา จงไปสู่สุคติในสัมปรายภพ เทอญ

จากลูก ๆ ทุกคน.

คิดถึงจากหัวใจ

ไยพี่ด่วนมาด่วนจากน้องลูก
ฤทัยผูกเฝ้าคิดเป็นนิจสิน
วิญญาณพี่ถ้ามีคงยลยิน
น้องถวิลคิดถึงคะนึงครวญ

เราร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมามาก
ชีพพี่จากน้องลูกผูกใจหวน
คิดถึงอยู่ทุกวันแสนรัญจวน
หัวใจครวญโหยไห้ไม่เว้นวัน

ดลความหลังครั้งก่อนย้อนมานึก
น้องรู้สึกจิตใจให้ไหวหวั่น
คิดถึงทุกทิพาทิวาวัน
อีกทั้งฝันทั้งใฝ่ใจอาดูร

ชีวิตของทุกคนนั้นไม่แน่
มีเกิดแก่เจ็บกายตายแล้วสูญ
คงอยู่แต่ความดีที่เพิ่มพูน
จรัสจรูญคู่ฟ้าในสากล

ยิ่งนานวันน้องนั้นยิ่งคิดถึง
นั่งรำพึงถึงพี่นี้ทุกหน
จำกล้ำกลืนฝืนทุกข์ทวีทน
ในกมลรำพึงถึงทุกวัน

เฝ้านึกถึงแต่อดีตที่ผ่านมา
เราสองราร่วมทุกข์ร่วมสุขสันต์
ร่วมชีวิตร่วมจิตร่วมใจกัน
มิวายวันมีแต่สุขทุกเวลา

เวลานี้ขาดพี่ผู้เพื่อนยาก
มาตายจากน้องไปอาลัยหา
ขอวิญญาณของพี่ที่เอกา
จงลอยสู่ชั้นฟ้าวิมานทอง

เกิดชาติหน้าชาติใหม่ให้ได้พบ
ได้ประสบสมสู่เป็นคู่สอง
ขออธิษฐานดังจิตที่คิดปอง
ให้เราสองได้พบประสบกัน

ยิ่งนานวันนานเดือนยิ่งคิดถึง
เฝ้าคำนึงมิขาดปราศสุขสันต์
น้องคะนึงถึงพี่ทุกวัน
~~จวบ~~จนกว่าชีวิตสิ้นสูญไป.
+นั้น

จากน้อง

ฉวี.

๒๑ ธันวาคม ๒๕๑๑

ความตายไม่แน่นอน

เมื่อเราจากกันแล้วโดยไม่มีวันกลับมาร่วมชีวิตกันอีก ขอให้น้องฉวี จงรัก–สงสารลูกทุกคนให้มากกว่าเมื่อพี่ยังมีชีวิตอยู่ จะเป็นพระคุณอย่างที่สุด

พี่สั่งไว้เผื่อว่าเราจากกันโดยไม่ทันได้สั่งเสียกัน

ต่วน จิณณวาโส

(บันทึกจากกระเป๋าสตางค์)

กลัวสิ่งที่มองไม่เห็น

โดย

ท่านพุทธทาสภิกขุ

เมื่อพูดกันถึงสิ่งที่มองไม่เห็นตัว หรือโลกที่มองไม่เห็นด้วยตาแล้ว ก็อยากจะเริ่มพูดถึงสิ่งสามสิ่งเสียก่อน เพื่อจะได้เข้าใจง่ายเกี่ยวกับเรื่องนี้ นั่นก็คือคำว่า โลกนี้ โลกหน้า และ เหนือโลก คำว่าโลกนี้ตามความหมายในทางธรรมะ ก็คือสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏชัดแก่มนุษย์หรือเป็นนิสัยของมนุษย์ทั่ว ๆ ไป ส่วนโลกหน้านั้น เราหมายถึงโลกที่ไม่ปรากฏแก่ตามนุษย์ ยังอยู่ในความคาดฝันหรือคาดคะเน เป็นเรื่องหลังจากการละโลกนี้ไปแล้ว เช่นที่เราเรียกกันว่า โลกสวรรค์ โลกนรก เป็นต้น แล้วแต่จะคิดเอาหรือจะคาดคะเนเอา ส่วนคำว่าเหนือโลก นั้นหมายถึงความรู้ความเข้าใจอย่างกระจ่างแจ้ง จนไม่สนใจโลกนี้หรือโลกหน้า เพราะได้เห็นโลกอย่างถูกต้องโดยประการทั้งปวงว่าเป็นเพียงมายาภาพลวงตา ไม่มีโลกไหนที่น่าสนใจหรือน่ายึดมั่นถือมั่น นี่เรียกว่าเหนือโลก เมื่อเราแบ่งเป็นเรื่องโลกนี้ เรื่องโลกหน้า และเรื่องเหนือโลกดังนี้แล้ว เราก็อาจจะเห็นได้เองทันทีว่าโลกที่มองไม่เห็นตัวนั้นก็คือโลกอื่นนั่นเอง แต่ก็ยังไม่สูงขึ้นไปถึงเรื่องเหนือโลก เพราะว่าเรื่องเหนือโลกนั้นความจริงมันไม่ใช่โลกอีกโลกหนึ่งต่างหาก ดังนั้นเราจะได้พิจารณากันถึงสิ่งที่มองไม่เห็นตัว เพราะ

ถ้าเราเอาชนะสิ่งที่มองไม่เห็นตัวชนิดนี้ยังไม่ได้ เราก็ไม่มีทางที่จะเอาชนะความทุกข์ได้ และยิ่งไปกว่านั้นอีกก็คือ เราไม่อาจจะเป็นพุทธบริษัทได้ เป็นได้แต่เพียงผู้มีชีวิตอยู่อย่างงมงายไปตามเดิม ไม่อาจจะเรียกว่าเป็นผู้ถึงธรรมะได้เลย สำหรับคำว่า "งมงาย" ในที่นี้ เป็นสิ่งที่ต้องได้รับการพิจาณาอย่างละเอียด เพราะมันเนื่องกันอยู่โดยตรงกับคำว่า ป่าเถื่อน หรือที่เราเรียกกันว่า "อนารยะ" เช่นอนารยชนเป็นต้น ในภาษาพูดธรรมดาหรือในหมู่ชนเหล่าอื่นซึ่งไม่ใช่พุทธบริษัท อาจจะบัญญัติความหมายของคำว่า "อนารยะ" ไปในทางว่า ดุร้าย ไร้การศึกษา หรือไร้มารยาท หรือโง่ ทำอะไรไม่เป็น แต่ในทางพุทธศาสนานั้น เพ่งเล็งไปในทางที่สูงกว่านั้น คือแม้จะไม่ดุร้าย แม้จะมีความรู้ มีการศึกษา มีมารยาทดี แต่ถ้ายังมีความงมงายเกี่ยวกับโลก หรือสิ่งที่มองไม่เห็นตัวอยู่เพียงไรแล้วก็ยังเรียกว่าอนารยะ หรือเป็นป่าเถื่อนอยู่เพียงนั้น และไม่จัดบุคคลชนิดนั้นไว้ในหมู่แห่งอารยชนเลย ต่อเมื่อไม่มีความงมงายในสิ่งเหล่านี้ ถึงขนาดที่เรียกว่าละทิ้ง สีลัพพตปรามาส (ความงมงาย) จึงจะถูกยกฐานะขึ้นอยู่ในหมู่อารยชนระดับแรก (โสดาบัน) นี่แหละขอให้ลองเทียบเคียงดูเถิดว่า มาตรฐานตามทางธรรมะหรือโดยเฉพาะตามทางพุทธศาสนานั้น ได้เพ่งเล็งถึงระดับต่างๆ ของมนุษย์ในลักษณะเช่นไร และจะต้องอาศัยธรรมะหรือการถึงธรรมะสักกี่มากน้อย จึงจะยกตนขึ้นสู่ระดับที่พ้นจากความเป็นอนารยะชนได้ คือไม่ถูกประณามว่าป่าเถื่อนอีกต่อไป สำหรับสิ่งที่มองไม่เห็นตัวหรือโลกที่มองไม่เห็นตัวก็ตาม ส่วนมากย่อม

มีมูลมาจากความกลัว กล่าวคือเป็นสิ่งที่ทำให้เราวิตกกังวลหรือหวาดหวั่นเพราะมองไม่เห็นตัวมัน นับตั้งแต่เรื่องโชค เรื่องลาง เรื่องภูตผีปีศาจ เรื่องเทวดาอารักษ์ พระภูมิเจ้าที่ เจ้าป่า เจ้าเขา จนกระทั่งถึงเรื่องนรกหรือสวรรค์และเรื่องอื่น ๆ ซึ่งถือกันว่าเป็นปัญหาภายหลังจากตายแล้ว ดังนั้นเราควรจะได้พิจารณากันถึงสิ่งที่เรียกว่าความกลัวเป็นข้อแรกเสียก่อน ความกลัวเป็นกิเลส หรือเป็นผลของกิเลสประเภทโมหะหรืออวิชชา ดังนั้นมันจึงมีอำนาจได้มากมายไม่มีขอบเขตและมีลักษณะของความงมงาย เป็นเครื่องหมาย แต่สำหรับความฉลาดในการระมัดระวังตัวนั้น ไม่ได้มีมูลมาจากโมหะหรืออวิชชา แต่มีมูลมาจากวิชชาหรือปัญญา ดังนั้นจึงไม่ใช่สิ่งเดียวกับความกลัวในที่นี้ ความกลัวทำให้คนนอนไม่หลับหรือถึงกับวิกลจริต แต่ความฉลาดในการระมัดระวังป้องกันตัวอย่างแท้จริงนั้นหาเป็นเช่นนั้นไม่ นี้เป็นข้อแรกที่จะต้องเข้าใจให้ถูกต้องกันเสียก่อน ตัวอย่างเช่นคน ๆ หนึ่งเกิดความกลัวขึ้นมาเกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บ เขาก็ไปหาหมอดูหมอผีหรือหมอไสยศาสตร์ ส่วนอีกคนหนึ่งเมื่อระแวงในความเจ็บไข้ขึ้นมา ก็ไปขอรับการตรวจสอบที่โรงพยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องโรคภัยไข้เจ็บ เมื่อเป็นดังนี้ ลองเปรียบเทียบกันดูเถิดว่า ภายในจิตใจของเขาทั้งสองคนนี้ มีความแตกต่างกันอย่างไร ความยังเป็นป่าเถื่อน หรือความไม่เป็นป่าเถื่อนนั้นอยู่ที่ตรงไหน และสิ่งที่เรียกว่า ความกลัวนั้นเกิดจากอะไร แล้วปัญหาที่สำคัญที่สุดนั้นก็คือใครคนไหนอยู่ในฐานะที่อาจจะเข้าถึงธรรมะได้ และคนไหนยังอยู่ไกลธรรมะเกินไป อันจะทำให้

เรามองเห็นได้ด้วยตนเองว่า ธรรมะกับความกลัวนั้นเป็นปฏิปักษ์ต่อกันอย่างไร อันที่จริงความกลัวเป็นกิเลสประเภทโมหะหรือความงมงายดังที่กล่าวแล้ว ความหมดไปแห่งความกลัวโดยแท้จริงนั้น จะมีต่อเมื่อหมดกิเลสประเภทโมหะอีกนั่นเอง ดังนั้น เราจึงอาจกล่าวได้เลยไปถึงว่าพระอรหันต์พวกเดียวเท่านั้น ที่ละความกลัวได้ทุก ๆ อย่างแลโดยประการทั้งปวง แต่สำหรับมนุษย์ทั่วไปนั้น คงมุ่งหมายเอาเพียงละความกลัว เฉพาะประเภทที่งมงาย สำหรับความกลัวอันตรายโดยทั่ว ๆ ไปนั้น โดยแท้จริงมันก็เป็นสัญชาตญาณอย่างหนึ่ง ดังนั้นการถึงธรรมะในระดับต้น ๆ จึงยังไม่สามารถจะละความกลัวทุกชนิดได้และข้อเท็จจริงที่สำคัญที่สุด ก็คือว่าคนธรรมดาสามัญทั่วไป เป็นทุกข์เพราะความกลัวประเภทงมงายอย่างเดียวเท่านั้น ความหลงงมงายของมนุษย์นั่นเอง ทำให้มนุษย์รู้จักแต่ความกลัวประเภทงมงาย และมืดมนอยู่ด้วยความกลัวประเภทงมงาย จนกระทั่งความกลัวประเภทที่มีเหตุผล ไม่สามารถมีโอกาสมาแทรกแซงได้ นี่แหละคือภาวะที่ยังต่ำเกินไป ที่ยังน่าเวทนาสงสารหรือยังป่าเถื่อนอยู่ จนไม่สามารถจะยกคนนั้นขึ้นสู่ระดับของอารยชนได้ ความกลัวอย่างงมงายนั้นเป็นเหตุให้กระทำในสิ่งที่ไม่ควรทำ หรือไม่ควรทำอย่างยิ่ง คือเป็นเหตุให้ไปทำในสิ่งที่ให้เกิดความทุกข์เพิ่มขึ้นมาอีก หรือไปสร้างความทุกข์ขึ้นมาโดยไม่จำเป็น ความงมงายนั้นทำให้ไม่รู้ว่าไม่จำเป็นจะต้องกลัวทำให้ไม่รู้ว่าควรจะจัดการอย่างไรกับปัญหาที่เกิดขึ้น และทำให้ปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ผิดไปหมด จนกระทั่งมีความทุกข์หรือความเสียหายเกิดขึ้น

เพิ่มเติมขึ้นมากมายโดยไม่จำเป็น ตัวอย่างเช่นเมื่อสงครามเกิดทุกคนกลัว และทุกคนเป็นทุกข์ ทุกข์มากถึงขนาดนอนไม่หลับ และวิกลจริตไปเลยก็มีอยู่มาก ลองมองดูเถิดว่าเขายังไม่ได้รับอะไรจากสงครามเลย แต่เขาได้รับภัยจากความกลัวอย่างงมงายของเขาเอง คือจากโมหะ หรืออวิชชาของเขาเอง จึงกล่าวได้ว่านั่นเป็นความกลัวอย่างงมงายที่สุด เป็นความทุกข์เปล่า ๆ ปลี้ ๆ ไม่มีเหตุผล ไม่มีความหมาย ส่วนผู้ที่ถึงธรรมะแล้วไม่อาจจะเกิดความกลัวในทำนองนี้ หรือชนิดนี้จึงไม่ต้องทุกข์อย่างเปล่า ๆ ปลี้ ๆ หรือไม่ถูกหลอนด้วยปีศาจของความกลัว ตามทางธรรมะจึงถือว่าเป็นอารยชน ส่วนคนที่มีความกลัวอย่างงมงายนั้น แม้เขาจะอยู่ในฐานะเจริญภายนอกเช่นไร แต่ตามหลักของธรรมะย่อมถือว่าเป็นอนารยชนอยู่นั่นเอง คือมีความป่าเถื่อนตามแบบของธรรมะ ตัวอย่างนี้เป็นคำอธิบายของความกลัว ชนิดที่เป็นปัญหาเฉพาะหน้าของคนธรรมดาสามัญ สำหรับนำไปเปรียบเทียบเคียงในกรณีอื่น ๆ ซึ่งมีอยู่อีกมากมาย ในที่นี้มุ่งแต่จะชี้ให้เห็นว่าความกลัวในลักษณะเช่นนี้ เป็นสิ่งที่น่าอับอายขายหน้าของมนุษย์มากอย่างที่ประมาณไม่ได้ ไม่สมควรแก่ความเป็นอารยชนเลย แต่ก็หามีใครรู้สึกละอายเพราะเหตุนี้ไม่ นี่แหละคือการที่เขายังเข้าไม่ถึงธรรมะ นั่นเอง

คนที่ถึงธรรมะต้องไม่มีทั้งความทุกข์ และไม่มีทั้งความงมงาย ดังนั้นอย่างน้อยจึงต้องไม่มีความกลัวในระดับต่ำ ๆ นี้ คือในระดับที่เรียกว่ากลัวอย่างงมงาย คือกลัวสิ่งที่มองไม่เห็นตัวอย่างงมงาย ซึ่งเป็นนิสัยของคนธรรมดาสามัญทั่ว ๆ ไป เป็นสิ่งที่ไม่มีในหมู่พระอริยเจ้า

หรือเป็นที่น่ารังเกียจของพระอริยเจ้า นับว่าเป็นสิ่งที่ต้องทำความเข้าใจให้ดี ๆ เพื่อจะเข้าใจเรื่องการถึงธรรมะได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์

เท่าที่กล่าวมาแล้ว ได้แสดงให้เห็นว่าความกลัวเป็นโมหะ คือเป็นความงมงายอย่างหนึ่ง เป็นลักษณะของความป่าเถื่อน แต่ถึงอย่างนั้นก็อย่าได้เข้าใจเอาง่าย ๆ ว่า ความไม่กลัวเป็นสิ่งที่ไม่งมงายหรือไม่ป่าเถื่อน เพราะว่าความไม่กลัวอาจจะเป็นความบ้าบิ่นชนิดหนึ่งก็ได้ คือความกลัวที่ประกอบไปด้วยสติปัญญาหรือความฉลาดในการป้องกันตัวก็ยังมี เช่น หิริ และโอตัปปะ ซึ่งแปลว่า ความละอายบาปและกลัวบาป คำว่ากลัวบาปในที่นี้ มิใช่เป็นการกลัวอย่างกลัวสิ่งที่มองไม่เห็นตัวดังที่กล่าวมาแล้ว เช่นกลัวนรกอย่างคาดคะเนเอาอย่างนั้นอย่างนี้เป็นต้น แต่ว่าเป็นความกลัวสิ่งที่ยิ่งกว่ามองเห็นตัว และเป็นความรู้ที่ถูกต้องของสติปัญญา เพราะได้รู้และได้เห็นอยู่โดยประจักษ์ว่าบาปนั้นเป็นอย่างไร ดังนั้นจึงเป็นความกลัวคนละอย่างหรือต่างกัน คือเป็นความกลัวที่ไม่งมงายนั่นเอง แต่ถึงอย่างนั้นก็พึงทราบไว้ล่วงหน้าด้วยว่า เมื่อใครได้ถึงธรรมะแล้วแม้ความกลัวชนิดนี้ก็ไม่มี หรือไม่เหลืออยู่สำหรับเป็นปัญหาต่อไป เพราะว่าเมื่อใครถึงธรรมะโดยแท้จริงแล้ว บาปก็เป็นสิ่งที่ไร้ความหมายไป เช่นเดียวกับบุญไม่มีความหมายแก่เขา

สำหรับความกลัว ที่ต้องการให้ท่านทั้งหลายสนใจในที่นี้เป็นพิเศษ ก็คือความกลัวอย่างงมงาย ที่ทำคนเราให้เป็นทุกข์อย่างเปล่า ๆ ปลี้ ๆ และทำให้เขาอยู่ต่ำเกินไปกว่าที่จะจัดเข้าในหมู่ของพระอริยบุคคล

ได้ สำหรับความไม่กลัวเพราะบ้าบิ่นนี้ หมายถึงความไม่กลัวที่มีมูลมาจากโมหะเหมือนกัน และจะยิ่งเป็นลักษณะของความป่าเถื่อน ไปกว่าความกลัวแบบงมงายเสียอีก นับว่าเป็นเรื่องที่ต้องระวังให้ดีเช่นเดียวกัน มิฉะนั้นก็จะเกิดความเข้าใจผิดชนิดที่เป็นอันตรายอย่างยิ่ง ตัวอย่างที่จะยกมาเปรียบเทียบให้เห็นได้อย่างง่าย ๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้มีอยู่ เช่น พระอรหันต์ไม่มีความกลัวตาย เพราะหมดความรู้สึกว่ามีตัวตนสำหรับจะอยู่หรือจะตาย แต่คนบ้าบิ่นนั้นไม่กลัวตายเพราะมีตัวตนจัด เช่น มีอะไรมาทำให้เมาเกียรติยศ หรือเมาความมีตัวตนอย่างนั้นอย่างนี้ เมื่อหลงใหลในเกียรติทำนองนี้ก็ไม่กลัวตาย หรือว่าโจรใจร้ายมีนิสัยอำมะหิต แข็งกระด้างด้วยทิฐิมานะก็ไม่กลัวตาย หรือแม้ที่สุดแต่สัตว์เดรัจฉานบางชนิดที่มีอัสมิมานะจัด หรือมีความรักลูกของตัวเป็นต้น ซึ่งเป็นอัสมิมานะสองซ้อน ก็อาจจะต่อสู้กันเอง หรือต่อสู้กับมนุษย์โดยไม่กลัวตายดังนี้เป็นต้น ทำให้เราเห็นได้ว่าฝ่ายหนึ่ง เช่น พระอรหันต์ไม่กลัวตาย เพราะถึงธรรมะโดยสมบูรณ์ แต่อีกฝ่ายหนึ่งตรงกันข้าม ไม่กลัวตายเพราะไม่ถึงธรรมะเลย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าจะถือเอาอาการกิริยาว่าไม่กลัวตายเป็นประมาณอย่างเดียวไม่ได้ การถึงธรรมะต้องมีลักษณะแห่งการถึงธรรมะอยู่อย่างถูกต้องเสมอไป เมื่อได้กล่าวถึงความกลัวต่อสิ่งหรือต่อโลกที่มองไม่เห็นตัวมาดังนี้แล้ว ก็ควรจะได้กล่าวถึงความหวัง หรือความรักต่อสิ่งที่มองไม่เห็นตัวโดยทำนองแบบเดียวกัน ไปเสียในคราวเดียวกัน เพื่อให้ทราบว่าในบรรดาสิ่งที่มองไม่เห็นตัวนั้น เป็นที่ตั้งทั้งแก่ความกลัวและแก่ความรักหรือ

ความหวัง เช่น กลัวนรกแล้วก็ไปรักหรือหวังต่อสวรรค์ เพราะหลงเชื่อว่าเป็นโลกที่งดงามตรงกันข้ามจากภาวะที่น่ากลัว ความกลัวเป็นความงมงายอย่างไร ความรักหรือความหวังในกรณีเช่นนี้ก็เป็นความงมงายอย่างนั้น หากแต่ว่าเป็นไปในสิ่งที่ตรงกันข้าม และเป็นความงมงายที่ละเอียดหรือลึกซึ้งสองซ้อนเท่านั้นเอง ความกลัวต่อนรกอย่างงมงาย ทำให้ทำสิ่งที่เป็นป่าเถื่อนได้อย่างไร ความหวังต่อสวรรค์อย่างงมงาย ก็ทำให้ทำสิ่งที่เป็นป่าเถื่อนได้อย่างนั้น คนที่ถึงธรรมะจึงไม่มีทั้งความกลัวและไม่มีทั้งความหวัง แม้ต่อสิ่งหรือต่อโลกที่มองไม่เห็นตัวดังกล่าวแล้ว ถ้าอยากจะมีความหวังก็หวังต่อภาวะเหนือโลกคือความมีจิตใจอยู่เหนือโลก ซึ่งหมายถึงความไม่หวังจะได้สิ่งอะไร ๆ จากโลกนี้หรือโลกหน้า เมื่อไม่หวังจะได้อะไรจากโลกนี้หรือไม่หวังจะเป็นอะไรในโลกหน้าก็ตาม ก็ไม่มีความกลัวหรือความหวัง ไม่ว่าในลักษณะใด ๆ ที่เกี่ยวกับโลกนี้หรือโลกหน้า ไม่มีความหวั่นไหวหรือเปลี่ยนแปลงไปตามวิสัยโลก เพราะได้กลายเป็นธรรมะหรือมีเนื้อมีตัวเป็นธรรมะไปเสียแล้ว เรียกว่าเป็นผู้หมดปัญหาที่เกิดมาจากสิ่งที่มองไม่เห็นตัว ไม่ว่าในโลกนี้หรือโลกหน้า เช่นปัญหาที่จะเกิดขึ้นหลังจากตายแล้วเป็นต้น เขาจะไม่มีปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโชคลาง เกี่ยวกับภูตผีปีศาจ เกี่ยวกับเทวดาอารักษ์ พระภูมิเจ้าที่ เจ้าพ่อ เจ้าแม่ เจ้าเขา หรือแม้ที่สุดที่เกี่ยวกับนรกหรือสวรรค์เหมือนปัญหาของคนธรรมดาสามัญทั่ว ๆ ไป ผู้ที่ถึงธรรมะหรือมีความเข้าใจในเรื่องการถึงธรรมะย่อมมีความขยะแขยงต่อบุคคลที่ยังกลัวเรื่องโชค เรื่องลาง เรื่องภูตผี

ปีศาจ เรื่องเทวดาอารักษ์ หรือแม้แต่เรื่องนรกสวรรค์หลังจากตายแล้ว เพราะมันเป็นเรื่องสำหรับเด็กอมมือมากเกินไป โดยไปเห็นเป็นเรื่องจริงจังหรือเรื่องใหญ่เรื่องโตไปได้ เพราะความงมงาย หรือเพราะการไม่ถึงธรรมะนั่นเอง

ความเชื่อเรื่องโชคลางเป็นต้นนี้ เป็นพินัยกรรมหรือมรดกของคนที่งมงายมาแต่กาลก่อน ได้มอบหมายเอาไว้ให้แก่กันและกันสืบมาโดยไม่รู้ขาดสาย เพราะยังมีความงมงายอย่างเดียวกันหรือเท่า ๆ กัน ไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน ไม่ว่าของคนเมื่อหลายพันปีมาแล้วหรือของคนในวันนี้ ล้วนแต่เป็นความงมงายในสิ่งที่มองไม่เห็นตัวโดยเท่ากัน ลักษณะหรือภาวะที่มองไม่เห็นตัวนี้ เป็นสิ่งที่ได้ก่อให้เกิดปัญหายุ่งยากขึ้นมากมายในโลก ถ้าการสางปัญหานั้นเดินไปผิดทาง ก็ไปอยู่ในรูปของความงมงายจัด หรือลัทธิที่งมงายจัด ขนบธรรมเนียมหรือวัฒนธรรมที่งมงาย และบางอย่างเป็นไปอย่างแรงกล้าถึงขนาดที่จะยกย่องสิ่งที่มองไม่เห็นตัวนั้นว่าเป็น สิ่งศักดิ์สิทธิ์ จะศักดิ์สิทธิ์มากหรือศักดิ์สิทธิ์น้อย ก็ขึ้นอยู่กับความงมงายของคนมากหรือน้อย แต่ถ้าการสางปัญหานั้นเดินมาถูกทาง เรื่องก็จะเป็นไปในทำนองตรงกันข้าม คือเกิดความรู้หรือคำสอนที่เป็นลัทธิที่ถูกต้องขึ้นมา เกิดขนบธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรมที่ถูกต้องขึ้นมา จนกระทั่งเกิดเป็นศาสนาที่ถูกต้องขึ้นมา ละความงมงายเกี่ยวกับการถือโชคลางพิธีรีตองหรือการนับถือภูตผีปีศาจและผีสางเทวดาเหล่านั้นเสียได้ ก็จะมีผลเป็นความเกษม คือเกษมจากความกลัวชนิดที่กล่าวมาแล้วนั่นเอง ทำให้

เราเห็นได้ว่าอย่างแรกเป็นการไกลจากธรรมะ หรือไกลจากการเข้าถึงธรรมะยิ่งขึ้นทุกที จนถึงกับเรียกว่าเป็นหลักตอที่ฝังแน่นอยู่ในวัฏฏะแห่งการเวียนว่ายตายเกิด คือไม่มีวี่แววแห่งการถึงธรรมะนั่นเอง ส่วนอย่างหลังนั้นเป็นการถึงธรรมะยิ่ง ๆ ขึ้นไปทุกที จนกระทั่งถึงระดับสูงสุด จึงได้มีการรู้สึกในทำนองที่ว่า การถือโชคลางหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้นมันเป็นเรื่องของเด็กอมมือดังที่กล่าวแล้ว เกี่ยวกับเรื่องนี้เราจะต้องสังเกตดูที่ตัวเราเอง หรือกว้างออกไปหน่อยก็คือที่พวกเราเอง หรือกว้างออกไปกว่านั้นอีกก็คือมนุษย์เรานี่เอง จะดูให้แน่ว่ามีธรรมะมากน้อยเท่าไร ก็ดูจากการที่เรายังถือโชคถือลางหรือเชื่อมั่นในสิ่งศักดิ์สิทธิ์กันอยู่มากน้อยเท่าไรนั่นแหละ และดูด้วยความไม่ลำเอียง จนกระทั่งเห็นความงมงายของตัวเราเองด้วย จนกระทั่งเกิดความละอายขึ้นมา ในเมื่อรู้สึกว่าเราถึงธรรมะน้อยเกินไป จนต้องได้รับความทุกข์ชนิดที่สัตว์เดรัจฉานไม่ต้องได้รับ กล่าวคือความทุกข์ที่เกิดมาจากการถือโชคถือลางผีสางเทวดาโดยเฉพาะ ผู้ที่เรียกตัวเองว่าเป็นนักศึกษาสูงบางคน แม้แต่สมัยปัจจุบันนี้ ก็ยังถือโชคถือลาง และยิ่งถือโชคถือลางมากยิ่งขึ้นไปกว่าบรรพบุรุษในยุคโบราณเสียอีก จะยกตัวอย่างที่เห็นได้ง่าย ๆ เช่นเลข ๑๓ ซึ่งบรรพบุรุษของเราไม่เคยถือว่าเป็นเลขที่นำมาซึ่งโชคร้าย ก็แปลว่าท่านเหล่านั้นยังถือโชคถือลางอยู่ในวงแคบ แต่ลูกหลานในปัจจุบันก็เพิ่มโชคลางเรื่องเลข ๑๓ ขึ้นอีก โดยลักษณะที่เรียกว่างมงาย ยิ่งไปเสียกว่าบรรพบุรุษ เพราะไปรับเอาลัทธินี้มาจากพวกงมงายพวกอื่น มาเพิ่มให้แก่ความงมงายของตัวเอง และเมื่อทำอยู่ในทำนองนี้เรื่อย ๆ ไป ความงมงายก็จะ

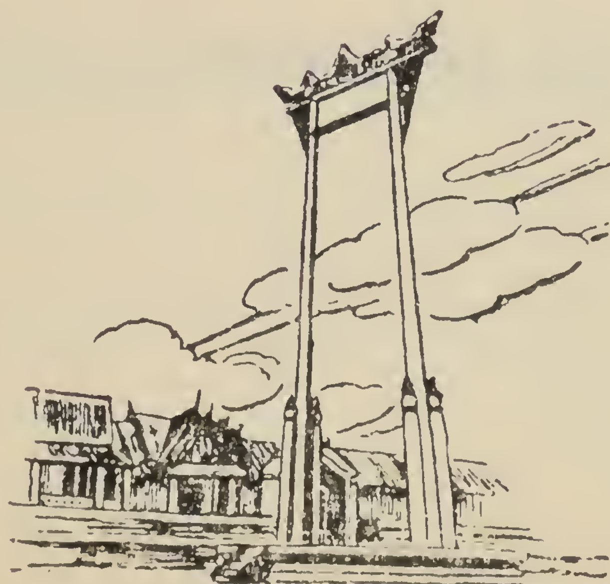
เพิ่มมากขึ้นเท่ากับวันคืนที่ล่วงไปมากขึ้น หรือที่มีการศึกษามากขึ้น มีการสังคมกว้างขวางมากขึ้น เขาได้เพิ่มสิ่งที่ทำให้สะดุ้งหวาดเสียว นอนหลับยากให้เพิ่มมากขึ้น ๆ ตามลำดับ ดังที่มีประจักษ์พยาน ปรากฏชัดอยู่ในข้อที่ว่า เรามีหมอดูมากขึ้น ทรงเจ้าเข้าผีเข้าเทวดา มากขึ้น มีการกระทำพิธีรีตองเกี่ยวกับโชคลางมากขึ้น แทนที่จะ น้อยลงกลับเชื่อเครื่องรางของขลังมากขึ้น ข้อนี้ย่อมหมายความว่า อาณาจักรของความกลัวเกี่ยวกับสิ่งที่มองไม่เห็นตัว ได้ขยายกว้าง ออกไปมากขึ้น ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ซึ่งเมื่อกล่าวอีกทางหนึ่งก็คือ ไกลจาก การถึงธรรมะยิ่งขึ้น เป็นมนุษย์ที่งมงายต่อการถึงธรรมะยิ่งขึ้น ไม่สม กับที่จะกล่าวว่าเป็นมนุษย์ในยุคที่เจริญด้วยการศึกษาเลย ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับเรื่องที่เราจะต้องมองให้เห็นมีอยู่ว่า การศึกษาของโลก โดยเฉพาะในปัจจุบันได้ตั้งรากฐานอยู่บนความอยาก และความหวัง ในสิ่งสวยงามหรือสิ่งศิลปะ คือความงามหรือสนุกสนานเอร็ดอร่อย ทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางผิวกาย เมื่อความอยากหรือ ความหวังครอบงำจิตใจแล้ว บุคคลก็ตกลงสู่ความงมงายได้โดยทุก วิถีทาง เพราะอำนาจของความอยากหรือความหวังนั้น มีอยู่เหนือสติ ปัญญาของมนุษย์โดยไม่รู้สึกตัว ความอยากหรือความหวังนั้นทำให้ มนุษย์สูญเสียความสำนึกตัว หรือเสียความสมดุลย์ของสติปัญญา เมื่อ สติปัญญาไม่เป็นอิสระแก่ตัว แต่ตกอยู่ใต้อำนาจความบีบคั้นของความ อยากหรือความหวัง จนกลายเป็นไม่ใช่สติปัญญา คือ กลายเป็นความ มืดมนอย่างยิ่ง แต่อยู่ในรูปของสิ่งที่คนโง่ยังเรียกกันว่าสติปัญญา คือ เป็นแสงสว่างที่มืดมนอย่างยิ่งนั่นเอง จึงได้พ่ายแพ้แก่มายาของสิ่งที่

มองไม่เห็นตัวทั้งหลาย ตัวอย่างเช่น มีความอยากหรือความหวังมาก เกินไป คือมากจนไม่รู้ว่าจะมากอย่างไร จึงทำให้เกิดความรู้สึกเป็นความพลาดหวังไปเสียหมด ทั้ง ๆ ที่สิ่งทั้งปวงก็ได้เป็นไปตามกฎของมันเองตามธรรมดา คือมีผิดบ้างถูกบ้าง สำเร็จบ้างไม่สำเร็จบ้าง แต่คนพวกนี้ก็เห็นเป็นความผิดหวังอยู่ตลอดเวลา มีสมหวังน้อยเกินไปอยู่ตลอดเวลา ทำให้รอคอยไม่ได้อยู่ตลอดเวลา จึงได้คิดนอกลู่นอกทางออกไปว่าจะต้องมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์พิเศษอยู่ในโลกที่มองไม่เห็นตัวอีกสักอย่างหนึ่งแน่ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกันอยู่กับความสำเร็จ หรือความไม่สำเร็จของเขา เขาจึงพลัดออกไปสู่โลกของความงมงายทั้งที่เป็นนักศึกษาสูงๆมีความเจริญก้าวหน้าในทางวัตถุอย่างสมบูรณ์ จนไม่รู้ว่าจะเรียนอะไรอีกต่อไป ความงมงายเกิดขึ้นได้หรือเข้ามาได้ก็เพราะอำนาจของสติปัญญาพ่ายแพ้แก่อำนาจของความอยาก หรือความหวังดังตัวอย่างที่กล่าวมานี้ ดังนั้นมนุษย์เราจึงไม่ได้ดีขึ้นในแง่ของการถึงธรรมะ ยังคงหันเหออกไปนอกทิศนอกทางของธรรมะเดินไปตามทางของความหลงงมงาย ซึ่งมีอยู่มากมายเหลือที่จะกล่าวได้ เราจึงมีคนที่เป็นโรคทางประสาทหรือทางจิตมากกว่าเดิม เพราะความที่อำนาจของสติปัญญา ได้พ่ายแพ้แก่อำนาจของความอยากและความหวัง จนพลัดตกไปสู่ความงมงายดังที่กล่าวแล้ว

นอกไปจากนี้ก็ยังมีความงมงาย ชนิดที่ทำสืบกันมาเป็นประเพณีของชนเผ่านั้น ๆ หรือชาตินั้น ๆ ที่มีอยู่เป็นประจำชาติ ถ่ายทอดกันมาด้วยการกระทำโดยไม่รู้สึกตัว บางคนพอจิ้งจกร้องก็สะดุ้ง ถ้าตัวเองมีอะไรเป็นไปในทางร้ายสักนิดหนึ่งผสมรอยพร้อมกันพอดี ก็มีเรื่องมี

ราวมากถึงกับล้มป่วยเพราะความกลัว และยังมีเรื่องต่าง ๆ อย่างอื่นอีกมาก ลักษณะเช่นนี้มีอยู่ด้วยกันทุกชาติทุกภาษา เป็นความหลงงมงายต้นทุนดั้งเดิมอยู่ด้วยกันทุกชาติทุกภาษา ครั้นการคมนาคมและสังคมก้าวหน้ายิ่งขึ้นอย่างในสมัยนี้ ก็มีโอกาสเพิ่มความงมงาย ด้วยการแลกเปลี่ยนให้แก่กันและกันเพิ่มขึ้นเป็นหลายเท่า แล้วแต่ว่ามีการคบค้าสมาคมใกล้ชิดกันเพิ่มกี่ชาติกี่ภาษา สติบัญญามีกำลังน้อย ไม่มีทางที่จะฟื้นตัวในโลกที่เต็มไปด้วยความอยาก ความหวัง และความกลัว อันเป็นปัญหาเกิดมาจากสิ่งที่มองไม่เห็นตัว ดังกล่าวแล้ว

เราหวังอยู่แต่เพียงอย่างเดียวว่า เมื่อไร คนถึงธรรมะหายความหลงงมงายและความเป็นป่าเถื่อนแล้ว ปัญหาเหล่านี้คงจะหมดไป การถึงธรรมะอย่างเดียวเท่านั้นที่จะช่วยขจัดปัญหานานาชนิด ที่เกิดมาจากสิ่งที่มองไม่เห็นตัวดังกล่าวได้

บทร้อยกรองทั้งหมดนี้ประพันธ์โดย ฉวี จิณณวาโส

เริ่มประพันธ์ ๒๕๐๔–๒๕๐๗

คำประพันธ์ของข้าพเจ้าถ้าจะเป็นความดีแม้แต่ส่วนน้อย

ข้าพเจ้าขอยกความดีทั้งหมดนี้แด่พี่ต่วนสามี

ผู้วายชนม์ของข้าพเจ้าแต่ผู้เดียว

รวมกลอนเตือนใจ

๏ ที่ฉันคิดลิขิตไว้ใช่ฉลาด มิใช่ปราชญ์กาพย์กลอนอักษรภาษา
ผิดพลาดจากกฎเกณฑ์ได้กรุณา ผู้เก่งกล้าปรีชากวีโปรดอภัย
ไม่นึกไม่ได้คิดให้ผิดทาง เวลาว่างของฉันไม่เฉไฉ
จึงเขียนนำพร่ำสอนเป็นกลอนไป แด่ญาติลูกหลานทั้งหลายทุกคน
ฉันได้เพียรเขียนไว้ใช้สอนจิต เป็นมิตรเป็นทานเพื่อทานกุศล
ถ้าได้อ่านผ่านแล้วขอจงดล ใจคิดแต่กุศลเป็นคนดี.

๏ ศึกษาหาความรู้ครูสอนใจ สอนให้คิดเรื่องดีมีหลักจิต
วิทยาหลักวิชาให้ได้คิด อย่าอวดฤทธิ์แสดงแผลงแผลงไป
ทุกคนยกย่องคนมีความรู้ อย่าให้หลู่ประณามหยามเหยียดได้
มาศึกษาไพล่มาหาชั่วไป เลวกว่าคนไม่ได้เรียนวิชา
จงทำตัวทำใจให้ถูกต้อง ให้ทุกคนยกย่องก้องเกียรติหนา
อย่าให้ตนรนชั่วใส่ตัวมา อย่าให้บิดามารดาเสียกำลังใจ
อุตส่าห์แลกหยาดเหงื่อให้ศึกษา เพื่อลูกเต้าก้าวหน้าจำเริญได้
เป็นที่พึ่งครอบครัวตัวเราไซร้ ไม่คิดเลวเหลวไหลไผ่ต่ำช้า
คำพังเพยว่าสนิมเกิดในเหล็ก ไม่ใช่เล็กจงจำคำที่ว่า
จะดีชั่วสันดานตัวเป็นผู้พา เข้าฝั่งจิตติดมาในจิตใจ
จะดีชั่วตัวเราเนาว์อยู่ใน ไม่มีใครมาใส่ให้เราได้
นิสัยใครใครรู้อยู่แก่ใจ เกิดขึ้นในหทัยใจราญรอน
เหมือนสนิมเกิดขึ้นในเนื้อเหล็ก มันกัดเกาะกินเหล็กกินจนกร่อน
เช่นนิสัยใจเราเผ้ารุมร้อน ชั่วดีอดีตก่อนถึงปัจจุบัน
คงจะตามสังหารผลาญตัวเรา เพราะรุมเร้ากวนจิตคิดบ่อนบั่น
เมื่อเสร็จแล้วสนองจองเราพลัน จะชั่วดีอาสัญบั้นตัวเอง.

๏ งามเอ๋ยงามน้ำใจ งามสิ่งใดนั้นไม่วิไลเหมือน
งามสูงค่าตรึงใจติดใจเตือน ไม่มีวันลืมเลือนจนวันตาย
เมตตางามอารีงามมีสัตย์ สารพัดให้สุขให้ทุกข์หาย
ประทับใจซาบซึ้งตรึงฤทัย วิไลใจสะอาดวิลาสเอย

๏ คนที่จนนั้นจนจนแย่ จนจนแก่ตายเปล่าน่าเศร้าหนอ
คนมั่งมีก็มีเสียเกินพอ อนาถหนอวาสนาชะตาคน.

๏ คนใจบาปหยาบช้าสารพัด ไร้สัตย์จิตละโมบทุกสิ่งสรรพ์
อีกปากชั่วใจชั่วระคนกัน ไม่มีวันเข้าใจสิ่งใดเลย
เห็นแก่ตัวมากตัณหากิเลสหนาจัด ไม่มีสัตย์สัจจะอย่างเฉลย
ไม่กตัญญูรู้คุณผู้เคย ปรานีตนเช่นเคยเมตตามา
เกิดชาตินี้ชาติไหนอย่าได้พบ ไม่ขอคบคนทรามต่ำนักหนา
ชุลีกรทวยเทพพระเทวา ขอห่างคนที่ว่าทุกชาติไป.

๏ กรรมเก่ากับกรรมใหม่คือใจเรา อีกกรรมเก่าก่อไว้ใจทำยุ่ง
สร้างกรรมใหม่ก่อใหม่เพราะใจจูง ใจจึงยุ่งก่อกรรมทำเรื่อยไป
จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ไม่สร้างสรรความดีผิดวิสัย
แล้วโทษเวรโทษกรรมขำเหลือใจ ที่แท้ใจของตัวคิดชั่วเอง.

๏ หวานเอ๋ยหวานน้ำคำ คำพร่ำหวานไพเราะเสนาะจิต
หวานน้ำผึ้งไม่ตรึงซึ้งใจคิด พจมานหวานจับจิตคิดมิวาย
หวานน้ำอ้อยค่อยจางเมื่อกลืนกิน หวานลิ้นมิสิ้นหวานหวานไม่หาย
จนหญิงมอบชีวิตจิตใจกาย ให้ชายจนหมดสิ้นเพราะลิ้นคาล
หากคำหวานคงที่ไม่มีขม หญิงคงไม่ระบมตรมคำหวาน
หวานจะไม่ชืดไม่จืดไม่ราน จะบันดาลทั้งสองครองจนตาย.

๏ ดูแต่หน้าหาเห็นหัวใจไม่ ดีร้ายทายไม่ตรงคงไม่เห็น
เพราะซ่อนอยู่ในฤทัยยังไม่เป็น เพิ่งจะเห็นชั่วครู่ดูผิดไป

อันสันดานที่บ้านผ่านเห็นชัด ใจกิริยาคดจัดหรือไม่
ออกนอกบ้านแสร้งแต่งให้ผิดไกล ดูเท่าไรไม่เห็นไม่เด่นเอย

๏ เรียนเอ๋ยเรียนจิตใจ เรียนเท่าไรไม่จบไม่ครบอย่าง
จนตายยังไม่วายจะเลือนลาง ไม่มีทางเรียนจบครบได้เลย
อยู่ในโลกตั้งกึ่งหนึ่งศตวรรษ ไม่อาจเรียนเรื่องใจไม่กล้าเผย
เรียนเหลี่ยมใจเท่าไรได้ภิเปรย จบแล้วโปรดเฉลยฉันขอฟัง.

๏ งามน่ารักพักตร์พริ้มยิ้มในหน้า พักตราไม่บึ้งตึงปึ่งยศศักดิ์
สวยจริงจริงไม่หยิ่งช่างน่ารัก พิศพักตร์ไม่เคยเบื่อเหลือจะงาม
หน้าหวานซึ้งตรึงใจใครได้เห็น นับว่าเป็นบุญตาท่าไม่หยาม
ไม่เจ้ายศเจ้าอย่างทางเลวทราม พิศยิ่งงามน่าชมสมผู้ดี
สัญชาติไพร่จิตใจสกุลต่ำ พอได้ดีเลยทำอวดศักดิ์ศรี
ที่แท้ก็ชาติไพร่ใช่ผู้ดี วางท่าทีบึ้นหน้าไม่น่าดู.

๏ อย่าระเริงเชิงโลกีย์มีทุกข์ สนุกชั่วครู่ใจใครใครหยาม
ว่าเลวร้ายขายหน้าพาเลวทราม ให้คนหยามเล่นชู้เพียงครู่ยาม
กามตัณหาราคะละเสียได้ คนทั้งหลายเทิดศรีไม่มีหยาม
เพราะเป็นเรื่องชั่วร้ายกลายเลวทราม คนประณามสิ้นดีอัปรีย์คน
ผิดศีลข้อกาเมสุมิจฉา คนติฉินนินทาว่าสับสน
ขึ้นบ้านใครเกลียดกลัวทั่วทุกคน ลูกเขาเมียใครสับสนมีราคี
เลวทรามกว่าเรื่องอื่นสักหมื่นอย่าง อำพรางพรางเสียจนคนเสียศรี
ขึ้นบ้านใครก่อเวรทำกาลี เลวอัปรีย์ทรยศหมดยางอาย.

๏ มฤตยูได้มาจู่เอาชีวิต ทุกคนผิดอย่างไรไฉนหนา
มาพรากจากญาติมิตรและธิดา อีกบิดามารดากับสามี
พรากภรรยาบุตราที่น่ารัก มาคร่าลักปลดปลิดชีวิตหนี
จากโลกชั่วชีวิตชั่วชีวี พรากด่วนจี้หนีไปไกลลับเลย
คงเหลือแต่ความดีที่สร้างไว้ ให้อาลัยรำลึกตรึกใจเผย
เป็นภาพนึกภาพฝันหมั่นภิเปรย แบบอยู่เหมือนไม่เคยตายจากไป
เหมือนชีพนั้นมั่นอยู่คู่ใจหนา คู่ฟ้าคู่ดินมิสิ้นสลาย
ตายจากจริงแต่ได้ทิ้งความดีไว้ ฝั่งจิตใจจนกว่าชีวามลาย
มัจจุราชคร่าชีวาตผลัดไม่ได้ เพศวัยตายเป็นเบื่อเป็นเหยื่อหลาย
เมื่อถึงคราวของใครใครก็ตาย เหลือไว้แต่ความดีที่ยืนยง.

๏ ชั่วร้ายถ้าบรรลัยใครจะฝั่น ใครจะหมั่นรำลึกจะนึกถึง
เพราะไม่สร้างความดีที่ตราตรึง คนเขาจะรำพึงคะนึงอย่างไร
ก่อแต่ความชั่วร้ายใจดำหนัก ไม่ได้ฝากความรักให้หลงใหล
ไม่มีดีให้คนเขาสนใจ สร้างแต่ความเลวร้ายให้เขาเอือม.

๏ การเอื้อการให้ ให้ด้วยจิตด้วยใจใสผ่องศรี
สุขกว่าคารับของต้องฤดี ความสุขมีในใจให้พะวง
อยากได้ของของเขาเราไม่ให้ กลายเป็นใจมักได้ใจโลภหลง
เห็นแก่ตัวชั่วร้ายใจไม่ปลง โลภหลงเห็นแก่ได้เห็นแก่ตัว.

๏ สดุดีผู้มีใจเป็นกุศล ผู้เลิศล้นทานบุญจุนเจือผล
แด่พระศาสนาพามงคล มิหวังผลใดใดเพื่อตอบแทน
จิตใจสูงเหนือกว่าสิ่งอื่นใด เพราะฤทัยหวังบุญบุญสุดแสน

ด้วยกุศลผลบุญไม่ขาดแคลน แน่วแน่นศาสนาพาเย็นใจ
ชีวิตยังใจฝั่งแด่คุณพระ เสียสละสูงศีลธรรมนำเฉิดฉาย
บริสุทธิ์ผุดผ่องไม่เสื่อมคลาย ทำนุบำรุงศาสนาศรัทธาไว้
คนเช่นนี้ชีวีเพียงหนึ่งทิวา ดีกว่าอยู่ร้อยปีไม่เลื่อมใส
ไม่ทำทานการกุศลอย่างใด ชีวิตอยู่ไปเสื่อมศักดิ์หนักแผ่นดิน.

๏ กล่าวสุนทรวอนว่าอย่าคิดชั่ว อย่าให้ตัวทำผิดคิดใฝ่ต่ำ
ตัวเราอย่าเฝ้าคิดจิตก่อกรรม เลวระยำเพราะตัวชั่วราคี
จงนับหนึ่งถึงสิบหยิบขึ้นนึก ถ้าไม่ตรึกจะต้องหมองเสียศรี
อย่าบุ่มบ่ามตามใจชั่วกาลี จะมีแต่ขายหน้าพาอับอาย
ใจเราอย่าให้มีเจ้ากิเลส มาก่อเหตุก่อกรรมทำเสียหาย
ใจจะสูงเลิศล้ำกรรมไม่กลาย ความชั่วจะมลายไม่ใฝ่กรรม.

๏ การเอ่ยการปกครอง จะต้องพิจารณาหาเหตุผล
อย่าเอาแต่ใจเราเฝ้าไว้ตน อย่าปากร้ายให้หม่นบ่นหมองใจ
คนอยู่ใต้บังคับบัญชาเรา ไม่ชอบคนที่เอาแต่ใจหนา
เรียกมาใช้ไว้ตัวแล้วปึ่งชา วางอำนาจตั้งท่าไม่น่าชม
การปกครองตรองไปใจมีหลัก มิฉะนั้นคนมักจะทับถม
ว่าเราทำอำนาจวาดคารม ขาดยุติธรรมระทมขมขื่นใจ
ถ้าปากหวานวานให้ไปตายแทน คนดีทดแทนไม่เถลไถล
ฤทัยดีเขาจะมีมิตรจิตใจ น้ำใจน่านิยมน่าชื่นใจ
ปกครองปองความดีมียุติธรรม ทั้งนำความเมตตาปรานีให้
ยอมสวามิภักดิ์รักจนตาย ใจกายยอมเป็นทาสจนขาดรอน

๏ อย่าสองใจไผ่สองคะนองรัก หนึ่งสองจักสามสี่มีเหลือหลาย
หัดสันดานเจ้าชู้เขารู้ลาย ตอนปลายคนดีหลบพบคนเลว.

๏ พูดปดโบ้โวเท็จคนเข็ดแน่ เห็นมีแต่หลอกลวงลวงมุสา
ทุกคนเอือมหลบรี้หนีระอา เพราะมุสาโลเลเพทุบาย
ไม่มีความสุจริตคิดแต่งเล่ห์ รวนเรเชี่ยววนเหมือนชลสาย
ไม่มีความซื่อสัตย์สัจจะกลาย มุสาหน้าไม่อายร้ายเหลือเอย.
๏ คนไม่คิดทำดีมีแต่ชั่ว ลืมตนไม่รู้ตัวไม่ยอมพ่าย
คิดแต่สร้างความชั่วจนตัวตาย อีกก่อเรื่องวุ่นวายร้ายเลวทราม
อย่างนี้พระท่านว่ามาจากกรรม คนหยามไม่ทำดีฤดีต่ำ
ไฟบาปตามมาราญเพราะก่อกรรม จึงคิดชั่วสร้างกรรมทำแต่เวร.

๏ ความมัธยัสถ์ประหยัดเป็นของดี ครอบครัวตัวเรานี้ได้คงมั่น
แต่คนขี้ตระหนี่ถี่เหนียวนั้น จะหาความสุขสันต์ได้อย่างไร
จะใช้เงินแต่ละบาทและสตางค์ ทุกอย่างดีดลูกคิดเป็นการใหญ่
ยังนั่งตรองนอนตรองกลัวหมดไป ทำให้ใจเป็นทุกข์ไม่สุขเลย
เพราะว่าบูชาเงินเป็นพระเจ้า ใครอยู่ร่วมอับเฉาเผ้าเมินเฉย
ไม่ร่มเย็นเป็นสุขสนุกเลย อีกครอบครัวละเลยไม่สนใจ
เพราะทุกอย่างขึ้นอยู่กับเงินตรา บีบอยู่ทุกเวลาไม่แจ่มใส
ถูกจำกัดบีบรัดอัดหทัย วิเวกวังเวงใจไม่เสบย
แม้พ่อแม่พี่น้องหรือญาติมิตร ไม่ใกล้ชิดตัดขาดแล้วเมินเฉย
บุญทานการกุศลไม่ดลเลย มัวเสวยเงินทองของต้องใจ
เห็นแก่เงินรู้เช่นเห็นแก่ตัว มืดมัวหมดความสุขไม่แจ่มใส
โกรธโลภหลงลืมตนจนลืมตาย เวรกรรมเงินสิงใจให้พะวง

ถึงตัวเองเจ็บไข้ใกล้จะตาย ไม่วายหวงเงินตราพาใหลหลง
คิดไม่ตกปลงไม่ได้ให้งง ใจโลภหลงเมาเงินเพลินจนตาย

๏ อันนิสัยจิตใจเป็นเครื่องวัด ฤทัยเจิดจรัสสักแค่ไหน
จะชั่วดีถี่ห่างหรืออย่างไร อยู่ที่จิตใจใช่อื่นเลย.

๏ หยิ่งเอ๋ยหยิ่งจองหอง ทำผยองอวดตนคนเมินหนี
หยิ่งจองหองลำพองแล้วอวดดี อย่านึกว่าชีวีจะยืนยง
ทำข้อกางวางท่าเงินตราใหญ่ ถ้าได้ตรองมองไปไม่ควรหลง
เพราะเป็นเรื่องชั่วคราวถ้าเราปลง อย่าได้หลงผิดเพ้อเผลอเหยียดใคร.

๏ หยาบเอ๋ยหยาบคาย ไม่ละอายใจบ้างฟังเสียงขรม
เวลาโกรธช่างหยาบคายร้ายคารม ไม่เคยอบรมนิสัยไร้จรรยา
ใจบาปหยาบคายกายไร้มรรยาท ชั่วชาติเลวคนคนการหา
ใครได้คบได้พบไม่นำพา ไร้จรรยามารยาทชั่วชาติเอย.

๏ คนที่รวยเงินตราเคหาใหญ่ ตึกรถยนต์คนใช้ให้สะพรั่ง
ดูบ้านช่องห้องหอเหมือนเวียงวัง ทุกทุกอย่างเพียงพร้อมเหลือจะมี
แต่อยากถามความในให้รู้เรื่อง จงอย่าคิดขุ่นเคืองให้เสียศรี
รวยศีลหรือเปล่าหรือยังไม่มี จะช่วยชี้ช่องให้คือใฝ่ธรรม
ไม่ต้องลงทุนหนุนสินทรัพย์ เป็นเพียงจับจูงใจไม่ใฝ่ต่ำ
ไปวัดหัดนิสัยได้ฟังธรรม ให้รวยศีลธรรมไว้ใจเป็นทาน
ดีกว่ารวยเงินตราพาหม่นจิต มัวแต่คิดวุ่นวายใจเผาผลาญ
รวยศีลใจกุศลดลเรื่องทาน จนวายปราณจะรวยด้วยศีลธรรม

คนรวยเงินเกินไปใจเป็นบาป โกรธโลภหลงทำบาปเผ้าหยาบหยาม
รวยศีลรวยกุศลดลเรื่องทาน อีกดวงมานแจ่มใสใจเป็นบุญ.

๏ คนที่เคยเป็นพาลสันดานชั่ว แต่กลับตัวกลับใจได้ทุกสิ่ง
เลิศกว่าคนเคยดีแล้วมาทิ้ง ดีไปเสียชั่วมาสิงทิ้งดีไป.

๏ งามเอ๋ยงามมรรยาท วาจากายใจสะอาดมรรยาทสวย
จรรยาเจริญตาเจริญใจให้งงงวย เหมือนต้องมนต์มหาระรวยจนงวยงง
นึกจับจิตจับใจให้ไฝ่คิด แนบสนิทจิตใจให้ใหลหลง
ยิ่งกว่าเงินกว่างามตามพะวง เพราะว่าหลงจรรยามารยาทเอย.

๏ อย่าหลงโลกลืมตัวกลัวบาปบ้าง เพื่อเป็นทางนึกคิดจิตถูกต้อง
อย่าเมาเงินหลงโลภโอบประคอง จงไตร่ตรองถ่องแท้แน่กับมาน
วันหนึ่งต้องมาถึงตัวเราไซร้ เรื่องเจ็บแก่วอดวายตายแม่นมั่น
อย่าโลภหลงจงจำคำรำพัน ให้ซึ้งคะนึงนานท่านเห็นเอย.

๏ ใครสนใจคนจนและสัตว์เลี้ยง เป็นแบบเยี่ยงที่ดีฤดีสูง
รักธรรมชาติดนตรีมีจิตจูง ใจสูงเอื้อศาสนาพาวิไล
เห็นหญิงเด็กคนแก่คนพิการ สงสารอารีใจผ่องใส
ใครพบคบไว้ดีเพราะมีใจ ที่สดใสบริสุทธิ์ผุดผ่องเอย.

๏ อันปัญญาพาตนพ้นชั่วได้ จะปลอดภัยไร้ทุกข์มีสุขศรี
ปัญญาทรามต่ำช้าเป็นกาลี ในฤดีคิดทำแต่กรรมไป
มีปัญญาหาศีลไม่สิ้นศรี ประพฤติดีบุญทานมานแจ่มใส
ปัญญาทรามต่ำช้าพาตัวไป ให้เหลวไหลผิดศีลจนสิ้นดี.

๑ อย่ามองคนแง่ร้ายจิตใจต่ำ มองแง่ดีเลิศล้ำใจกุศล
เห็นกับตาพาให้รู้ดูใจคน ใจอกุศลเดาผิดคิดเขลาไป
ยินกับหูดูกับตาพาสว่าง เห็นกระจ่างส่างฉงนดลแจ่มใส
ยุติธรรมเห็นแน่แก่ตาใจ ตรวจนิสัยยินกับหูดูด้วยตา.

◎ กำลังใจต้องแกร่งแข็งเข้าไว้ เพื่อจะได้ต่อสู้กับคู่ประ
ประจัญเราจะได้ชัยชนะ เมื่อปะทะหรือประจญกมลฤทัย
อีกศึกนอกศึกในไปทั่วทิศ อยู่ที่จิตของเราไม่เศร้าได้
แม้โรคาพยาธิมารหัวใจ ต้องพ่ายไปเพราะความแข็งแกร่งกมล.

◎ ดาวสังคมรุ่งฟ้าพาให้ฝั่น ปราดเปรียวมักสัมพันธ์กันง่ายง่าย
ประเดี๋ยวใจจู่จู่อยู่ก็กลาย ชั่วระยะก็คลายสวาทสัมพันธ์
ถ้าได้ง่ายไปง่ายใจไม่นึก น่าตรึกให้รอบคอบใจมุ่งมั่น
ให้ความรักกับใครได้สัมพันธ์ เลือกสรรค์แต่ความดีเป็นศรีใจ
กาลเวลาเป็นใจใช้ตัดสิน ใช่จะสิ้นคนดีก็หาไม่
คนที่ดีก็มีอยู่ทั่วไป เลือกน้ำใจที่ดีดีกว่าเอย.

◎ ไม่ทำชั่วกลัวบาปไม่หยาบโลน ไม่โลดโผนสังคมคารมกล้า
พูดน้อยถ้อยวจีมีจรรยา มรรยาทกิริยางามน่าชม
น้ำใจงามความสัตย์สัจจะแท้ ไม่ปรวนแปรเป็นหญิงงามสวยสม
น่าถนอมเป็นจอมใจใคร่ภิรมย์ งามน่ารักน่าชมสมสตรี.

◎ ศีลเอ๋ยศีลธรรม มีประจำใจใครวิไลศรี
อนาคตสดใสให้ความดี มีราศีสดชื่นรื่นฤทัย

การดำรงชีวิตประจำวัน จะสุขสันติสวัสดีศรีสดใส
ถ้าใครขาดศีลธรรมประจำใจ อนาคตสลายดับอับลง
คนฉลาดเป็นคนที่มีปัญญา มีศีลธรรมจะพาไม่ให้หลง
รักดีเกลียดความชั่วกลัวเลวลง หมั่นคิดจิตหมั่นปลงไม่หลงทาง
ใช้สติปัญญาที่มีอยู่ ใจเป็นครูสอนให้ไม่เมินหมาง
บังคับตนเองได้ไม่ผิดทาง ชีวิตไม่อับปางสร้างความดี.

◎ ชื่อหอมฟุ้งเพราะปรุงด้วยความดี ระบือไปไกลที่ไกลเหลือแสน
คนชั่วก็ลือไกลไปทั่วแดน คนดูแคลนชื่อเหม็นเห็นแล้วเอือม.

◎ ผู้ใหญ่ต้องทำให้เด็กนับถือ เพราะเป็นสื่อให้เกิดความเสื่อมเสีย
ต้องเป็นผู้มีกายวาจาใจ น่าเคารพน่ารักใคร่น่าบูชา
ความประพฤตินั้นไซร้ใช้ตัดสิน ให้ทุกคนยลยินทุกสิ่งสา
รพัดอย่างต่างต่างและนานา ใจวาจากิริยาออกบอกทุกวัน
กิริยาวาจาที่ตบแต่ง ทำมายาสรรแสร้งแกล้งเสกสรร
สักวันต้องจับได้โดยเร็วพลัน ไม่กี่วันจับได้คงไม่นาน
ทำให้เด็กนับถือชั่วระยะ เพราะผู้ใหญ่เกะกะไม่สมาน
เด็กนั้นไม่นับถือคือเป็นเพาล เพราะมานของผู้ใหญ่ไม่เที่ยงตรง
เด็กดีหรือไม่ดีที่ผู้ใหญ่ ต้องมีจิตมีใจไม่โลภหลง
เด็กจะพาลเกเรหรือเลวลง อยู่ที่ตรงผู้ใหญ่ไร้ศีลธรรม

◎ เด็กที่ดีนั้นต้องมีมรรยาท อย่าได้ขาดจรรยาพาตัวเสื่อม
เพราะบิดามารดาอาจารย์เอือม ทำให้ตนรนเสื่อมลงทุกวัน
เด็กที่ดีต้องมีคารวะ อย่าเกะกะใจต่ำทำเสกสรร

กิริยามารยาททุกสิ่งอัน เรียบร้อยพร้อมสรรพ์มีจรรยา
ผู้ใหญ่จะได้ชมสมเป็นเด็ก ไม่เกกมะเหรกเกะกะระรานหนา
ผู้ใหญ่ท่านจะได้มีเมตตา ให้ความกรุณาและปรานี
อย่าคิดคดทรยศผู้มีคุณ ตอบสนองบุญคุณเกษมศรี
กตัญญูเสียสละกตเวที ต่อบิดามารดาที่มีพระคุณ
อีกญาติทั้งครูบาและอาจารย์ ใจเอื้ออารีสมานมานเกื้อหนุน
แด่ญาติมิตรผู้ใหญ่ใจการุญ ให้อบอุ่นแจ่มใสทั่วไปเอย.

๏ คนอิจฉาริษยาพาใจชั่ว ทำฤทัยหมองมัวไม่แจ่มใส
เห็นใครสวยใครรวยคิดขุ่นใจ บ้าบ่นไปพักตราไม่น่ามอง
เกิดมารูปธรรมนามธรรม ชะตาเราตกต่ำอย่าหม่นหมอง
อย่าใฝ่คิดให้ผิดควรจะตรอง ทำใจให้สวยผ่องสะอาดเอย.

๏ ยังไม่ตายตาลายหวงทุกอย่าง มือกั้นกางโอบสอดกอดหวงแหน
คิดกอบโกยฉ้อฉลคนดูแคลน คิดว่าอยู่วิมานแมนแสนจะเปรม
โลภหลงเมาตัณหาพาหลงโลก ไม่เคยโศกไม่เคยทุกข์สุขเกษม
บัดดลนั้นทุกสิ่งที่เคยเอม หยุดเกษมมฤตยูจู่ราวี
เงินร้อยล้านพันล้านท่วมตนตัว น่าหวัวคิดกอบโกยไปเมืองผี
แม้ผ้าขาวห่อตัวเมื่อสิ้นชีวี ยังเน่าเปื่อยเหมือนกายีไม่ผิดเอย.

๏ ใจที่รั้นดันดึงดึงไม่ไหว เหมือนกระทิงไพรกระเจิงระเริงหา
จระเข้เร่ว่ายสายธารา ใครขวางหน้าต้องสุดสิ้นชีวี
เช่นวานรซอนซนรนอยู่เรื่อย ซนเปื่อยโดดโลดเต้นเล่นระรี่

อยู่ไม่สุขหรุกหริกทุกนาที เหมือนใจคนรนรี่ฟุ้งซ่านไป
ไม่มีความสงบแม้แต่นิด ใจซนรนหาผิดจิตหวั่นไหว
ขาดสติควบคุมรุมร้อนใจ ไม่สงบฤทัยจนวายปราณ
คนที่รั้งยั้งได้ใจต้องแกร่ง เหมือนหินแข็งแข็งอยู่ใจสู้ผลาญ
สงบจิตคิดรู้สู้ดักดาน ไม่ฟุ้งซ่านสงบพบศีลธรรม.

๏ เป็นธรรมดาของเรื่องมีคู่ จะต้องอยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุขสันติ์
ได้ร่วมคิดร่วมจิตร่วมใจกัน จนกว่าชีพชีวันจะบรรลัย
ไม่ใช่เรื่องจะล่อล้อกันเล่น พอรู้เช่นไฉเฉถลไถล
เพื่อฝากผีฝากไข้ไปจนตาย จะสดชื่นชื่นใจได้พลัง
อยู่จนเฒ่าจนแก่ชะแรร่าง เป็นตัวอย่างอนุชนรุ่นหลัง
คนไม่จริงทิ้งเรื่อยไม่จีรัง เด็กเอาอย่างที่ชั่วใส่ตัวเอย.

๏ ธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ควรที่เราจะจำคำสั่งสอน
ปฏิบัติตามอรรถสุนทร จนม้วยมรณ์ไม่มีราคีเลย
ศีลห้าศีลแปดควรปฏิบัติ ตามบัญญัติพุทธองค์ทรงเฉลย
จะพบสิ่งชื่นสุขไม่ทุกข์เลย เพราะล้างใจให้เสบยสะอาดองค์
รสพระธรรมฉ่ำชื่นระรื่นจิต ขอให้คิดทุกท่านวานอย่าหลง
ท่านจงลดความชั่วที่ตัวปลง เคยโลภหลงให้เลยลอยหายไป
หมั่นประกอบความดีที่มีอยู่ เพื่อเชิดชูกายจิตให้แจ่มใส
กิเลสนั้นให้หายสลายไป อย่าให้อยู่ในใจและกายา
ขอมวลหมู่หญิงชายทั้งหลายเอ๋ย อย่าละเลยวันพระและศาสนา
ช่วยกันสละทรัพย์กับเวลา มาพร้อมหน้าทำบุญฟังธรรมเอย.

๏ ชมรมน้าวสาวหนุ่มชุ่มชื่นจิต เฝ้าแต่คิดแต่ฝันเรื่องหรรษา
เสียงสำรวลสรวลเสเสียงเฮฮา เพราะเธอผ่านโลกมาน้อยนิดเดียว
ถึงจะฝันก็ฝันเรื่องบรรเจิด ฝันจนเพริดเตลิดไปไม่เฉลียว
ว่ามนุษย์เรานั้นมีใจเดียว ฉันเสียวแทนพวกเธออย่าเผลอตัว
ว่าชีวิตนั้นโรยด้วยกุหลาบ ผู้ใหญ่ทราบจะพากันยิ้มหัว
เพราะท่านผ่านโลกมาอย่างหวาดกลัว ชิมเสียทั่วทุกอย่างต่างต่างกัน
ใจคนเราเรียนไม่จบไม่ครบอย่าง ทุกทุกทางไม่ซ้ำซ้ำโศกศัลย์
มีคู่จงเลือกดูให้เทียมทัน มิฉะนั้นเสือตะปบยังไม่กลับคืน
ดูไปหน้าวิไลใจเหมือนยักษ์ พอได้รักแล้วเลยไปเชยอื่น
ปล่อยไว้เดียวเปลี่ยวใจทุกวันคืน โศกสะอื้นรักทำให้ช้ำเอย.

๏ พระคุณแม่เหนือแผ่นดินแผ่นฟ้า ใหญ่ยิ่งกว่ามหาสมุทรภูเขา
ทั้งเป็นพระปกเกศเกศาเรา ไม่เทียมเท่าบิดามารดาน่านิยม
เกิดเป็นบุตรที่สุดเสน่ห์สนิท สายโลหิตบิดามารดาประสม
ก่อเกิดกายมาเป็นเลือดลม สุดรักสุดนิยมของมารดา
ใครซื้อความรักบุตรด้วยสินทรัพย์ ไม่อาจรับแม้เงินล้านแสนกว่า
แม้จะยกทรัพย์สินทั่วภารา บิดามารดาไม่อาจแบ่งปัน
แม้ชีวิตอุทิศให้ลูกได้ ทั้งเลือดเนื้อจิตใจทุกสิ่งสรรพ์
เคารพรักกตัญญูให้อนันต์ ให้สมพระคุณท่านที่เลี้ยงไว้
ตั้งแต่น้อยคุ้มใหญ่ได้ปกปัก บำรุงรักบุตรมาจนเติบใหญ่
เมื่อท่านเฒ่าชะราชะแรไป บุตรดีนั้นไซร้ย่อมเลี้ยงอารี
เพื่อได้ตอบสนองพระคุณท่าน ให้เบิกบานจิตแจ่มแจร่มศรี

ใครอกตัญญูจะรู้ดี ไม่แคล้วคลาดอเวจีตามทัน
จะประสบเคราะห์กรรมระยำยับ โชคอับชะตาร้ายเป็นแม่นมั่น
เมื่อสิ้นชีพตักษัยลงไปพลัน ไฟนรกเผาผลาญนะท่านเอย.

๑ อันพระธรรมช่วยนำจิตชายหญิง ให้พบสิ่งสว่างกระจ่างศรี
มีแต่ความดีงามชื่นชีวี ชีวิตนี้เจิดจรัสไม่ตัดทาง
อนาคตจะดีไม่มีทุกข์ มีแต่สุขไม่ตรมระทมหมาง
ช่วยชี้ทุกข์ของใจไม่ระคาง พบแต่ทางสุขใจไม่จาบัลย์
ชายหญิงไปพึ่งธรรมอยู่เป็นนิจ ธรรมสอนจิตให้พบแต่สุขสันต์
ประพฤติตามไม่มีแม้โทษทัณฑ์ จะปลอดภัยสุขสันต์นิรันดร์เอย.

๖ พจมานหวานซึ้งตรึงใจนัก ฝังสลักจิตใจกระไรหนา
ถึงหวานอื่นดื่นไปในโลกา ไม่หวานเท่าวาจาพาพะวง
พูดแต่สิ่งที่ดีมีสาระ อีกสัจจะโน้มใจใครก็หลง
พูดฉลาดคำปราชญ์ให้พะวง เรื่องซื่อตรงสอนจิตให้คิดตรอง
พวกปากมากปากแสแส่ให้เปรอะ พูดเลอะเทอะถากถางคนหมางหมอง
พูดไม่คิดจิตไม่ได้ไตร่ตรอง เข้าทำนองปากกรรไกรร้ายเหลือเบือ
อีกพ่นชุ่ยตลุยแต่คำหยาบ ไม่สุภาพปากพล่อยตะบอยเหลือ
พูดคำเหน็บให้เจ็บใจบ่นเจือ เหมือนมีดเถือเฉือนใจร้ายทารุณ
อีกปากร้ายปากชั่วพาตัวแย่ มีคนแต่พิฆาตชีวาตสูญ
ถ้าปากหวานท่านคงไม่อาดูร จะเพิ่มพูนมิตรมากไม่จากมา
คนปากดีปากร้ายใจสะอาด ดูที่ชาติเชื้อสกุลเป็นทุนหนา
ถ้าใจทรามปากทรามตามตำรา ต้องหมดค่าลงแน่แท้เทียวเอย.

๏ รุ่งอรุณสางสางสว่างแล้ว เสียงไก่แก้วขานขันกระชั้นเสียง
ฝูงวิหคนกเพรียกเรียกจำเรียง จำนรรจ์เสียงจับใจให้รัญจวน
แสงเงินทองก็ส่องสว่างฟ้า ดูแสงทองเหลืองจ้าพระพายหวน
สะบัดโบกมาลีกลิ่นชื่นชวน กลิ่นหอมหวนนาสาพาใจเพลิน
เมื่อวันวานก็ผ่านเราไปแล้ว วันใหม่พาใจแผ้วไม่ระเหิน
ทำกายวาจาใจให้เจริญ ให้ทุกคนสรรเสริญศีลธรรมบ่อง
อย่าคิดอย่าทำจิตให้ใฝ่ต่ำ จะพาตัวหมองคล้ำกรรมสนอง
จงต้อนรับวันใหม่ด้วยใจบ่อง ท่านทั้งผองน้อมรับพระธรรมา
อย่าได้เดินทางผิดคิดมิชอบ ผิดระบอบตามหลักศาสนา
เจริญรอยยุคลบาทพระศาสดา ด้วยศีลพระเทศนาตามคัมภีร์
เมื่อฟังแล้วก็ปฏิบัติไป วจีใจกายจะงามอร่ามศรี
ถ้าสร้างบาปสร้างบุญคุณทวี บุญบาปจะไม่หนีตามมาจอง
คนที่มีปัญญาพาตัวเด่น คนมีเวรไม่พ้นกรรมสนอง
ขอเตือนใจที่ใกล้กิเลสบ่อง เชิญชวนลองล้างใจด้วยธรรมเอย.

๏ ชีวิตคนเรานั้นเหมือนฟองน้ำ มันชอกช้ำเร็วนักมักสลาย
เกิดแล้วแก่คู่กันกับเจ็บตาย อย่าได้คลายคิดดูทุกกายา
มัวหึงษาพยาบาทก็เท่านั้น เฝ้าโลภโมห์โทสันขยันหา
เสร็จแล้วก็ทิ้งไว้ในโลกา เพราะชีวาชีวันนั้นดับไป
อีกทั้งกามกาเมเฉให้ผิด เฝ้าคิดเรื่องวิตถารดังขานไข
เลยหน้ามืดตามัวพาตัวไป นำใจให้อุบาทว์เลวกาลี
แม้แต่เรื่องชิงดีหรือทรยศ สิ้นหมดตอนที่วายกลายเป็นผี
อยู่ในโลกควรคิดสิ่งงามดี เรื่องเป็นศรีมงคลใส่กายา

ทุกทุกคนถ้าคิดมิตรจิตต่อ คงไม่ก่อเหตุร้ายต่อกันหนา
เพราะคิดเพ้อเผลอไปไม่มรณา คิดฆ่าคิดระแวงแคลงราญรอน
ซ้ำปองร้ายจองเวรเกณฑ์แต่เรื่อง คิดขุ่นเคืองวุ่นวายไม่หยุดหย่อน
ถึงที่สุดหยุดอยู่เชิงตะกอน เมื่อม้วยมรณ์เป็นศพจบกันเอย.

๏ เพชรนั้นเจียรนัยได้รุ้งแสง เหลี่ยมเขียวแดงเหลืองฟ้าน้ำเงินม่วง
สลับกับชมพูสะท้อนลวง แสดส้มอมในดวงรัตนะชม
ขาวสะอาดปราศไฝ่ฝ้าน่าชมนัก ใครเห็นใครก็รักงามสวยสม
ไว้เป็นสิทธิ์กับกายได้ชื่นชม ราคาสมสุดแพงแสงวาววาว
คนดีถ้าจะเทียบเปรียบกับเพชร คนชั่วก็เหมือนเกร็ดของเศษแก้ว
ถ้าจะเอามาเปรียบเทียบกันแล้ว แสงเศษแก้วสลัวม้วลงเอย.

๏ เทพบุตรที่สตรีมีจิตจ่อ รูปไม่หล่อใจงามไม่ทำชั่ว
วิทยาสติปัญญาประดับตัว สุจริตไม่คิดชั่วจนตัวตาย.

๏ ไม่มีตัวมีตนแต่คลได้ ให้พินาศจัญไรไปทุกอย่าง
เรื่องของกรรมเวรนั้นมันมีทาง ให้วิบัติอับปางเมื่อตอนปลาย
เหมือนสร้างกรรมทำชั่วตัวต้องขุ่น จิตวุ่นกลัวสนองปองฉิบหาย
ถ้าสร้างบุญกรรมดีบาปไม่กราย เวรจะไม่ทำลายสนองใจ
กลับจะทำให้จิตนั้นเป็นสุข ไม่มีทุกข์วนเวียนเฆี่ยนใจได้
ทำผิดเหมือนโดนแส้ฟาดหัวใจ เพราะสลักใจไว้ไผ่ซ่อนเร้น
คิดแต่หวาดระแวงอยู่เสมอ กลัวจะเจอมีผู้มารู้เห็น
ทั้งยังต้องอับอายให้หลบเร้น อีกทั้งเวรมาถึงดึงใจเรา
อย่าสร้างเวรสร้างกรรมคิดทำชั่ว จะพาตัวให้ต่ำต่ำเปล่าเปล่า
จะคิดดีคิดชั่วคือตัวเรา จะสุขหรือจะเศร้าใจเราเอง.

๏ อย่ายักย้ายถ่ายเทเที่ยวเล่ห์รัก ทำให้เขาอกหักรักสลาย
เวรนั้นจะสนองปองมลาย มาทำลายใช้กรรมที่ทำไว้.

๏ เกิดมานานผ่านโลกได้รู้เห็น สิ่งต่างต่างควรจะเป็นไฉนนั่น
ได้ยินเรื่องหลายอย่างไม่เว้นวัน ควรเราท่านคิดสร้างแต่ทางดี
ชีวิตกับร่างกายนั้นไม่แน่ เกิดแล้วแก่วุ่นวายกลายเป็นผี
สิ่งที่ยั่งยืนนั้นคือความดี ควรสร้างไว้เป็นศรีชั่วกัปกัลป์
บุญทานการกุศลจงดลสร้าง เป็นตัวอย่างอนุชนรุ่นลูกหลาน
เพื่อจิตใจชื่นแช่มแจ่มตระการ ทางนิพพานต์ชาติหน้าผาสุกเอย.

๏ โทษตนล้นภูผาว่านิดน้อย กระจ้อยร่อยบิดเบือนให้เลือนหาย
โทษคนอื่นกระจิดริดคิดอุบาย ใส่ร้ายสาดเสียเปรอะจนเลอะเอย.

๏ คำที่ว่าคนดีมักดีแตก น่าแปลกที่เขาว่าดูน่าขัน
เพราะว่าตัวทำดีก็มีอัน เป็นไปพลันเพราะเพลินยอเยินคิด
ลืมทำดีต่อไปด้วยใจเหลิง หลงระเริงลืมตนจนคิดผิด
ว่าตนเลิศประเสริฐกว่าคนทั่วทิศ ก็เพราะฤทธิ์แรงชมสมแล้วเอย.

๏ รักเอ๋ยรักแท้ รักไม่แปรยืนยงใจคงที่
เป็นรักแท้แน่นักสลักฤดี อันรักนี้ไม่มีกลายสลายคืน
ต่อให้เพชรกับทองมากองไว้ ก็จะไม่ขอแลแปรเป็นอื่น
รักเดียวรักไม่จางรักยั่งยืน จะขอชื่นรักไว้จนวายปราณ
ขอมีรักเพียงหนึ่งไม่พึ่งสอง จะประคองเทิดอยู่เป็นคู่ขวัญ
รักจะแนบแอบอยู่คู่ชีวัน เพราะรักนั้นรักแท้ไม่แปรเอย.

๏ ผู้มีกตัญญูรู้คุณคิด สิ่งศักดิ์สิทธิ์จะดลกุศลผล
ใครอกตัญญูพระจะดล ให้ปี่ป่นย่อยยับอัปรา.

๏ หูเป็นสื่อได้ยินสิ้นทุกอย่าง ส่งเข้าทางหัวใจให้ไหวหวั่น
ตาแลมองจ้องไปส่งใจพลัน ก็มีอันเป็นไปด้วยใจปอง
ปากนั้นถูกบังคับจากจิตใจ เปิดปากไปเอ็ดอึงคะนึงหมอง
จากปากหูและตาพาคะนอง เข้าครองหฤทัยให้ต่ำช้า
มีสติปัญญาบังคับได้ ไม่ให้ใจเป็นนายที่เหนือกว่า
ถ้าเข้มแข็งชนะดวงวิญญาณ์ ปากหูตาเหมือนเพลิงเผาฤทัย
ถ้าปิดสงบได้ทั้งสามอย่าง เรื่องต่างต่างไม่เกิดขึ้นมาได้
จะไม่มาทำร้ายทำลายใจ ใครทำได้ว่าเลิศประเสริฐเอย.

๏ คนชรานิสัยมีหลายอย่าง สันดานต่างไม่เหมือนกันอย่างฉันว่า
แก่ดีมีสัจจะถือสัตยา กิเลสไม่หนามีธรรมะไม่ระราน
เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกหลาน ทุกประการทุกสิ่งเป็นมิ่งขวัญ
คิดแต่เรื่องกุศลดลบุญทาน ดวงมานมีเมตตาน่าอาลัย.

๏ แก่ทรามเด็กมักหยามไม่เคารพ ไม่นอบนบกราบก้มประนมไหว้
เพราะกิเลสหนานักมักหยาบคาย หลงโลภไปตัณหามาพัวพัน
อีกโทสะโมหะพระไม่โปรด มีแต่โหดใจเหี้ยมทุกสิ่งสรรพ์
ใจไม่คิดทำบุญหรือให้ทาน คิดแต่การอกุศลดลจิตใจ

๏ แก่เช่นนี้มีแต่ถมจมแผ่นดิน คนไม่สิ้นการหานินทาได้
เพราะไม่มีประโยชน์สิ่งอันใด ไม่สร้างความดีไว้ให้นึกคิด

แก่แต่วัยนิสัยยังไม่เปลี่ยน ปีหนึ่งเวียนไปไม่เข้าจิต
ทำเหมือนเด็กทารกไร้ความคิด มีโทสะจริตจิตเป็นพาล

๏ แก่แล้วจะต้องรู้ต้องปลงตก แก่รกโลกไม่คิดเจียมสังขาร
มีแต่ความเลวร้ายเป็นสันดาน บุญทานไม่คิดทำกรรมบันดาล
แก่ตายเปล่ามีโทษประโยชน์ไร้ ซ้ำยังให้ความไม่ดีแก่ลูกหลาน
เกิดมาร่วมสกุลร่วมวงศ์วาน ถ่ายนิสัยสันดานลูกหลานร้าย.

๏ นิสัยเด็กที่ดียังดีกว่า คนชราเลวเลวที่เหลวไหล
เกิดที่หลังยังบรรจุดีไว้ ดีกว่าแก่ชั่วร้ายจนตายเอย.

๏ ปฐมวัยใจยังเด็กตัวเล็กนัก จงเร่งรักการเรียนเพียรศึกษา
เมื่อเติบใหญ่จะได้พึ่งวิชา เพื่อตั้งตัวภายหน้าไม่ยากไร้
กตัญญูต่อบิดาและมารดา อีกครูบาอาจารย์ญาติผู้ใหญ่
กิริยามรรยาทละมุนละไม ทั้งจิตใจสูงเด่นงามปัญญา

๏ มัชฌิมวัยกลางควรวางระเบียบ ให้ราบเรียบทุกอย่างต่างต่างหนา
รู้ประพฤติชอบผิดคิดนานา ทุกประการผ่านเข้ามาโดยชอบธรรม
เขารู้ว่าความชั่วเป็นตัวมาร คอยประหารจิตใจให้ตกต่ำ
กายวาจาใจนั้นมีแต่ความ ดีพร้อมด้วยคุณงามล้ำตระการ.

๏ ปัจฉิมวัยเหมือนไม้ที่ใกล้ฝั่ง หลายอย่างผ่านมาหมดทุกสิ่งสรรพ์
ชิมรสชีวิตรันทดสดชื่นอนันต์ ได้ผ่านโลกมานานสูงด้วยวัย
คนชราย่อมรักษาสันติสุข อย่าให้ทุกข์มาเยี่ยมใจเราได้
รักสงบสงบจิตเย็นหทัย รำลึกไว้แต่คุณพระชำระใจ

๏ เขาหมดความโลภหลงพะวงคิด ด้วยว่าจิตนั้นตรึกระลึกได้
ถึงคุณพระไตรรัตน์รัตนตรัย ประจำใจทุกเวลาทุกคราวกาล
มีแต่ความเมตตาและปรานี อารีกรุณาทุกสิ่งสรรพ์
รอมฤตยูพรากจากโลกพลัน ด้วยฤทัยไม่หวั่นความตายเอย.

๏ คนอกตัญญูไม่รู้คุณ ใครสร้างบุญสร้างคุณหารู้ไม่
เหมือนอสรพิษกุมภีล์พยัคฆ์ร้าย เผลอเมื่อไรกัดกินสิ้นชีวา
คนดคคนทรยศคนอสัตย์ เปรียบเหมือนสัตว์ทุกอย่างอย่างที่ว่า
ถึงจะสร้างบุญคุณให้จนมรณา ไม่มีท่าจะรู้บุญคุณใคร

๏ ขอเทิดทูนความดีเหนือกระหม่อม ให้เป็นจอมหัวใจไปทุกสิ่ง
ตราไว้ในหทัยไม่ประวิง เพราะความดีเป็นสิ่งเหนืออื่นใด
เทิดทูนคุณความดีเหนือเกศเกล้า เป็นจอมเจ้าชีวิตจิตแจ่มใส
ขอสลักความดีในจิตใจ ขอระลึกตรึกไว้เป็นอาจิณ.

๏ ปราชญ์ว่าสุนัขกัดอย่ากัดตอบ คิดให้รอบตรองซึ้งถึงเหตุผล
มีสติคิดได้ให้แยบยล เป็นคนมิใช่สัตว์กัดอย่างไร
คนพาลมาระรานยั่วโทโส อย่าโมโหตอบไปไม่เฉิดฉาย
เขาเก่งปล่อยให้เบ่งตามอารมณ์ไป เพราะว่าใจชั่วอย่าวู่วาม
เอาพิมเสนไปแลกกันกับเกลือ ไม่มีเชื้อเชื่อเถิดคนจะหยาม
พลอยเสียชื่อคนลือว่าเลวทราม จะประณามชั่วร้ายไปด้วยเอย.

๏ คนที่ตามใจตัวชั่วจนตาย เพราะสบายไม่ต้องยั้งตั้งสติ
คิดแต่ตามใจตัวมัวแต่ริ อุตริวิตถารมานไร้ความคิด

ชอบทำชั่วแปลกแปลกแบบแหวกแนว ชั่วเป็นแถวใช้สมองตรองเรื่องผิด
ไม่รู้ว่าความชั่วนั้นแรงฤทธิ์ ทำใจหลงผิดไม่คิดถึงตัว
เหมือนเดินเดียวเปลี่ยวใจในป่ารก ต้นไม้ปรกหนาทึบขมุกขมัว
ไม่รู้ว่าสัตว์ร้ายจะโผล่ตัว จะออกมากัดกินตัวเวลาใด
มักจะเหลิงคิดว่าตนฉลาด หลีกหลบได้ไม่พลาดคิดหลบได้
หลงทำผิดคิดชั่วจนตัวตาย วันหนึ่งไซร้จะรู้สู่อับปาง
การประกอบบุญกรรมที่ทำไว้ ไม่ไปไหนเข้าตัวทั่วทุกอย่าง
คนชั่วเหมือนดังตัวขุดหลุมพราง เสร็จแล้วก็ฝังร่างของตนเอง.

๏ ยอดกตัญญูได้รู้เห็นประจักษ์ คือสุนัขภักดีต่อเจ้าของ
แม้เป็นสัตว์ไม่นึกและตรึกตรอง รู้จักรักเจ้าของน่าชมเชย
ให้อาหารการกินมันอิ่มท้อง จงรักภักดีเจ้าของนะเจ้าเอ๋ย
แม้ชีวีบางทีมันยังเคย ได้สังเวยชีวันเพื่อกันภัย
ความจงรักภักดีของตัวเจ้า รักเจ้าของไม่เบารักเหลือหลาย
เฝ้าตามเลียเคลียคลอทุกวันไป มีจิตใจเป็นมิตรคิดถึงคุณ
คนเราเป็นมนุษย์สุดประเสริฐ ควรจะเกิดความคิดไม่หันหุน
ตอบสนองกตัญญูผู้มีคุณ สร้างบุญคุณความดีทุกสิ่งอัน
เดียรัจฉานไม่รู้คิดไม่รู้ตรอง ยังสนองตอบได้ใจไม่ผัน
เป็นคนควรประเสริฐเลิศกว่ามัน มิฉะนั้นอายสัตว์เริ่มขัดเกลา
ต้องทำตัวทำใจให้เด่นสูง คิดมุ่งสร้างความดีที่ไม่เขลา
ใครนั้นเคยเมตตาปรานีเรา ตอบเขาอย่าให้เนิ่นเจริญเอย.

๏ ช่างเอ๋ยช่างจำนรรจ์ มิรู้สรรคำเจรจามาจากไหน
พ่นทั้งวันน่าขันเสียนี่กระไร พูดมากจนใครใครเอือมระอา

ส่วนท่านนักปราชญ์ราชบัณฑิต เห็นชอบคิดชอบฟังฟังมากกว่า
ไม่ชอบพูดไม่สรรจำนรรจา ฟังแล้วประดิษฐ์ลิขิตมาเป็นคำคม
คนพูดง่ายทำง่ายใจไม่คิด พูดผิดมักทำลายกลายขื่นขม
ดีชั่วตัวตีแผ่ทางคารม ใครนิยมระอาเพราะชิวหาเอย.

๑ จักษุเนตรสว่างทางถูกต้อง อย่าไปมองไขว้เขวให้เหหัน
โอษฐ์เจรจาทุกสิ่งล้วนควรจำนรรจ์ อีกทั้งกรรณฟังเสียงให้เที่ยงตรง
ทั้งสามอย่างใช้ให้ได้ประโยชน์ ไม่มีโทษทุกข์ภัยใจไม่หลง
ให้ถูกต้องถี่ถ้วนทุกกระทง ไม่โลภหลงถูกต้องตามครองธรรม
เรียกกันว่าเป็นผู้เจริญแล้ว ใจผ่องแผ้วพ้นผิดจิตไม่ต่ำ
ถ้ามองฟังพูดผิดคิดเลวทราม มีแต่ความต่ำช้าน่าละอาย.

๏ คุณความดีถ้าเธอมีจะทูนเทิด ฉันจะเชิดชูความดีเหนือเกศา
เธอชั่วร้ายฉันจะคิดจิตราญรา แม้บาทาฉันก็ไม่ให้เห็นรอย.

๏ ลูกเอ๋ยลูกรัก แม่ฟูมฟักเจ้ามาจนเติบใหญ่
อุ้มอุทรตรากตรำทุกค่ำไป จนกว่าเจริญวัยนี้แสนนาน
ทั้งเก้าคนขอให้ใจสลัก ผูกสมัครรักกันไว้ใจสมาน
สายโลหิตเดียวกันมั่นดวงมาน คอยประสานจิตจ่อต่อกันเอย.

๏ การนินทาอย่าสนใจอย่าไปคิด ขุ่นจิตเคืองฤทัยอย่าเอาใจใส่
ห้ามมหาสมุทรธาราให้แห้งไป จึงจะห้ามนินทาได้นะท่านเอย.

๏ เกิดมาเป็นคนดีโดยกำเนิด คืออย่างเลิศประเสริฐสุดจะหา
ดีติดตัวไม่มีชั่วติดกายา จนมรณาดีติดอยู่คู่ร่างกาย

สันดานชั่วติดตัวมาแต่เกิด แรกกำเนิดชั่วติดมาไม่ห่างหาย
ไม่กลับตัวไม่กลับใจติดแน่นกาย ฝั่งรากแก่นติดกายจนตายเอย.

๏ วันเอ๋ยวันปีใหม่ สิ่งศักดิ์สิทธิ์จงดลใจให้สุขศรี
มีจิตสำนึกตรึกไว้ในฤดี ตลอดปีฤดีเปลี่ยนเวียนดีงาม
รักษาศักดิ์รักษาศรีมีโชคชัย จิตใจกายวจีไม่มีหยาม
เรื่องต่ำช้าพาตัวชั่วเลวทราม ติดตามปีเก่าไปสลายเลย
วันปีใหม่ใจสดชื่นยืนอายุ ฤทัยมุสร้างความดีวจีเฉลย
แต่คำสุภาพไม่หยาบไม่โลนเลย คำที่เอ่ยล้วนเป็นสิ่งมิ่งมงคล
เพื่อต้อนรับวันปีใหม่ใจสบสุข ไม่มีทุกข์ไม่มีภัยใจกุศล
จะสุขสำเร็จปรารถนาอุราตน เพราะกมลแจ่มใสให้ล้างดี.

๏ ขอรับขวัญวันปีใหม่ใจผ่องแผ้ว ปีเก่าพรากจากเราแล้วลับเลยหาย
ศกใหม่ห้าสูญห้าพาสบาย ใจและกายผันเปลี่ยนเวียนเป็นดี

๏ ชีวิตอยู่คู่มาจนสิ้นศก ใจสกปรกแปลเปลี่ยนเวียนเป็นศรี
เกียรติศักดิ์รักษากว่าชีวี คุณความดีจะไม่พรากจากเราไป

๏ ตัวเรานี้มีชีวิตถึงศกใหม่ จงทำใจให้สวยผ่องงามสดใส
เรื่องเลวทรามหยามเหยียดเสนียดจัญไร สลัดออกไปอย่าให้มีในกายา

๏ จงต้อนรับวันปีใหม่ใจสดชื่น อารมณ์รื่นหฤหรรษ์ใจหรรษา
ตลอดศกจะมีสุขทุกทิวา ห้าสูญห้าศกใหม่ไร้ความทุกข์

๏ อันโรคาพยาธิแคล้วคลาดไกล ภัยอันตรายอันตรธานเกษมสุข
ใจชื่นแช่มแจ่มใสไม่มีทุกข์ พบแต่สุขสันตินิรันดร์กาล.

๏ เมื่อวิญญาออกจากร่างกายสงบ แน่นิ่งเป็นศพไม่ติงไหว
หยุดประจัญทุกอย่างไม่พรางใคร ญาติอยู่หลังร่ำไห้ฟูมฟายกัน
เพราะเป็นการจากครั้งสุดท้าย สงบนิ่งไม่ติงกายไม่ไหวหวั่น
หยุดหมดทุกอย่างโดยฉับพลัน ไร้วิญญาณร่างประสบพบโลงราญ
สวนสวรรค์คือสุสานที่วังเวง เสียงจั๊กจั่นนกบรรเลงเพลงสวรรค์
คือที่สงบสุขของวิญญาณ ในสุสานสันติสุขไร้ทุกข์ภัย
หอมกลิ่นธูปดอกไม้และควันเทียน ญาติวนเวียนบูชามากราบไหว้
แด่วิญญาณผู้ลาล่วงลับไป อยู่ห่างไกลจากโลกที่วนเวียน
ชีวิตอยู่ในโลกโศรกแล้วทุกข์ วันนี้สุขรุ่งร่ำให้ใจแปรเปลี่ยน
ประจญอยู่กับโลกโชควนเวียน ดูยุ่งเหยิงสับเปลี่ยนเวียนไปมา
พบทุกข์แล้วพบสุขฉุกโชคร้าย ประเดี๋ยวกลายเป็นชื่นรื่นหรรษา
ถึงที่สุดพบจุดมรณา หลับสนิทนิทราไม่ตื่นเอย.

๏ การพนันเป็นผีสิงใจมนุษย์ ไม่เห็นหยุดเล่นสักทีเพราะผีสิง
เงินหมดสักเท่าไรไม่ประวิง จะรีบวิ่งแก้ตัวไม่กลัวจน
สิ่งของที่มีอยู่ขายแลกเปลี่ยน วนเวียนเล่นการพนันกันสับสน
กว่าจะรู้สึกตัวรู้สึกตน ก็พบกับความจนความหม่นใจ
ใจกำเริบมือเติบใจฮึกเหิม ครอบครัวไม่เหมือนเดิมมัวหลงใหล
ตามใจตัวไม่ห่วงสิ่งใดใด มันเข้าสิงจิตใจจนตายเอย.

๏ ชอบเต้นรำทำเป็นชาวตะวันตก ดูหัวหกก้นขวิดเพราะฤทธิ์ตื่น
จะแบบไหนไปด้วยช่วยเครงครื้น มิใช่อื่นเพราะสังคมโหมจิตใจ

เราเป็นชาวตะวันออกจะบอกท่าน ทั้งเลือดเนื้อดวงมานดังขานไข
ต้นตระกูลบรรพบุรุษนี้เป็นไทย ทำเป็นฝรั่งคลั่งไปไม่เข้าที
หญิงกับชายใกล้ชิดสัมผัสต้อง รัดกอดสองสนิทกันหันระรี่
สรวลระริกซิกซี้ไม่ตระหนี่ตัว กลายเป็นยั่วระเริงเชิงโลกีย์
จะหาใจที่บริสุทธิ์ไม่นึกคิด หาจิตที่ไม่เขวรักศักดิ์ศรี
มีน้อยนักหายากในโลกนี้ มีแต่คนไม่ดีออกเกลื่อนไป
จงตัดต้นไฟเสียแต่หัวลม รู้จักข่มรู้จักยั้งไม่หม่นไหม้
อย่าระเริงกับเพลิงให้ลวกใจ แม่อรไทมีแต่จะขาดทุน
ส่วนท่านชายก็ไม่กระไรนัก เพราะจักได้กำไรเพิ่มพูนหนุน
ให้นามกระเดื่องเลื่องลือถือเป็นทุน แต่คุณสตรีมีแต่สูญเสียชื่อเอย

๏ ถ้าปากดีใจดีด้วยหรือเปล่า ชอบลวงคนโง่เขลาให้เผ้าหลง
แต่ความจริงปากดีใจไม่ตรง อย่าได้หลงคารมจะตรมใจ
ปากอย่างใจอย่างชอบปลิ้นปล้อน จอมกะล่อนมะกอกสามตะกร้า
ปาไม่ไหว
ปากหวานล่อคนอื่นให้ชื่นใจ สนิทสนมระทมใจจนตายเอย.

๏ ยากเจ็ดทีมีเจ็ดหนทนเข้าไว้ ทำจิตใจให้แข็งแรงประสม
จงต่อสู้ชีวิตคิดนิยม อย่าระทมตรมใจเมื่อภัยมา
มีนินทามีสรรเสริญเจริญพร อย่าอาวรณ์หวั่นใจไปเลยหนา
โศกศัลย์มีสรวลเสมีเฮฮา เมื่อมีทุกข์ฉุกเข้ามาอย่าปรารมภ์
ยิ้มรับไว้ใจแข็งแกร่งประเสริฐ จะเกิดพละกำลังได้สุขสม
ต่อสู้โลกชีวิตคิดนิยม อารมณ์ให้แจ่มใสไว้เป็นดี
ทุกคนต้องผจญเหมือนกันหมด สู้อย่างทรหดไม่ผละหนี
ต่อสู้กันจนตายวายชีวี เพราะโลกนี้ไม่มีความแน่นอน.

๏ อรุณสางสว่างพลันสุริยันโผล่ขอบฟ้า มาเยือนหล้าพฤกษชาติให้สดสี
แด่มวลมนุษย์สัตว์โลกสรรพสิ่งมี ให้นิยมยินดีที่อาทิตย์เยือน
ยามสายัณห์ตะวันพลันเคลื่อนคล้อย สุริยาลอยเลือนลับดับไปเหมือน
เหล่ามนุษย์สิ้นชีวาไม่มาเยือน ผันผายตามอาทิตย์เลือนลับหายไป
ชีวิตคนก็เป็นเช่นดวงตะวัน เพราะชีวิตนั้นสั้นพลันสลาย
เหมือนอาทิตย์เยือนยามเช้าเย็นตกไป เช่นดอกไม้คนหล่นร่วงคล้ายดวงตะวัน

๏ ความเอ๋ยความลับ มันจะกลับมาให้เห็นไม่เร้นอยู่
ลับนั้นซ่อนบ่อนไว้ไม่น่าดู ซ่อนเท่าไรไม่อยู่จู่ประดัง
ความลับไม่มีในโลกหล้า มันจะมาสักวันหนึ่งต่อให้ฝั่ง
ต้องโผล่ผุดมุดขึ้นจนดินพัง แม้ระวังต้องประจักษ์สักวันเอย.

๏ ความเอ๋ยความชั่ว มันสิงตนติดตัวไม่ห่างหาย
ทำความดีไม่ได้จนวายวาง ไม่มีทางทำดีได้จนวายปราณ
ชาติจะดีไม่มีสีกีแดงได้ ดำเป็นขาวขาวได้เมื่อไรท่าน
ชาติจะชั่วชั่วไปจนวายปราณ มันตายด้านทำแต่ชั่วจนตัวตาย.

๏ ลูกเอ๋ยลูกรัก แม่ตระหนักที่ลูกเรียกว่าแม่
แม่แม่แม่ซาบซึ้งตรึงดวงแด ประทับใจความรู้สึกแม่แน่จริงจัง
ลูกจ๋าลูกลูกผูกหัวใจแม่ ให้คิดแต่ความดีเป็นที่ตั้ง
แม่จะทำแต่ความดีมีพลัง จะขอยั้งทุกอย่างต่างต่างไป
เรื่องชั่วร้ายไร้สิ่งซึ่งมงคล ที่สับสนแม่ขอสาปให้สลาย

เพราะแม่กลัวลูกน้อยจะพลอยอาย จะพลอยขายหน้าตาพาหมองมัว
แม่จะคิดแต่ว่าให้ลูกแก้ว ได้เพริศแพร้วมีคุณธรรมไม่หม่นสลัว
มีการศึกษาสูงเด่นเด่นในตัว พ้นความชั่วมีอนาคตอันชื่นใจ
แม้เครื่องประดับของแม่ที่สูงค่า ขอเปลี่ยนเป็นการศึกษาแม่ยกให้
เพื่อให้ลูกสุดที่รักดังดวงใจ แม่ขอทูนหัวให้ด้วยยินดี
ขอแต่ความเคารพรักกตัญญูจากลูก ที่แม่ผูกใจไว้ไม่แหนงหนี
ขอฝากใจไว้กับลูกผูกชีวี จนกว่าจะตายจากโลกนี้นะลูกเอย.

๏ สร้างความดีเป็นศรีแก่เผ่าพงศ์ ขออย่าหลงคิดไว้จิตใจมั่น
ความดีเป็นศรีแก่เผ่าพันธุ์ ทุกสิ่งนั้นทำดีเป็นศรีตัว
ดีเป็นศรีจิตใจฤทัยมั่น ทุกสิ่งอันคิดไว้อย่าให้ชั่ว
รำลึกมั่นมั่นไว้ในใจตัว อย่าคิดชั่วสร้างดีไว้จนตายเอย.

๏ ชีวิตพรหมลิขิตนั้นเป็นมารยา สับเปลี่ยนเวียนไปมาทุกสิ่งสรรพ์
หมุนเวียนเปลี่ยนไปไม่เว้นวัน ที่จริงทุกสิ่งนั้นเป็นความลวง
อย่าจริงจังกับชีวิตคิดให้ดี เรื่องมีชีวิตจิตมันมีแต่ความห่วง
ชีวิตเหมือนกับวิหคตกรังรวง บินเข้าบ่วงห่วงร้ายของนายพราน
ความทุกข์ความเจ็บปวดที่รวดร้าว ทรมานเราเป็นความจริงทุกสิ่งสรรพ์
เป็นความจริงจริงแท้ทุกสิ่งอัน ไม่เสกสรรปั้นเราให้เผาใจ
ความตายนั้นเป็นจริงสิ่งสุดท้าย ไม่กลับกลายลับเลือนเลื่อนไปไหน
เพราะทุกคนต้องประสบพบความตาย เป็นความจริงที่ใครใครยอมรับเอย.

๏ คำพังเพยว่ามีคู่เหมือนปลูกเรือน เป็นเครื่องเตือนจิตใจให้มีศรี
ระแวดระวังยั้งใจไว้ให้ดี สำรวจตรวจให้ดีมีมงคล

หลังคารั่วเสาหลักปักมั่นหรือเปล่า ความรอบคอบของเราไม่เศร้าหม่น
หลักเสามั่นหลังคาไม่รั่วไม่ช้ำกมล ฝากตัวตนไว้เป็นเพื่อนเป็นเรือนตาย
ถ้าสะเพร่าเสาจิ้มเพียงเล็กน้อย เรือนจะพลอยพังทับยับสลาย
ปลูกเรือนผิดคิดไปจนเรือนทลาย นึกจนตายไม่หายจำช้ำฤทัย
ให้คำเตือนไว้เป็นเพื่อนยอดอนงค์ อย่าได้หลงรูปหล่อเหลาเผ้ามั่นหมาย
หายนะจะมาสู่จู่ทำลาย เหมือนมารร้ายคอยฆ่าอย่าเห็นดี
จงเลือกชายที่ใจงามงามศีลธรรม งามเลิศล้ำสัจจะสัตย์เป็นราศี
แม้เงินจะด้อยน้อยไปก็ยังดี เงินมากมีแต่จิตใจร้ายเลวทราม.

๏ สร้างความชั่วทำให้ตัวเลวเสียชื่อ คนนินทาคนลือเหมือนมีแผล
เป็นสตรีชายที่ดีไม่เหลียวแล เหมือนมีแผลติดตนจนวันตาย
เกิดเป็นคนอย่ารนให้เสียชื่อ คนจะลือเหยียบย่ำต่ำสลาย
เกิดเป็นคนทั้งทีต้องมีอาย ถึงตัวตายต้องไว้ชื่อลือความดี
เกิดหนเดียวตายหนเดียวเหลียวดูตน อย่าให้คนประณามหยามศักดิ์ศรี
เป็นเหยื่อปากคนพูดมากเลวกาลี พาอัปรีย์หาเรื่องร้ายมาใส่เรา
ธรรมดาคนพูดมากปากอยู่ไม่สุข ชอบหาทุกข์หาภัยใส่คนเขา
ชอบอิจฉาริษยาพามึนเมา เที่ยวใส่ร้ายป้ายเราไม่เข้าที่
กว่าจะคั่วถั่วสุขงาก็ไหม้ พาจัญไรป้ายมาพาเสียศรี
ศักดิ์ถูกย่ำเหยียบป่นจนสิ้นดี จะแก้คดีถูกทับถมจนจมไป
ทุกวันนี้มีแต่คนชอบซ้ำเติม พูดเสริมแต่งต่อก่อให้ใหม่
เรื่องแค่คืบบอกเป็นศอกเพื่อทำลาย อย่าเหลวไหลให้เสียชื่อคนลือเอย.

๏ อันวาสนาพาคนไม่พ้นกรรม การกระทำของตนไม่พ้นจิต
ใจคนมักรนไปไม่ยั้งคิด เพราะว่าจิตมันพาหาแต่ภัย

ทุกทุกอย่างไม่หนีการกระทำ จิตใจต่ำนำมาพาหมองไหม้
ไม่ยับยั้งชั่งจิตคิดให้ไกล ทุกสิ่งไซร้คือวาสนาชะตาเอย.

๏ โบราณว่าเพื่อนเรามักเผาเรือน กินบนเรือนขี้รดหลังคาน่าอดสู
อย่างที่ว่าไม่น่าคบไม่น่าดู ต้องพิศดูหน้าเขาให้เข้าใจ
อย่าไว้ใจทางวางใจคนจะจนจิต ใช้หัวคิดหลักนี้มีความหมาย
กันไว้เสียก่อนเพื่อผ่อนคลาย อย่าทำง่ายคิดง่ายร้ายถึงตัว
อารีอารอบตอบให้กับคนดี คนไม่ดีสร้างบุญคุณให้ได้แต่ชั่ว
ใจคนเราเป็นอย่างไรอยู่ในตัว ดีหรือชั่วแค่ไหนทายยากจริง
มีเมียงามอย่าฝากเพื่อนเตือนเอาไว้ กลับมาจะกลับกลายไปทุกสิ่ง
ด้วยเพื่อนเราทำไว้ไม่ประวิง ภรรยาเป็นหญิงจิตใจไหวอ่อนตาม
คำพังเพยว่าเพื่อนเรามักเผาเรือน ให้คำเตือนจำไว้อย่าได้หยาม
เตือนเอาไว้ทุกสิ่งควรทำตาม คนเลวทรามทำชั่วมีทั่วเมือง.

๏ ฉันอายุล่วงเข้ามาห้าสิบห้าแล้ว คลาดแคล้วไม่พบคนดีที่ใฝ่ฝัน
อยากจะพบคบคนดีมีสัมพันธ์ เป็นบุญฉันคบไว้จนวายปราณ
ความประพฤติที่ถูกใจไม่กี่อย่าง ความประพฤติต่างที่ต้องใจใจคงมั่น
ขอฝากผีฝากไข้ใฝ่สัมพันธ์ เหมือนญาติกันใจไม่เวียนไม่เปลี่ยนแปร
หนึ่ง กตัญญูผู้มีคุณที่อุ่นจิต สอง ใจคิดซื่อสัตย์สัจจะแน่
สาม ไม่เห็นแก่เงินตราพาปรวนแปร สี่ มีแต่ศีลธรรมประจำใจ
นอกนั้นเป็นข้อที่ปลีกย่อย เรื่องเล็กน้อยฉันไม่ค่อยเอาใจใส่
คนเราจะมีดีทุกอย่างไป มันเป็นไปไม่ได้อย่างใจเรา

ฉันจึงให้หลักใหญ่ไว้ให้คิด　　เมื่อคบมิตรคบคู่ใจจะไม่เศร้า
ถ้าได้พบคบไว้ไม่ซบเซา　　ไม่อับเฉาเศร้าใจจนตายเอย.

๏ เกิดเป็นคนไม่พ้นเรื่องความหลัง เกาะติดฝั่งหัวใจไว้แน่นเหนียว
ครั้งหนึ่งนั้นเหมือนโซ่พันเป็นเกลียว　มัดแน่นเหนียวหัวใจไว้ให้จำ
อย่าได้ก่อกรรมทำเหตุไว้　　มันจะมาทำลายไม่เห็นขำ
สักวันหนึ่งจะมาถึงจะมาซ้ำ　　ถ้าก่อกรรมสำส่อนบ่อนทำลาย
หากเป็นความหลังครั้งสดชื่น　　จะทำให้ชื่นใจอยู่ไม่รู้หาย
ถ้าเป็นความหลังครั้งทำลาย　　จะมาบ่อนจิตใจจนตายเอย.

๏ เมาเอ๋ยเอาใจ　　เมาจนตายเมาหนักเมานักหนา
เมาเหล้าฝิ่นเฮโรอินและกัญชา　　ยังมีเวลาเสื่อมสร่างหายห่างไป
แต่เมาใจนั้นไซร้เมาหลายอย่าง　　เมาไม่สร่างเอาอยู่ไม่รู้หาย
เมาติดตัวติดตนไปจนตาย　　เมาจิตใจไม่สู้สำนึกตน
เมายศเมาตัณหาบ้าสมบัติ　　เมาสารพัดรูปรสกลิ่นเมาสับสน
กว่าจะรู้สึกตัวรู้สึกตน　　ต่อเมื่อตนหมดลมหายใจสุดท้ายเอย.

๏ เกิดเป็นมนุษย์สุดดีที่กตัญญู　จะเป็นผู้เป็นคนไม่ดลชั่ว
ไม่สร้างกรรมนำความดีเป็นศรีตัว　ไม่คิดชั่วทำชั่วไม่กลัวเลว
จิตใจสูงกตเวทีมีในสันดาน　　กอบกิจการสิ่งใดไม่ไหลเหลว
พระจะช่วยดลจิตไม่คิดเลว　　เรื่องทรามเลวจะไม่มีในใจกาย
แคล้วคลาดภยันตรายไปทั่วทิศ　　แม้จะคิดสิ่งใดได้สมหมาย
จะสมมาตรปรารถนาทุกคราไป　　จะปลอดภัยไร้ทุกข์เป็นสุขเอย.

๏ รู้แจ้งเห็นจริงทุกสิ่งไป แต่ตนเองประพฤติไม่ได้ไพล่ทำชั่ว
ปากรู้สารพัดแต่ใจตัว เฝ้าคิดชั่วทำชั่วตลอดกาล
รู้เองเป็นเองไม่เกรงบาป สันดานหยาบเหลือร้ายตามไขขาน
เพราะความชั่วติดตัวเป็นสันดาน นิสัยประจานความชั่วของตัวเอง
ปากบ่นว่าคนอื่นทำชั่วร้าย แต่ตัวเองเลวร้ายบ้ายก็เก่ง
ว่าแต่เขาอิเหนาเป็นเสียเอง ไม่คิดเกรงบาปกรรมซ้ำไม่อาย.

๏ พระเทศนาตามคัมภีร์ที่มีไว้ ทุกคนไซร้อยู่ในวัฏสงสาร
เวียนทุกข์สุขเกิดตายอยู่ทุกกาล เพราะร่างกายวายปราณไม่จีรัง
เมื่อร่างกายสิ้นลมไม่หายใจ ใช้ผ้าขาวห่อไว้มัดตราสัง
มัดสามเปราะเพราะเป็นอนิจจัง ไม่จีรังเวียนวนไปจนตาย
พระท่านว่ามีห่วงอยู่สามห่วง เหมือนเป็นบ่วงมัดอยู่ไม่รู้หาย
เรื่องของโลกโศกทุกข์สุขสบาย ประจำกายบังคับอยู่กับตน
เมื่อเป็นศพจึงรัดมัดตราสัง พระสอนสั่งเทศน์ไว้ไม่ไร้ผล
ห่วงที่หนึ่งนั้นหนอมัดคอตน เวลากินห่วงลูกตนทุกมื้อไป
ห่วงที่สองมัดมือคืออย่าห่วง เมียผัวตัวเป็นห่วงละไม่ได้
ประกอบผลเพื่อกันและกันไป จนกว่าจะบรรลัยใจกังวล
ห่วงที่สามมัดเท้าเฝ้าสมบัติ มัธยัสถ์ทรัพย์ออมไว้จนได้ผล
ห่วงติดเท้าเฝ้าไว้ไม่จรดล กลัวคนขโมยเงินทองจ้องจนตาย
เมื่อเกิดมาคนเราพาเอาความหลง มากังวลพะวงไม่ห่างหาย
หลงอยู่กับโลกจนตัวตาย หัวใจวายจึงตราสังดังว่าวอน
ถ้าใครอยากให้ตนนั้นพ้นทุกข์ อยากมีสุขดังพระอุทาหรณ์
พระว่าสลัดสามห่วงได้ไม่อาวรณ์ จนม้วยมรณ์มีแต่สุขไม่ทุกเอย.

๏ เวลากาลผ่านหมุนไปไม่หยุดยั้ง กระแสธารไหลหลั่งไม่ขาดสาย
ไหลเรื่อยเรื่อยไหลไปไม่เว้นวาย หมุนผ่านไปไม่รอรีทุกวี่วัน
สายธารากาลเวลาไม่คอยใคร จงอดทนขวนขวายขมีขมัน
เร็วอย่าช้าอย่าหยุดจุดสำคัญ ถึงธงพลันชัยชนะเป็นของเรา
ถ้าหากล่าช้าไปเสียใจแน่ ย่อมเสียผลมีแต่ความโง่เขลา
กาลเวลานาทีทองนั้นของเรา อย่าซึมเซารีบร้อนก่อนสายเอย.

๏ ลูกไม่มีพ่อ ออกจากท้องถูกก่อให้หม่นไหม้
พ่อแม่ทอดทิ้งไม่สนใจ ไม่อาลัยไยดีไม่เหลียวแล
ปฏิสนธิเพราะความไม่ตั้งใจ จึงจงใจแหนงหนีไม่แยแส
ทั้งถูกเหยียดเหยียบย่ำรำดวงแด อนาถแต่ต้องประจญจนวันตาย
เป็นเวรเป็นกรรมประจำตน ทุกข์ทนบันดาลชีวิตสลาย
ขาดความยุติธรรมถูกทำลาย ชะตาชีวิตจิตใจไม่มีดี
ทิ้งกระทั่งทารกตาดำดำ ไม่รู้เรื่องการกระทำอันบัดสี
โยนบาปชั่วร้ายเลวกาลี ให้กับเด็กไม่มีความผิดเลย
สายเลือดตัวเองยังทิ้งได้ เลวกว่าสัตว์ใดใดดังเฉลย
เพราะใจต่ำศีลธรรมไม่มีเลย ดังภิเปรยอย่าคบไว้เพราะใจทราม.

๏ เงินเอ๋ยเงินตรา ทุกคนพากันอยากได้ใฝ่ฝันหา
ซื้ออะไรได้ทุกอย่างทุกเวลา ทุกชาติทุกภาษาใฝ่หากัน
ทำทุกอย่างไม่เลือกทุกทุกทาง ขวนขวายต่างต่างช่างเลกสรร
ขอให้ได้ฉับไวโดยเร็วพลัน เพราะว่าใจต้องการทุกเวลา

ฉ้อฉลกลโกงกันทุกอย่าง ทุกทางปล้นจี้กันเที่ยวสรรค์หา
ทางตรงทางอ้อมให้ได้มา หายใจเป็นเงินตราสารพัน
เงินเปลี่ยนใจให้คนดูวนวก ทำให้ใจสกปรกทุกสิ่งสรรพ์
เปลี่ยนคนดีเป็นร้ายง่ายเร็วพลัน หลงโลภโสมมกันทุกวันไป.

๏ มาแล้ว ใช่จะแคล้วความตายก็หาไม่
เผ้ากอบโกยให้แก่ตนทุกคนไป ใจหลงใหลตามืดมัวทั่วทุกคน
ชีวิตยังใจไม่ยั้งเห็นแก่ตัว ตักตวงกอบโกยไว้จนท่วมท้น
ลืมตัวไม่รู้สึกสำนึกตน หลงระเริงเหลิงจนลืมความตาย
หมดลมหายใจเหมือนท่อนไม้ได้สงบ ร่างเป็นศพน่าอนาถน่าใจหาย
เพราะทุกคนหนีไม่พ้นเรื่องความตาย แต่ไม่วายกอบโกยกันทุกวันเอย.

๏ เมื่ออุษาฟ้าเรืองรองดังทองทาบ นภาฉาบอาบแสงสุริย์ศรี
ขึ้นวันใหม่ใจเอมเปรมฤดี ควรสร้างแต่ความดีเป็นศรีใจ
วันก่อนเก่าเราสร้างแต่ความเลว ก่อทรามเลวเวรกรรมทำเหลวไหล
จงชำระล้างให้สิ้นมลทินใจ ขึ้นวันใหม่แก้ตัวใหม่ให้เข้าที
ทุกทุกคนไม่พ้นความผิดพลาด แต่มุ่งมาตรแก้ตัวพลันขมันขมี
กลับตัวกลับใจให้เป็นคนดี เพื่อเป็นศรีสกุลตนพ้นชั่วเอย.

๏ ใครทำความเลวร้ายได้มลทิน ทุกคนสิ้นศรัทธาไม่นับถือ
มิหนำซ้ำยังทำให้เขาลือ ต้องเสียชื่อเสียหน้าพาหมองมัว
เมื่อผิดแล้วจำใส่ใจใช้หัวคิด อย่าให้ผิดซ้ำสองปองแต่ชั่ว
ทำดีร้ายไม่ไปไหนอยู่ที่ตัว อันความชั่วเป็นบทเรียนเพียรจำเอย.

๏ สองหัตถาสองบาทายังดีอยู่ จงต่อสู้อดทนเร่งขวนขวาย
เป็นพลังกำลังแก่ใจกาย เกิดเป็นชายชาติชาตรีมีในตน
ต้องต่อสู้อุปสรรคได้ทุกอย่าง ทุกทุกทางผจญภัยได้ทุกหน
ใจยังแข็งแรงอยู่สู้อดทน เกิดเป็นคนประจญจนตายเอย.

๏ ลูกกำพร้า โชควาสนาชะตาตนพ้นวิสัย
จึงดลบันดาลบิดามารดาต้องบรรลัย ทิ้งลูกไว้ให้ทนประจญกัน
ชีวิตกำพร้าไม่มีค่าหมดความหมาย ทั้งใจกายร่ำวิโยคเผ้าโศกศัลย์
ต้องทุกข์หนักสลักใจจาบัลย์ เหมือนชีวิตต้องทัณฑ์บั่นจิตใจ
น่าสมเพทเวทนาในชีวิต ทำให้จิตไม่สมบูรณ์ไม่สดใส
เป็นกำพร้าว้าเหว่เปลี่ยวฤทัย ทั้งขาดคนเห็นใจไม่เมตตา
หมดที่พึ่งเฝ้ารำพึงคะนึงคิด เพราะชีวิตต้องระกำร่ำโหยหา
ขาดผู้นำค้ำจุนอุ่นอุรา เพราะชะตาพรหมลิขิตชีวิตตน
เข้าหลักธรรมพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะกรรมเก่าเวรก่อนบ่อนเป็นผล
มาสนองในชาตินี้มีในตน ต้องรับกรรมจำทนจนตายเอย.

๏ อันนิสัยจิตใจอยู่ในตัว ดีหรือชั่วคือสันดานติดไม่หาย
ฝังสันดานดีชั่วจนตัวตาย ไม่เว้นวายคนต้องเห็นเป็นสันดาน
ปนกับใครใครต้องรู้ดูสันดาน ใครพบผ่านชั่วให้เห็นเป็นวิตถาร
ถ้าทำดีเขาต้องเห็นเป็นสันดาน ดีหรือพาลเลวชั่วรู้ทั่วเมือง.

๏ ออกจากใจใช่ว่าจะเสกสรร ที่สำคัญคนนิยมชมศักดิ์ศรี
คนนับหน้าถือตาว่าคนดี ไม่เลวทรามเสื่อมศรีกาลีคน

คนดีหรือไม่ดีความประพฤติ ถ้าประพฤติเลวพลาดอาจเป็นผล
ให้ความชั่วสิงในฤทัยตน จนหมดดีชั่วเกาะตนจนตัวตาย.

๑ เลือดไทยเข้มข้นหลายชั่วคนมา ยังตรึงตราหลานลูกผูกใจแสน
เขาพระวิหารของไทยในดินแดน บรรพบุรุษมอบเป็นแคว้นแดนของไทย
ด้วยเลือดเนื้อต้นตระกูลด้วยจิตใจ มอบไว้ให้ลูกหลานไทยยกไว้ให้
ถ้าใครโกงแยกแบ่งแย่งเราไป ต้องเอาชีวิตชดใช้ให้ไปแทน
ขอให้มีสามัคคีทั่วแดนไทย ด้วยจิตใจกล้าแข็งแกร่งใจแก่น
เป็นใจเดียวเลือดเดียวทั่วไทยแคว้น คุ้มทั่วแดนแผ่นดินทองเป็นของเรา
เมื่อลูกหลานรับมรดกที่ตกทอด ใจจดจอดจ่ออยู่หมู่ไทยเหล่า
รักษาไว้ให้อยู่คู่ชีวิตเรา จวบปราณลูกหลานเผ้าด้วยชีวา
ต้นตระกูล เปี่ยมพูนความรักชาติ พลีชีวาตดาบถือมือซ้ายขวา
ตะลุมบอนบั่นชีวิตด้วยชีวา เอาเลือดทาแผ่นดินไทยไว้เป็นพลี
ท่านผู้หญิงโมเป็นเพศที่อ่อนแอ ใจยังแน่แน่นักรักศักดิ์ศรี
ท่านต่อสู้สู้ศัตรูหมู่ไพรี จึงเป็นยอดวีระสตรีในแดนไทย
ขอชักชวนมวลพี่น้องเลือดนักสู้ อย่าให้ใครลบหลู่ดูหมิ่นได้
จงร่วมรักร่วมแรงร่วมจิตใจ ให้ชาติไทยคงอยู่คู่ฟ้าดิน
ชาติใดข่มเหงคะเนงร้ายไทยต้องสู้ บั่นศัตรูให้ม้วยตายให้สิ้น
แม้เลือดไทยจะต้องนองแผ่นดิน เพื่อคงไว้ให้เป็นถิ่นดินแดนไทย.

๑ หงส์ทองล่องฟ้างามเฉิดฉิน คงไม่บินลงหากาดำขำ
ปนอย่างไรขนกาเป็นมันดำ ไม่เลิศล้ำเท่าสกุลของหงส์ทอง

ตักน้ำใส่กะโหลกชะโงกดูเงา ดูตัวเราอย่าเผยอเสนอสนอง
ดูให้สมศักดิ์สกุลอย่าลำพอง เดี๋ยวจะต้องน้ำตาตกในไหม้อุรา.

๏ พูดปดโป้โวเท็จคนเข็ดแน่ เห็นมีแต่หลอกลวงลวงมุสา
คนเขาเอือมหลบรี้หนีระอา เพราะมุสาโลเลเพทุบาย
ไม่มีความสุจริตคิดแต่งเล่ห์ รวนเรเชี่ยววนเหมือนชลสาย
ไม่มีความซื่อสัตย์สัจจะกลาย เที่ยวมุสาหน้าไม่อายร้ายเหลือเอย.

๏ ความเมตตาควรมีในจิตใจคน ในกุศลดลศรัทธามหากุศล
เผื่อแผ่เมตตาจิตคิดในตน ไม่ว่าคนหรือสัตว์ควรศรัทธา.

๏ คนมีความกรุณานั้นคบได้ ผิดกับใจเห็นแก่ตัวชั่วนักหนา
เห็นคนจนหรือสัตว์ไม่เวทนา ใครคบไว้ก็ถ้าจะแย่เอย.

๏ อันอำนาจฝ่ายต่ำทำให้ผิด ถ้าไม่คิดขาดสติรีทำชั่ว
ทำด้วยความหลงใหลใจเมามัว ทำให้ตัวเสื่อมทรามทุกวันไป
อย่าเป็นทาสของอารมณ์จะขมขื่น ไม่สดชื่นรื่นจิตคิดแก้ไข
มุมานะอย่าเป็นทาสของหัวใจ ตัวเราไซร้ต้องเป็นนายบัญชาการ
ถ้าคิดเรื่องเสื่อมทรามอย่าตามใจ จงยับยั้งฤทัยอย่างกล้าหาญ
ต้องเป็นนายเหนืออารมณ์เหนือดวงมาน กิเลสราญจะสลายพ่ายแพ้ไป
คนมีกิเลสราคะสละยาก แต่ถ้าหากชำระล้างให้ห่างหาย
หักอารมณ์คุมสติใจและกาย อาจจะคลายไม่เป็นทาสของอารมณ์
ปราชญ์ว่าเสื่อมทรามทั้งกายใจ ไม่แจ่มใสทอนอายุต้องบ่มข่ม
มีสติบัญญาในอารมณ์ ยับยั้งข่มมีอายุที่ยืนยาว

ความกลัดกลุ้มรุมร้อนทอนอายุ อย่าบรรจุความชั่วซ้ำอ้อฉาว
เพราะว่ามีความชั่วราคีคาว ดังที่กล่าวนั้นชีวิตจิตของเรา
คิดแต่เรื่องสวยสดที่งดงาม อีกพยายามสร้างความดีที่ไม่เขลา
ดีหรือชั่วนั้นไซร้ใจของเรา มีความสุขมีความเศร้าใจเราเอง.

๑ งูเห็นนมไก่ไก่เห็นตีนงูรู้เชิงกัน ผัวเมียนั้นรู้ใจพงศ์วงศ์นิสัย
ปราชญ์ต่อปราชญ์เขียนสนทนาอภิปราย รู้ความหมายภาษาคารมที่คมคาย

โจรต่อโจรมองตาที่ทีรู้ ต่างดูต่างเข้าใจในความหมาย
รู้เช่นเห็นชาติวาดลวดลาย ใจและกายมีความคิดไม่ผิดกัน
เชิงเจ้าชู้รู้เท่าเข้าใจดี อีกท่าทีเชิงชั้นรำพันสรร
ต่างรู้เชิงรู้เหลี่ยมเทียมเทียมกัน แสร้งเสกสรรสบัดสบถคดหรือโกง
ต่างรู้เหลี่ยมเทียมกันทันเชิงเช่น พึ่งดูเห็นมองทะลุปรุจนโปร่ง
ชำเลืองนิดนิดไม่ต้องแลให้ตรง ต่างก็คงจะเข้าใจในทำนอง
ผู้ใหญ่กับผู้ใหญ่ได้พบปะ วิสาสะจะเข้าใจได้ทั้งผอง
หลอกลวงเป็นความจริงหรือปรองดอง พึ่งมองต่างรู้ดูถึงใจ
อย่านึกว่าคนอื่นนั้นโง่เขลา ตัวของเรานึกว่าฉลาดหลาย
เบ่งทับคนอื่นอยู่มิวาย น่าละอายเขาแอบรู้ดูไส้ตน
อ้าปากมองเห็นถึงลิ้นไก่ แสดงออกบอกถึงใจไม่ฉงน
นิสัยสันดานการเจรจาท่าของตน บอกให้คนเขารู้อยู่ทุกวัน.

๖ ความเลวร้ายใจไม่ดีนี่ซ่อนอยู่ มักจะพรูออกมาพาให้เห็น
ใจบ่อนซ่อนไว้ไผ่ซ่อนเร้น เขาต้องเห็นสักวันหนึ่งเมื่อถึงคราว

ความโมโหโทโสหยาบกักขละ มันคงจะสำแดงให้เห็นเด่นอื้อฉาว
ซ่อนไม่อยู่พรูออกมาเมื่อรานร้าว แสดงออกบอกกล่าวเขารู้ทัน
เจ้าอารมณ์ที่ไม่ข่มใจชาติชั่ว เพราะว่าตัวเจ้าโมโหเผ้าโทสัน
ผิดใจหน่อยให้เขาเห็นเป็นสำคัญ ใจไม่ดีที่ซ่อนนั้นพล้นออกมา
ซ่อนไม่มิดปิดไม่อยู่ต้องรู้เห็น เขารู้เช่นเห็นสันดานเที่ยวพาลพา
เรื่องคนอื่นต้องกิเลสใจพาลา อีกตัณหาราคะไม่ละเลย
เกิดเป็นคนใช่จะพ้นเรื่องความตาย ควรขวนขวายหาไมตรีดังที่เฉลย
เป็นมิตรดีกว่าเป็นศัตรูกันนะท่านเอย อย่าละเลยคิดถึงความตายไว้เป็นดี.

๑ เกิดเป็นมนุษย์ร่วมโลกโชคดีร้าย ทั้งผันกลายปรวนแปรต่างแลเห็น
บ้างมีสุขมีทุกข์สนุกลำเค็ญ ย่อมจะเป็นเหมือนกันทุกท่านไป
อันชีวิตไม่ยืนยงไม่คงที่ เกิดแก่เจ็บตายมีเราเห็นได้
ถ้าเป็นผู้ที่ฉลาดปัญญาไว ย่อมจะคิดเห็นได้ด้วยปัญญา
เกิดมาร่วมชาติร่วมโลกกัน ควรหันหน้าหากันโอนอ่อนหา
สมานสมัครสามัคคีทุกเวลา ไม่เห็นแก่ตัวต่ำช้ามีราคี
ควรสร้างคุณต่อกันด้วยใจบริสุทธิ์ จิตผ่องผุดต่อกันไม่หันหนี
ถ้าใครประสบความพินาศวายชีวี ต่างจะมีความสลดรันทดใจ
เพราะต่างคนต่างดีมีกรุณา ไม่ต่ำช้ามีฤดีที่สดใส
ต่างมีความดีมีจิตใจ ใครบรรลัยต่างจะต้องนองน้ำตา
ผิดกับคนทรยศที่เลวร้าย ต่างก็คลายความศรัทธาซ้ำแช่งด่า
เพราะต่างไม่เคยเอื้อหรือกรุณา กลับเบือนหน้าต่อซากศพไม่คบกัน

ในโลกนี้ไม่เคยมีความแน่นอน วงศ์สกุลฐานันดรทุกสิ่งสรรพ์
ลาภยศเงินทองที่ปองกัน ได้มาแล้วหันผันสลายไป
มีปัญญาคิดได้จงใฝ่คิด ทุกชีวิตไม่แน่ผันแปรได้
อนิจจังไม่เที่ยงทุกสิ่งไซร้ ชีวิตต้องดับสูญไปทุกคนเอย.

๏ หัวหงอกเป็นดอกเลาเฝ้าทำหนุ่ม ใจยังชุ่มชื่นอยู่ไม่รู้หาย
หนุ่มสาวแล้วต้องแก่แย่ร่างกาย ยังไม่วายทำสาวหนุ่มกระชุ่มกระชวย
ร่างกายแก่แต่ใจยังไม่แก่ เด็กเด็กแลชวนกันขันนั้นไม่สวย
หัวหงอกฟันหักทำหนุ่มกระชุ่มกระชวย **หมด**ความสวยผมหงอกเป็นดอกเลา
ฟันหักแล้วใส่ฟันปลอมกันแยะเยอะ ทำเลอะเทอะย้อมผมชมหล่อเหลา
แม้จะฝืนอย่างไรกายของเรา เกิดก่อนเก่าซ่อมเท่าไรไม่วายชรา
ฝืนสังขารฝืนร่างกายไม่ไหวแน่ มันต้องแก่ให้เห็นเด่นชัดหนา
หัวหงอกฟันหักเพราะความชรา อยู่ค้ำฟ้าไม่ได้ต้องตายเอย.

๏ ขอสดุดีผู้ที่มีชีวิตวิวาห์ ที่น่าบูชายาวนานสมานหมาย
ครบรอบยี่สิบสามสิบปีที่อำไพ เหมือนมนต์ขลังตั้งใจให้พรกัน
โบราณถือว่าเข้าพิธีมงคล พระสวดมนต์ทำพิธีมีสุขสันต์
ตามประเพณีนิยมต่างชมกัน หาฤกษ์งามยามดีกันเป็นมงคล

๏ คู่สร้างคู่สม ได้อภิรมย์ร่วมรักมักเป็นผล
เป็นคู่ทุกข์คู่ยากร่วมกมล ไม่สับสนเพราะต่างคนต่างมั่นใจ
ร่วมชีวิตร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน ชีวิตนั้นทำความดีศรีสดใส

ใจเดียวแนวเดียวร่วมกันไป ประกอบคุณงามให้แก่ครอบครัว
ได้ผ่านอุปสรรคที่แสนยาก แสนลำบากยากเย็นเห็นถ้วนทั่ว
ทุกอย่างจะประสบพบกับตัว แม้หม่นมัวจะต้องประคองใจ
เหมือนสองชีวิตลงเรือน้อยลอยทะเล ไม่อาจคะเนเพราะขาดใบติดใส่
เรือลอยตามกระแสชลาลัย อาจล่มได้มรสุมรุมตามมา
ถ้าเรือล่มเจ้าสัตว์ร้ายที่ในน้ำ จะกรายกร้ำทำลายจนแสนสา
จะปลดปลิดชีวิตจนมรณา อันชีวาไม่รอดตลอดไป
กว่าจะครบยี่สิบสามสิบปี มันจะมีชะตากรรมซ้ำจนได้
หลายอย่างหลายประการทุกสิ่งไซร้ ถ้าผ่านพ้นเลิศวิไลได้มงคล
ชีวิตที่ผ่านมาได้ปลอดภัย จะเห็นได้เป็นคู่สร้างสองผล
คู่ทุกข์ยากคู่บารมีที่อดทน ต่างพ้นอุปสรรคนาประการ
บางคู่ก็ตายจากพรากทั้งเป็น จะแลเห็นดาษดื่นไม่สมาน
เหมือนอยู่ลานระทมตรมดวงมาน เป็นนิจกาลมีแต่ระกำใจ
สารพัดจะสรรรำพันพจน์ ให้หมดจดดังที่เป็นที่เห็นได้
มันลึกลับซับซ้อนบ่อนจิตใจ แอบแฝงเร้นไว้หน่ายระอา
ขอยกย่องชีวิตวิวาห์ที่ยืนนาน ชีวิตตระการสดใสทุกสิ่งสา
เป็นคู่ทุกข์คู่ยากที่น่าบูชา สมศักดิ์ศรีสมสง่าที่น่าชม
ต่างฉลองวันวิวาห์กันทุกรอบ ตามระบอบโบราณน่าสุขสม
พ้นผ่านอุปสรรคร้ายไม่ตรอมตรม เป็นคู่สร้างคู่สมน่าชมเอย.

๖ กาลครั้งหนึ่ง รูปติดตรึงติดตาอุราฉัน
ผิวสาวผ่องนวลดังนวลจันทร์ วิลาวัณย์เฉิดโฉมประโลมใจ

ใบหน้ารูปไข่วิไลวรรณ　งามเฉิดฉันท์สวยสดดูสดใส
โขนงโก่งงามขำวิไล　อีกดวงนัยน์เนตรวาวดาวตระการ

ปากปรางคางแหลมแย้มระเรื่อ　ช่างงามเหลือน่าชมสมสมาน
นาสิกโด่งโค้งงามแลละลาน　เพราะเยาวมาลย์แรกรุ่นดรุณี

ผมดำขลับรับผิวหน้าสง่าโฉม　งามเลิศโลมสวยสดดูสดศรี
งามแฉล้มแจ่มใสไร้ราคี　ดังมาลีหอมหวลชวนให้ชม

มาบัดนี้　แม่โฉมศรีรูปกลายไม่สวยสม
เฒ่าชะแรแก่ชะราไม่น่าภิรมย์　ไม่น่าชื่นไม่น่าชมดูตรมตรอม

รูปซูบโทรมผมหงอกฟันก็หัก　ไม่น่ารักไม่น่าชมไม่น่าถนอม
ปากผลุบแก้มผลุบหลังโกงค่อม　เกร็งผอมตาเหมือนน้ำข้าวไม่เร้าใจ

เนื้อหนังนั้นหย่อนยานพาลเหี่ยวย่น　ผิวพรรณพิกลไม่สดใส
ร่างที่เคยสวยสดกลับผิดไป　ไม่ไฉไลสดสวยด้วยชรา

อนิจจังไม่เที่ยงเลี่ยงไม่พ้น　เพราะทุกคนต้องแก่แย่นักหนา
พอเข้าขีดเฒ่าชะแรแก่ชะรา　ถ้วนทั่วหน้าต้องตายต้องวายปราณ

เกิดแก่เจ็บตายกายเน่าเปื่อย　ตายแล้วเผาเรื่อยเรื่อยเป็นเถ้าถ่าน
ไม่คิดให้ซึ้งไม่กะการณ์　เพราะความแก่ยังไม่ผ่านยังไม่มา

กาลเวลาหมุนเวียนเวียนผ่านไป　อายุขัยวัยเปลี่ยนเวียนมาหา
ร่างกายซูบโทรมเพราะแก่ชะรา　หลงใหลใฝ่หาแต่ความลวง

ศีลธรรมความดีที่ถูกต้อง　ควรจะครองรับไว้และแหนหวง
อย่าหลงใหลรูปกายคือความลวง　แปรเปลี่ยนหลอกลวงให้หลงเอย.

๏ กตัญญูเป็นอาจิณมีศีลสัตย์ ช่วยป้องปัดภยันตรายหลาย
เหมือนเครื่องรางป้องกันอันตราย ไม่เว้นวายมีแต่สุขทุกนิรันดร์

เกิดเป็นคนน้ำใจดีมีแต่มิตร อยู่ทั่วทิศไม่พบศัตรูอยู่สุขสันต์
คนปากร้ายใจร้ายมักมีอัน เป็นอันตรายโดยเร็วพลันทุกทุกทาง

นิสัยนั้นสำคัญกว่าอย่างอื่น สันดานชั่วมีอยู่ดาษดื่นเลวต่างต่าง
นิสัยดีเหมือนมีขลังเครื่องลาง คุ้มกันให้ทุกทางปลอดภัยเอย.

๏ เพื่อนกินโบราณว่าหาได้ง่าย แต่เพื่อนตายนั้นหนาหาไม่เห็น
เวลาเราลำบากยากลำเค็ญ เพื่อนกลับเร้นหลีกหนีห่างไกล

เพื่อนที่ดีมักไม่ตามใจเรา ช่วยขัดเกลาสันดานมานนิสัย
ให้เราเป็นคนดีมีน้ำใจ ที่สดใสมีศีลธรรมประจำตัว

เพื่อนไม่ดีมีใจนิสัยพาล คบไม่นานมักนำให้ตัวชั่ว
ตามใจมีใจเห็นแก่ตัว ประพฤติชั่วใจชั่วนิจนิรันดร์

เท่าที่ยกตัวอย่างเพียงย่อย่อ ไม่เพียงพอสุดจะรำพัรสรร
คนไม่ดีมีมากเหลือรำพัน ถ้าจะคบควรจะหมั่นสังเกตดู

นิสัยคนใจคนเหลือจะหยั่ง พ่อแม่สอนสั่งอย่าลบหลู่
ให้คำเตือนเพื่อนใจไว้เป็นครู จงคิดดูก็จะเห็นเป็นสำคัญ

โบราณว่ามีเงินเขาเรียกน้อง ถ้ามีทองเรียกพี่ขมีขมัน
ใครมาคบกับเราต้องเท่าทัน เพื่อป้องกันเหตุการณ์ผ่านมาเอย.

๏ ทำผิดไปใครเขาว่าอย่าโกรธเขา ตัวของเราอย่าพาลรำคาญหู
เพราะว่าเราทำผิดจงคิดดู จงทนสู้อย่าโมโหอย่าโกรธา

อย่างที่ว่าขี้แพ้ชวนตี ทำไม่ดีเดือดพล่านเที่ยวพาลหา
เรื่องคนอื่นด้วยกิเลสใจพาลา เข้าข้างตัวชั่วช้าพาใจพาล
สุภาพบุรุษสุภาพสตรีที่ดีแท้ ใจเขาแน่เมื่อทำผิดไม่คิดพล่าน
รับว่าผิดไม่เข้าข้างตัวไม่ชั่วพาล ไม่โมโหไม่หาเรื่องพาลท่านผู้ใด
ใครทำผิด คนที่ดีเขาไม่คิดเป็นเรื่องใหญ่
เกิดเป็นคนต้องทำผิดทุกคนไป เป็นบทเรียนสอนใจใช้เป็นครู
อยู่ในโลกเหมือนเป็นศิษย์จงคิดไว้ ใครคาดการณ์ล่วงหน้าไม่ได้อย่าได้หลู่
ทำความผิดจงคิดเหมือนเป็นครู สอนเราให้รู้อยู่ทุกกาล
ทำความผิดโดยไม่เจตนา คนที่ดีเขาไม่ว่ากลับสงสาร
ไม่ซ้ำไม่เติมไม่คิดราญ เพราะทุกคนต้องผ่านความผิดเอย.

๑ ขออัญชลีผู้มีคุณอุ่นเกศเกล้า แต่ข้าเจ้าคนเข็ญใจไร้ศักดิ์ศรี
เพราะยากจนค่นแค้นแสนทวี น้ำใจดีแต่ข้าไซร้ไร้เงินตรา
ขอเอาน้ำใจเป็นประกันมั่นใจแน่น เป็นทาสแทนทูนอยู่คู่เกศา
ไว้แทบเท้าทูนเทิดแทนเงินตรา ใจของข้าขอสนองปองพระคุณ
แม้ชีวิตจะชดทดแทนให้ เคยมีใจเคยมีพระคุณหนุน
เงินไม่มีขอมอบใจไว้เป็นทุน ขอตอบสนองพระคุณจนตัวตาย
คนรวยเงินแต่ว่าใจไพร่ทรยศ ชอบคิดคดคบไว้ไร้ความหมาย
มีเงินแต่ว่าใจร่างกาย ทรยศอยู่ไม่วายร้ายอำพราง
อย่าเหยียดหยามน้ำใจของคนจน ถึงขัดสนแต่หัวใจไม่เมินหมาง
สัตย์ซื่อถือกตัญญูอยู่ทุกทาง จนวายวางไม่ทรยศคดโกงใคร

ใจไม่ดี คือคนที่เลวทรามตามนิสัย
สันดานชั่วเลวทรามต่ำจิตใจ หน้าไหว้หลังหลอกกลับกลอกคำ

มักคดในข้องอในกระดูก ใครพันผูกไมตรีมีแต่ช้ำ
ใครพบคบไว้ได้ระกำ ต้องก่อเวรก่อกรรมให้ช้ำเอย.

ความดี เรียกน้ำตาข้านี้ให้หลั่งไหล
แม้ร่างกายถมดินจนสิ้นไป แต่ความดีประทับใจไว้ยืนยง

สุดเสียดาย ชีพมาวายทั้งที่ยังกำลังหลง
ความดีที่สร้างไว้ให้พะวง บอกตามตรงข้านี้รักสลักใจ

ขอทวยเทพเทวัญในชั้นฟ้า จงปกปักรักษาให้สุขใส
สถิตยังฟากฟ้าสุลาลัย เป็นเทพไทสุขศานต์วิมานทอง
อันความดีที่สร้างเบิกทางไว้ อีกจิตใจความดีมีสนอง
ความดีที่ทุกคนสนใจปอง ตอบสนองเมื่อกายวายชีวี

จะทำบุญตรวจน้ำตามไปให้ ขอผูกใจตัวข้ากว่าเป็นผี
จะสร้างรูปสถูปอนุสาวรีย์ ไว้กราบไหว้ทุกปีนิรันดร์กาล.

๏ อย่าผูกพยาบาทอาฆาตใคร ทุกคนไซร้ต้องตายกลายเป็นผี
ควรมีเมตตาและปรานี สร้างความดีต่อกันอย่าฉันทา

อย่าเผลอตัวเผลอใจว่าไม่ตาย ทำชั่วร้ายวางโตมีโมหา
เพราะทุกคนทุกตนต้องมรณา อย่างที่ว่าต้องตายต้องวายปราณ

เกิดร่วมฟ้า ควรหันหน้าหากันแล้วประสาน
สามัคคีมีเมตตาอย่าเลวพาล เอื้ออารีมีสมานน้ำใจกัน

ไม่อิจฉาริษยาปรานีตอบ อย่าคิดมิชอบโลภโมห์และโทสัน
ควรเมตตาปรานีอารีกัน ทุกคนนั้นต้องวายต้องตายเอย.

๏ อุปสรรคทุกคนต้องประสบ ต้องพบหมุนเวียนเวียนมาหา
ทุกทุกตนทุกคนทุกชีวา ต้องมีมาหาเราเข้าสักวัน

อุปสรรคนั้นเล่าเราต้องสู้ มันจะสอนให้รู้ทุกสิ่งสรรพ์
ถ้าใครได้ประสบพบกับมัน ต้องประจัญต้องสู้อย่าท้อใจ

อย่ายอมแพ้ท้อแท้เสียง่ายง่าย สู้ไปจนตายอย่าหวั่นไหว
จะลำบากยากเย็นหรือเข็ญใจ ขอเพียงให้ชนะอย่าละลด

ชั้นต่ำชั้นสูงหรือนักปราชญ์ ก็ไม่อาจเลี่ยงได้เหมือนกันหมด
ต้องสู้อย่ายอมแพ้อย่าละลด สู้กันอย่างทรหดทุกคนเอย.

๏ เดือนและปีวันนี้เป็นของเรา แต่วันหน้านั้นเล่าของลูกหลาน
สิ่งใดเป็นความดีควรประทาน ให้แก่ลูกแก่หลานได้คำนึง

เกิดเป็นคนชีวิตตนนั้นไม่แน่ มีเกิดแก่เจ็บตายบ่ายมาถึง
เลี่ยงไม่พ้นทุกคนควรรำพึง นึกคะนึงจดจำนำความดี

อย่าโลภหลงจงคิดจิตสำนึก ความรู้สึกถูกต้องไม่หมองศรี
วาจาใจใสสะอาดปราศราคี สร้างความดีทวีไว้ให้เป็นทาน

ก่อนจะตาย ควรมั่นหมายสร้างความดีมีสมาน
แด่ญาติมิตรอุทิศตนกุศลงาน ถึงวายปราณคนอยู่หลังยังอาวรณ์

ถ้าสร้างความดีที่เลิศล้น เพราะว่าตนได้นำทำอนุสรณ์
ให้รำลึกนึกถึงเมื่อม้วยมรณ์ ยากจะถอนมิให้ใจคำนึง

ความดีตีตราจารึกไว้ ในหัวใจรำลึกเฝ้านึกถึง
ทูนเทิดความดีฤดีตรึง นึกคะนึงถึงความดีที่ไม่ตาย.

เมื่อยังมีชีวิตชิดใจกาย เวลาตายเปื่อยเน่าเขาหลีกหนี
เพราะเป็นซากเป็นศพไม่มีดี ไม่เป็นประโยชน์ต่อคนที่มีชีวิน

ตายแล้วเผาเราทุกคนย่อมเหมือนกัน ทุกชีวันทุกชั้นเหมือนกันสิ้น
เกิดมาร่วมฟ้าและร่วมดิน อย่าหลงอย่าหมิ่นรังเกียจกัน

ใจอย่าเผลอว่าชีวิตอยู่ค้ำฟ้า ทุกคนต้องมรณาต้องอาสัญ
อย่าหลงจงจำคำรำพัน ขอจงสรรค์จงสร้างแต่ทางดี.

๏ สักรวาชั่วดีอยู่ที่ปาก ถ้าพูดมากคนเอือมจะเสื่อมศรี
อย่าสารแนแส่หาเรื่องเคืองฤดี อันวจีควรสงวนอย่าลวนลาม
จะมีศัตรูที่ปากถากถางคน ถ้าขี้บ่นคนระอาพาหยาบหยาม
พูดแต่น้อยคอยรับสดับความ เข้าใจความจึงรับรู้สู่กมล
โบราณว่าพูดไปสองไพเบี้ย ถ้านิ่งเสียตำลึงทองสนองผล
พูดความสัตย์ไม่ขัดศอขัดคอคน วาจาตนมีสัจจะละความพาล

๏ คนเอ๋ยคนดี เงินมากมีลำบากยากจะหา
มีแต่คนใจมารพาลพาลา ใจบาปหยาบช้าสารพัน
บางคนเกิดจนตายยังไม่พบ อยากจะคบเป็นมิตรจนอาสัญ
คอยพบอยู่ทุกเวลาทิวาวัน ไม่พบกันเจอแต่ชั่วทั่วพารา
เงินหาง่ายแต่คนดีนี้หายาก หาลำบากยากจะดั้นจะค้นหา
พบแต่คนเลวทรามใจต่ำช้า สุดระอาใจต่ำต่ำดวงมาน
จิตใจสูงประเสริฐเลิศล้ำกว่า เหนือเพชรนิลจินดามหาศาล

มีค่าสุดสุดจะกะประมาณ เพราะดวงมานเหนือกว่าสิ่งอื่นใด
เหมือนงมเข็มในธารามหาสมุทร ยากที่สุดจะพบสบที่ไหน
ตายแล้วเกิดใหม่จนบรรลัย คนที่ดียังไม่ได้พบเลย
จะหาแฟนคู่รักตระหนักไว้ อยู่ที่จิตที่ใจนะท่านเอ๋ย
มีเงินแต่ว่าใจไม่สเบย อย่ามีเลยยังดีกว่าระอาใจ
คนไม่ดีเผาใจเราไม่เว้น ชั่วให้เห็นจนกว่าชีพตักษัย
เพราะสันดานฝั่งมานฝั่งหัวใจ จนบรรลัยก็ไม่หายจากกายเอย.

๏ ฉันฝันถึงคนดีที่ใจงาม ไม่เลวทรามต่ำช้าไร้ราศรี
พร้อมศีลธรรมจรรยาพาความดี ใส่กายีใจสูงส่งยงยืนนาน
จะสังคมกับใครใจเที่ยงธรรม เมตตาปรานีล้ำอารีสมาน
ให้ความเห็นใจนิรันดร์กาล ใครพบพานชื่นใจทั่วทุกคน
ไม่เห็นแก่ตัวไม่ใจชั่วพยาบาท ไม่อาฆาตไม่ริษยาไม่สับสน
มีแต่ความชื่นบานกายกมล ทั่วทุกคนได้ชื่นใจเพราะใจเอย

๏ ขอตักเตือนหญิงชายที่หมายรัก อย่าตกปลักขออ้อนวอนเฉลย
รักที่แท้จริงจิตอย่าคิดเลย เหมือนลมเชยจากไปไม่ผ่านมา
อย่าให้รักเชือดเฉือนบิดเบือนไว้ จงทำใจให้แข็งเหมือนเหล็กผา
ถ้าได้พบประสบรักรักผ่านมา อย่าให้เกาะใจกายาจะเสียคน
เคยมีคนเสียคนวิกลจริต เพราะว่ารักเป็นพิษติดสับสน
ต้องเสียใจเสียจิตเสียผู้คน ก็เพราะกลของรักสลักใจ
ความรักตามตัวอักษรอ่อนชดช้อย หวานหยดย้อยเลิศรสงามสดใส
แต่ความรักที่เป็นจริงทิ้งกันไกล อย่าหลงไหลคลั่งเพ้อเผลอใจเอย

๏ เป็นคนควรกตัญญู ไม่ลบหลู่ผู้มีคุณ
เพราะว่าเคยเกื้อหนุน มีพระคุณแก่ตัวเรา
เนรคุณนั้นเลวมาก เหมือนคนกากมักอับเฉา
เพราะท่านดีต่อเรา มีพระคุณแต่ก่อนมา
เช่นพ่อและคุณแม่ อันเกิดแก่แต่เยาว์มา
อีกทั้งคุณครูบา และอาจารย์ท่านมีคุณ
คบคนควรจะดู ควรจะรู้ไม่เนรคุณ
เลวชาติคนสถุล คนเนรคุณอย่าคบเอย

๏ ประณมกรวอนไหว้ไท้เทวา ธูปและเทียนบูชาเหนือเกศี
ขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์เรืองฤทธี ดลบรรดาข้านี้ให้สุขใจ
เป็นวันมิ่งมงคลอันประเสริฐ คือวันเกิดวันดีศรีสดใส
เวียนมาทุกทุกปีทุกปีไป มาบรรจบกันวัยรวมเป็ดเสร็จ
ปีก่อนนั้นเวียนมาห้าสิบหก ปีนี้วกกลับมาห้าสิบเจ็ด
โบราณว่าปีปีนั้นมีเคล็ด สุขสำเร็จเพราะใจให้ทำดี

ทุกทุกปีทำดีทวีไว้ กายและใจต้องเติมเพิ่มราศี
เป็นมงคลเลิศล้ำทำแต่ดี อีกวจีกายใจไม่เลวทราม

เกิดชาติเดียวขอเหนี่ยวและน้อมจิต สุจริตมิให้ใครใครหยาม
กตัญญูสัตย์ซื่อให้ลือนาม ความเลวทรามไม่บ่อนร้อนอุรา

ทุกทุกปีเวียนไปได้สำนึก ชวนรำลึกบรรจบครบชันษา
ทั้งสิ้นอยู่ที่กายใจวาจา ปราศกิเลสโลภตัณหาพาเจริญ

ไม่อิจฉาริษยามายาไร้ ทำให้ได้จริงจริงไม่ขัดเขิน
ชั่วชีวิมีแต่ความเจริญ ทางดำเนินชีวิตไม่ผิดเอย.

สงสารคนใจซื่อถือสัจจะ ไม่เคยละสัจจะธรรมสม่ำเสมอ
ใครคบหาดีด้วยช่วยบำเรอ แม้เกลอไม่เดือดร้อนช่วยผ่อนคลาย

ไม่พ้นคนอสัตย์สลัดคำ หลอกลวงกลับคำให้ใจสลาย
ไม่ซื่อไม่ถือคำซ้ำกลับกลาย แม้ตายไม่หายปวดรวดร้าวทรวง

เสียดายรักที่เคยสร้างมาร้างรัก อกจึงหักรักหน่วงที่เคยหวง
แสนจะแสบแปลบซ้ำเพราะคำลวง เจ็บในทรวงจำมั่นจนวันตาย.

๑ ถูกหลอกลวงดวงสมรค่อนอุรา ฟายน้ำตาอกตรมระทมหมอง
เพราะหลงผิดไม่คิดไม่ไตร่ตรอง นวลละอองต้องช้ำระกำใจ

หลงถ้อยคำ จึงชอกช้ำใจกายใจหม่นไหม้
เพราะบูชาคำคมคารมชาย ต้องช้ำทรวงไปจนตายไม่หายจำ

ใจหลงผิด เจ็บแล้วจำช้ำจิตเพราะงามขำ
หลงผิดหลงคำต้องโศกช้ำ หลงคมคำนวลน้องจึงหมองตรม

หญิงกับชายเลวร้ายเท่าเท่ากัน ความชั่วพอกันพอเหมาะสม
ชายโทษหญิงหญิงโทษชายใส่คารม ดีเหมือนกันคงไม่ตรมไม่ช้ำใจ

ดีมีน้อยเลวมีมากหลากหลายนัก หญิงและชายชั่วหนักมาก
เหลือหลาย
ดีชั่วกลัวกันนั้นมากมาย ดีหรือร้ายจงสำรวจตรวจดูเอย.

นิสัยสันดานชั่วเสมอเผลอทำผิด เหมือนดังคนเสียจริตคิดวิตถาร
ทำความชั่วติดตัวเป็นสันดาน ใครพบพานหลีกให้ไกลอย่าไปมอง

เหมือนคนที่มีโรคจิตทราม ชอบทำชั่วให้เขาหยามไม่หม่นหมอง
ทำความผิดโดยไม่คิดจิตไม่ตรอง ผลกรรมตามสนองทุกคราวไป
ด่ากันหยาบหยาบคนบ่าปนัก เวรกรรมนำชักให้หลงใหล
เมาความชั่วตัวรับบาปหมองจิตใจ ทำเลวร้ายไม่รู้สึกนึกตน
หาแต่เรื่องวิตถารมาใส่ตัว ชอบจับเหาใส่หัวมั่วสับสน
เมาตัณหาราคะประจำตน ไม่พ้นเลวผิดติดสันดาน
ถ้าเข้าใกล้คนชั้นต่ำทำเลวร้าย คนชั้นต่ำจะหยาบคายไม่สมาน
จะโดยด่าเอ็ดอึงถึงประจาน เพราะสันดานชั่วชั่วติดตัวตน
ทำเลวร้ายแล้วคิดอายได้ความคิด สำนึกผิดจิตใจให้หมองหม่น
ตอนทำชั่วไม่รู้สึกสำนึกตน เหมือนเป็นคนเสียจริตจิตพิการ
คนคิดชั่วทำให้ตัวมีพิรุธ เขาจับจุดกิริยาวาจาขาน
คิดว่าตนฉลาดเหลือประมาณ นิสัยสันดานคนต้องรู้เขาดูที
ท่ามันบอกทีมันออกบอกให้รู้ จับตาดูสำรวจตรวจถ้วนถี่
คนทำชั่วติดตัวเป็นกาลี จนชีวีวอดวายจึงหายทำ

๏ สร้างกุศลผลบุญเป็นทุนไว้ เพื่อสาธารณะได้ให้เป็นศรี
สำหรับผู้บริจาคมากมั่งมี เหมือนชีวียังอยู่คู่ฟ้าดิน
เกิดจนตายไม่ได้ทำประโยชน์ เห็นประโยชน์ส่วนตัวกลัวทรัพย์สิน
จะหมดเปลืองแท้ถมจมแผ่นดิน เพราะมิสิ้นกอบโกยเพื่อส่วนตัว
เห็นแก่ได้ใจหยาบบาปทางจิต มัวแต่คิดฉ้อโกงกันมันน่าหัว
ไม่ได้คิดถึงความตายเห็นแก่ตัว เฝ้าคิดชั่วทำชั่วตลอดกาล
เห็นเงินตาโตเท่าไข่ห่าน โกงไม่ได้เดือดดาลหัวใจพล่าน
คนเช่นนี้มีเวรเป็นตัวมาร คอยประหารจิตใจไม่มีดี

ความตายใกล้เข้ามาหารู้ไม่ จะวอดวายเมื่อไรไม่รู้ที่
ชีวิตเหมือนฟ้าแลบถมปฐพี ควรจะสร้างความดีที่ยืนยง.

๏ หญิงช้ำใจยิ่งใหญ่ในชีวิต คือสามีคิดหาภรรยาใหม่
หาน้อยมาเคียงเรียงกายใจ ทิ้งภรรยาเก่าเศร้าใจเหงาอุรา
เจ็บอะไรไม่เท่าเผ่าเจ็บจิต เพราะความคิดบ่อนบั่นใจสรรค์หา
ความผิดที่เป็นพิษเจ็บอุรา พิฆาตฆ่าคิดทำลายใจทอดทิ้ง
เรื่องชู้สาวเหล่านี้มีกันมาก หลายหลากมากมายชายและหญิง
ทิ้งเก่าหาใหม่ไม่ประวิง ใจคิดทิ้งคิดอย่าฆ่ากันตาย
ผู้ชายก็เจ็บจิตเพราะพิษหึง อึงคะนึงฆ่าตีมีเหลือหลาย
ไม่เว้นแต่ละวันอันตราย เพราะหญิงชายต่างใฝ่การโลกีย์
ไม่คิดหน้าคิดหลังตั้งสติ มัวแต่ริชู้ชายแล้วหลบหนี
ทิ้งเก่าหาใหม่เลวสิ้นดี หาราคีใส่ตัวชั่วอัปรีย์
บาปทั้งหมดตกอยู่แก่ลูกเต้า เสียประวัติทิ้งความเศร้าไม่มีศรี
สิริมงคลราศีไม่เห็นมี ผิดวิธีที่ถูกต้องการครองเรือน.

๏ ศรอนงค์ ปักลงตรงกลางใจให้ซ่านเสียว
ฝั่งสลักปักใจในแดเดียว มันแน่นเหนียวพิษหนักสลักใจ

ถ้าเป็นศรชุบน้ำทิพย์ชโลมไว้ คงสุขใจมีแต่ความสดใส
ถ้าเป็นศรอาบยาพิษติดไว้ไซร้ ในหัวใจจะบอบช้ำระกำเอย.

๏ บรรจงเขียนเรียนให้ทราบอาบถึงจิต ขอให้คิดทำความดีศรีสดใส
อันความชั่วความดีที่ทำไป ผลกรรมตามมาใส่สนองตน

แต่ทุกคนนั้นใช้ตามใจตัว ชอบทำผิดทำชั่วกลั้วสับสน
ทำบาปบาปต้องมาหาที่ตน ทำความดีย่อมเป็นผลสนองตัว
เมื่อรู้แล้วไม่ควรด่วนทำผิด ทำให้จิตหมองไหม้ได้แต่ชั่ว
จงคิดดีทำดีเป็นศรีตัว ปัดความชั่วออกจากตนให้พ้นไป
คิดก่อนทำเสมอไม่เผลอผิด ใช้หัวคิดจิตมีศรีผ่องใส
อย่าให้บาปบังหน้าพาจิตใจ จมในห้วงเหวใหญ่ชดใช้กรรม

๏ ยิ้มพิมพ์ใจ ประทับฤทัยใจคนดลไฝ่ฝัน
เหมือนกุหลาบแรกแย้มแจ่มใจครัน ชวนให้ฝันถึงยิ้มที่พิมพ์ใจ
เป็นความยิ้มที่ตรึงตราอุรามั่น แย้มยิ้มนั้นชวนให้ใจแจ่มใส
ยิ้มยวนชวนให้รักสลักใจ แสดงถึงจิตใจไร้ราคี
เหมือนน้ำทิพย์ชโลมประโลมจิต ชวนให้คิดฝังใจไม่ไพล่หนี
จงใจประทับใจในฤดี เป็นยิ้มที่บ่งบอกออกจากใจ
ไร้เล่ห์เหลี่ยมที่โหดเหี้ยมแฝงหลบไว้ มีจิตใจบริสุทธิ์สุดสดใส
เป็นมิตรภาพที่ยั่งยืนในจิตใจ ยิ้มด้วยใจบริสุทธิ์ผุดผ่องเอย.

หน้าบึ้งตึง บ่งบอกถึงจิตใจไม่สู้ดี
ขาดมิตรภาพขาดจิตใจไม่มีดี เหมือนคนที่เห็นแก่ตัวขาดสังคม
อย่างเขาว่าหน้าตาไม่รับแขก ดูน่าแปลกลึกลับไม่เห็นสม
เกิดมาเป็นมนุษย์ต้องสังคม ควรนิยมตามที่เขาต้องการกัน

หน้าตึงบึ้ง บ่งบอกถึงจิตปราศขาดสุขสันต์
จงหันหน้าหันตาเข้าหากัน ไฝ่สัมพันธ์เหมือนพี่น้องปรองดองเอย.

๏ สวรรค์ในอกนรกในใจใครจะรู้ มันแฝงอยู่ภายในใช่สุขศรี
มีขมขื่นรื่นใจในฤดี บ้างสุขศรีบ้างระทมขมขื่นใจ
จะบอกกล่าวเล่ากับใครไฉนนั่น ต่างไม่บ่นทนกันเหมือนสุขใส
ที่แท้ก็กล้ำกลืนผืนฤทัย ไม่มีใครได้รู้สู่จิตใจ
ที่สุขใจแฝงไว้ก็มีถม ได้รื่นรมย์ผ้นหวานนานแจ่มใส
ใครจะรู้เพราะว่าอยู่ในหัวใจ สวรรค์ในอกนรกในใจใครรู้เอย.

๏ เกิดเป็นคนต้องรู้จักเกรงใจคน เพราะทุกคนความรู้สึกนึกคิดเหมือน
กันทั้งสิ้นทุกคนจะขอเตือน จิตใจเหมือนกันทั่วทุกตัวคน
รู้จักเจ็บรู้จักอายรู้ขายหน้า รู้โกรธารักเกลียดและหมองหม่น
คนรู้จักเกรงใจเห็นใจคน เป็นผู้ดีที่น่ายลน่าสนใจ
บอกถึงนิสัยและใจคอ ไม่หลบล่อเคลือบแฝงแต่งนิสัย
น่ารักน่าเคารพน่าคบไว้ มีความสุภาพที่น่าเลื่อมใสน่าบูชา.

๏ ความเพ้อฝันอันตระการดวงมานนึก มารู้สึกไม่เป็นจริงสักสิ่งหนอ
ฝันวิจิตรพิสดารอันละออ ใจจดจ่อฝันเหลิงกระเจิงไป
ทุกคนนั้นอดฝันไม่คอยได้ ใจคิดไปแต่สิ่งที่สดใส
ชีวิตจริงทุกสิ่งทุกอย่างไซร้ ไม่วิไลเหมือนฝันนั้นเสียเลย
หนุ่มสาว ฝันเพริศพราวไม่เป็นจริงดังเฉลย
วิมานรักว่าสวรรค์สรรภิเปรย อย่างที่เอ่ยไม่เป็นจริงทิ้งไกลกัน
ทะเยอทะยานในความดีมีความสุข ไม่พบทุกข์มีแต่ความสุขสันต์
จงสร้างแต่ความดีมีสุขครัน ทุกคนนั้นควรทำดีอย่ามีคลาย

ลืมตาฝั้น ทุกสิ่งนั้นเคลื่อนคล้อยลอยลับหาย
ไม่เป็นจริงดังที่วาดอาจกลับกลาย ความจริงแท้ไม่สลายไม่กลายเอย.

◎ มีอำนาจเร้นลับอย่างประหลาด ให้ทุกคนทุกชาติทุกภาษา
ยอมรับว่าดีชั่วที่ตัวพา ทำดีชั่วต้องมารับบาปบุญ
อำนาจเร้นลับนั้นควบคุมไว้ ถ้าตัวใครทำดีมีคุณหนุน
ได้รางวัลเอาไว้ได้เป็นทุน เพราะสร้างบุญมีแต่ประโยชน์ตัว
ถ้าสร้างกรรมกรรมจะดลบันดาล ให้ดวงมานกายใจได้แต่ชั่ว
สนองตนเข้ามาหาที่ตัว ต้องได้ชั่วรับกรรมที่ทำมา
เข้าหลักพระศาสนาและพระธรรม ใครก่อกรรมก่อเวรเวรมาหา
ถ้าใครมีสติและปัญญา จะปลอดภัยทุกทิวาและราตรี
ทำความดีใจสะอาดปราศมลทิน คนมีศีลใจเป็นสุขมีสุขศรี
คนใจหยาบบาปช้าเป็นกาลี สิ้นราศีมีแต่ทุกข์ไม่สุขใจ
เพราะอำนาจเร้นลับดลบันดาล ควบคุมอยู่ทุกกาลทุกสมัย
ใครไม่เชื่อลองแสดงแผลงแผลงไป ต้องชดใช้เวรกรรมที่ทำเอย.

◎ ร่างที่ปราศจากดวงวิญญาณ น่าสงสารแน่นิ่งไม่ติงไหว
อยู่ดีดีก็วับดับหายไป ให้อาลัยร่ำรักสลักมาน

เมื่อยังมีชีวิตจิตใจอยู่ น่าเอ็นดูชวนให้ใฝ่สมาน
มีแต่ความอ่อนโยนเป็นสันดาน ไม่เป็นพาลมีแต่ความเห็นใจ

ใจไม่คิดริษยาไม่อาฆาต มีมรรยาทสัจจะไม่เฉไฉ
ประหยัดถ้อยคำทุกคำไป ซ้ำยังให้ความเมตตาและปรานี

อีกซื่อสัตย์กตัญญูรู้คุณคน ดวงกมลแจ่มใสสดใสศรี
ไม่เห็นแก่ตัวไม่เห็นแก่ได้ใจอารี ไม่เคยมีคำพูดที่คืนดาย

พระเจ้ารักจึงพรากดวงวิญญาณ มารอนราญคร่าชีวิตปลิดสลาย
ขอคารวะความดีที่ไม่ตาย ขอน้อมกายเคารพสยบเอย.

๑ จะตัดสวาท ตัดไม่ขาดสักทีฤดีหมอง
รักท่วมท้นล้นหลากมากเนืองนอง หัวใจครองรักไว้ฤทัยตรึง

รักเป็นพิษ เผาดวงจิตให้ไหม้ด้วยไฟหึง
รักก่อนเก่าเผาใจให้รำพึง ติดตราตรึงเกิดเป็นพิษฤทธิ์รักแรง

ก่อนหวานชื่น พอรักคลายกลายอื่นขื่นแสลง
รักเอ๋ยเคยรักรักร้อนแรง เดี๋ยวนี้แปลงกลับกลายสลายไป

ได้ใหม่ลืมเก่าเศร้าใจนัก อกจึงหักรักระทมข่มหม่นไหม้
รักที่เคยเปรยมาว่าวิไล กลับต้องตรมขมไหม้ฤทัยตรอม

เหมือนมาลีร่วงโรยโหยเหี่ยวแห้ง จึงเปลี่ยนแปลงไม่สนใจ
ไม่ถนอม
ไม่น่าชมไม่รื่นรมย์ไม่น่าดอม อีกหายหอมไม่ชื่นรื่นฤทัย

ปวงนารี อย่าระเริงเหลิงฤดีจะหมองไหม้
ความดีเป็นชีวิตและจิตใจ รักษาไว้เป็นประกันเพื่อกันภัย

รูปสำรวยสวยงามยามแฉล้ม เหมือนกุหลาบแรกแย้มงามสดใส
แก่แล้วก็ร่วงโรยไปตามวัย ผันแปรแก่ไปตามเวลา

อย่าหยิ่งในรูปร่างที่สวยสด มันจะหมดสักวันผันมาหา
ความดีที่ประจำในกายา ไม่โรยราเหมือนรูปที่ซูบโทรม

ตอนที่งามเร่งเอาความดีใส่ตัว อย่าเอาชั่วใส่ตนอย่าได้โหม
เหิมเห่อเพ้อไปไม่น่าโลม เพราะว่าโฉมไม่จีรังไม่ยั่งยืน

ชายมีความคิด เขาจะสนิทเลือกหญิงดีไม่มีฝืน
รักสตรีที่ดีรักยั่งยืน ชีพจะชื่นรักไม่คลายจนตายเอย.

๏ คนมีนิสัยชอบเอาแต่ใจตัว ดูน่ากลัวเพราะว่าใจไร้เหตุผล
ด้วยเป็นคนที่เอาแต่ใจตน ขาดเหตุขาดผลไม่ยุติธรรม

ตัวทำผิดยังหน้าหนาว่าไม่ผิด ไม่เคยคิดทบทวนดูน่าขำ
เข้าข้างตัวเลวชาติไม่ยุติธรรม เอาชนะคารมคำอยู่ร่ำไป

เป็นผู้ใหญ่ที่ดีต้องมีหลัก ยุติธรรมนำชักไม่หลงใหล
อีกมีศีลธรรมประจำใจ เหตุผลเป็นใหญ่ไม่เห็นแก่ตน

เข้าข้างตัวมัวโยเยเขวทุกอย่าง เรื่องต่างต่างที่มุ่งมาตรขาดเหตุผล
แม้จะเป็นผู้นำที่ล้ำคน ขาดเหตุผลไม่รอดจอดทุกราย

อลเวงป่วนปั่นไม่ทันไร อยู่ไม่ไหวไปไม่รอดระส่ำระสาย
เป็นผู้นำเช่นไม้หลักปักขี้ควาย คนทั้งหลายไม่เคารพไม่บูชา

อันนิสัยจิตใจไม่เป็นหลัก คนก็มักไม่นิยมซ้ำครหา
ไม่เคารพเหตุผลใจพาลา ก็เพราะว่าขาดเหตุผลคนไม่เกรง

เอาแต่ใจตนเองไม่เป็นผู้ใหญ่ ดูดูไปเหมือนเป็นนายที่โฉงเฉง
มัวแต่เอาใจตัวของตนเอง เด็กไม่เกรงไม่เคารพไม่คบเอย.

๏ เมียแก้วเมียขวัญ ทุกสิ่งนั้นเจ้ารักในศักดิ์ศรี
มีความสัตย์สัจจะแน่วจี อีกฤดีมั่นคงและดีงาม

เจ้ามีความอดทนเป็นล้ำเลิศ ที่ประเสริฐไม่ให้ใครเหยียดหยาม
ไม่โลภหลงเมาตัณหาไม่บ้ากาม แม่โฉมงามประพฤติดีมีศีลธรรม

ใจแข็งประดุจเหล็กเช่นเหล็กกล้า ไม่คลอนแคลนแน่นหนาไม่ใฝ่ต่ำ
รักเกียรติของสามีดีเลิศล้ำ การกระทำล้วนความดีทุกวี่วัน

ที่ยอดเยี่ยมคือซื่อสัตย์ต่อสามี ไม่นอกใจไร้ราคีทุกสิ่งสรรพ์
ซื่อตรงจงรักทุกสิ่งอัน กายวาจาใจนั้นไม่ผันแปร

ซื่อตรงใจมั่นคงตลอดกาล ใฝ่รักสมัครสมานไม่ห่างแห
ความรักสมัครมั่นไม่ผันแปร มอบฤดีรักแท้นิจนิรันดร์.

๑ ผัวแก้วผัวขวัญ ทุกสิ่งสรรพ์ล้ำเลิศประเสริฐศรี
กายวาจาใจดวงฤดี มอบเมียรักร่วมชีวิตลอดกาล

ใจมั่นคงซื่อตรงต่อเมียรัก สมานสมัครภักดีฤดีสมาน
ใจมั่นคงจงรักอยู่ทุกกาล ทิวาวารสัตย์ซื่อถือความดี

รักไม่ร้าง ไม่จืดจางไม่นอกใจไม่หน่ายหนี
ร่วมชีวิตร่วมรักร่วมฤดี สัตย์ซื่อภักดีจนวันตาย

ไม่นอกใจไม่ใจง่ายไม่หลายรัก มีความรักรักเดียวไม่แหนงหน่าย
ใจเดียวรักเดียวจวบวันตาย รักไม่คลายสลักอยู่คู่ใจเอย.

๑ ลูกแก้ว กตัญญูเลิศแล้วไม่มีสอง
ใจของเจ้าเฝ้าคิดมีจิตปอง กตเวทีสนองไม่เว้นวาย

ว่านอนสอนง่ายไม่หน่ายรัก ด้วยใจภักดีบิดามารดามิรู้หาย
รู้ที่เกิดกำเนิดไม่กลายคลาย ว่าง่ายสอนง่ายไม่ระอา

เจ้านับถือบิดามารดาว่าเป็นพระ มีคารวะเทิดทูนเหนือเกศา
เคารพกตัญญูและบูชา ไม่คลาดคลาพะวงจิตนิจนิรันดร์

แม้จะมีสามีภริยา ไม่เคยลืมบิดามารดาเจ้าหากัน
ชวนภรรยาสามีให้อภิวันท์ โน้มใจผูกพันกตเวทีมีกะใจ

ไม่เคยลืมบุญคุณการุญไว้ ดวงฤทัยเจิดจ้าราศีใส
คุณบิดามารดาตราตรึงใจ กตัญญูฝังหทัยใจดวงมาน

ใครได้ลูกแก้วขวัญใจไว้เป็นบุตร ประเสริฐสุดสุดเกษมเกษมศานต์
ชาติก่อนสร้างบุญไว้เหลือประมาณ จึงพบพานลูกแก้วใจเลิศงาม

เจ้าเลี้ยงดูพ่อแม่จนแก่เฒ่า ดวงใจเจ้ากตเวทีคนมิหยาม
ยอดกตัญญูคนลือระบือนาม ใจเจ้างามเลิศล้ำอำไพเอย.

ลูกทรพี ชั่วช้ากาลีทุกสิ่งสรรพ์
ไม่รู้คุณบิดามารดาสารพัน ใจเจ้านั้นต่ำช้าจิตสามานย์

คุณบิดามารดาไม่เคยคิด มีแต่ใจจิตมารดีแต่ผลาญ
เพราะชีวิตจิตนั้นอันธพาล จองล้างจองผลาญบิดามารดา

กรรมเจ้าก่อแม่พ่อต้องช้ำจิต ไม่เคยคิดแทนคุณทุกสิ่งสา
ใจเหมือนสัตว์เดียรัจฉานพาลพาลา เลวทรามต่ำช้าทุกสิ่งอัน

ลูกทรพี เลวกาลีสุดจะรำพันสรร
ไม่รู้บาปบุญคุณโทษโฉดอนันต์ กรรมเวรคอยบั่นหั่นหทัย

คิดร้ายด่าฆ่ารังควาญผลาญพ่อแม่ เห็นสร้างแต่เวรกรรมซ้ำหม่นไหม้
ไม่ไดผุดไม่ได้เกิดใช้กรรมไป เพราะจิตใจชั่วช้าสามาญคน

มีแต่อกตัญญูอยู่เป็นนิจ ไม่เคยคิดสนองคุณเลยสักหน
มีแต่เวรแต่กรรมประจำตน ให้พ่อแม่ต้องหมองหม่นจนวันตาย.

๏ ความกรุณาปรานีมีเผื่อแผ่ เกิดมาแต่ในบ้านขานคำไข
เริ่มต้นในบ้านก่อนจึงกระจายไป ก่อนอื่นใดพอรู้เค้าเข้าใจพลัน

ใจเผื่อแผ่เมตตาคนใกล้ชิด เพราะมีจิตเอื้อเฟื้อทุกสิ่งสรรพ์
เป็นเครื่องพิสูจน์ฤทัยให้เห็นกัน ว่าใจนั้นแค่ไหนทายได้เอย.

มโนธรรมเป็นหมอนที่อ่อนนุ่ม ทำให้ชุ่มชื่นอยู่ไม่รู้หาย
เท่ากับได้หนุนหมอนนอนสบาย ทั้งใจกายเป็นสุขทุกข์บรรเทา

มโนธรรมล้ำเลิศประเสริฐยิ่ง ด้วยใจจริงสนองกันไม่บั่นเผา
มีแต่ความเป็นสุขทุกข์บรรเทา ทั้งเขาเราต้องการทุกท่านเอย.

๏ คนโง่อยู่กับเงินไม่ได้นาน มักจะผลาญให้ล่มจมเสมอ
ใจใหญ่หน้าใหญ่ใจเผลอเลอ ทำฟุ้งเฟ้อใช้จ่ายง่ายเกินไป
คนฉลาดถนอมออมทรัพย์ไว้ ไม่จำเป็นไม่จ่ายกลัวฉิบหาย
เงินหายากจ่ายง่ายนั้นอันตราย จำลำบากยากกายไร้เงินตรา
ถ้าหนี้สินล้นตัวท่วมหัวเรา เป็นหนี้เขาดอกมากลำบากหนา
คำพังเพยเคยกล่าวเล่ากันมา ว่ารวยเป็นคนจนเป็นหมาจำไว้เอย.

๏ เห็นแก่ตนคือคนที่ว่างเปล่า เพราะทุกคนนั้นเล่าเข้าไม่ถึง
เห็นแก่ตัวมากไปไม่คำนึง ทุกคนจึงไม่คบหลบไปพลัน

ว่างเปล่า ยิ่งกว่าสุสานแสนเศร้าที่โศกศัลย์
เท่ากับปิดประตูตายไม่สัมพันธ์ เพราะตัวนั้นเห็นแก่ตนคนหลบไกล

ธรรมดาเกิดร่วมฟ้าต้องพึ่งกัน จริงอย่างฉันว่าไว้ใช่หรือไม่
คำพังเพยว่าเศรษฐียังขาดไฟ วันหนึ่งไซร้ต้องประจักษ์สักวันเอย.

๏ คนรกโลกคือคนที่ขี้เกียจ มักจะเบียดแรงคนอื่นอยู่เสมอ
คนอย่างว่าใครระอาไม่อยากเจอ พล่ามเพ้อเจ้อพูดไปไม่เอางาน
การกระทำนั้นเห็นเด่นกว่าพูด มัวพล่ามพูดงานนั้นไซร้ไม่ประสาน
กินแรงคนอื่นเป็นการประจาน ความเกียจคร้านของตนให้คนดู
การพักผ่อนเป็นเรื่องของคนตาย ชีวิตไม่ตายทำงานไปไม่อดสู
อยู่บ้านท่านอย่าดูดายไม่น่าดู ชีวิตอยู่ใช้มือให้ลือชา
คนเกียจคร้านดูประหนึ่งถึงแก่กรรม ชีวิตอยู่เร่งทำงานกันเถอะหนา
สุขภาพจะแข็งแรงแกร่งกายา ได้ชื่อว่าไม่ขี้เกียจเบียดแรงคน
รกคนดีกว่ารกหญ้าแน่ คนละไม้ละมือมีแต่ประสานผล
จงอย่าขี้เกียจเบียดแรงคน เพราะทุกคนจะเกลียดเหยียดให้เอย.

๏ รูปโฉมโนมพรรณเป็นมายา หลอกลวงตาโน้มใจให้ใฝ่ถึง
ยั่วใจใฝ่คิดจิตรำพึง ติดตาตรึงล่อใจให้ผูกพันธ์
ความสวย เป็นสื่อช่วยล่อใจให้ใฝ่ฝัน
ยวนยั่วฤทัยให้ผูกพันธ์ เสียวกระสันดวงใจทุกเวลา
งามวิไล เร้าใจให้รำพึงคะนึงหา
ความสวยสดงดงามเป็นมายา ล่อตายวนใจในอารมณ์
ความดี ไม่หลอนหลอกฤดีให้ขื่นขม
ความดีเป็นของแท้น่าอภิรมย์ น่าชื่นชมยิ่งกว่าสวยวิไล

ความดี เหมือนทองคำสุกสีที่สุกใส
ไม่มีเสื่อมสีหายสลายไป สุกปลั่งสีสุกใสทุกเวลา
รูปสวยผ่องพรรณวรรณวิไล แก่แล้วร่วงโรยไปทุกสิ่งสา
เสื่อมโทรมแปรไปในวัยชรา เป็นมายายั่วยวนกวนอารมณ์

ความดี อยู่คงที่ควรจะได้สร้างสม
โน้มน้าวเร้าใจให้นิยม น่าชื่นชมความดีศรีวิไล

ความสวย ไม่มีความดีช่วยจะหมองไหม้
เพราะความสวยปิดบังความชั่วไว้ ดูผิวเผินงามวิไลแต่ใจทราม

ชั่วเปิดเผย ทุกคนเลยเหยียบย่ำซ้ำเหยียดหยาม
รูปสวยแต่ว่าใจไพล่เลวทราม คนประณามความชั่วร้ายเมื่อปลายมือ.

๑ ใดใดในปฐพี ย่อมไม่ดีเท่าบ้านเรา
สุขสำราญไม่อับเฉา อิสระเราเต็มบริบูรณ์
สดชื่นรื่นดวงใจ เปรมฤทัยไม่เสื่อมสูญ
สุขใจได้เพิ่มพูน ไม่อาดูรไม่ร้อนใจ
ทำอะไรได้เต็มที่ ดวงฤดีสุขสดใส
ไม่มีใครบังคับใจ สุขแจ่มใสทุกราตรี.

ถ้าท่านได้รับบทเรียนความชั่ว อันเป็นบทเรียนที่ผิดพลาดและชอกช้ำ ท่านควรจะแก้ไขทันที เพราะยังไม่สายเกินไป

การศึกษาและความดีเท่านั้นเป็นเครื่องซื้ออนาคต

คนที่ควรคบ คือคนมีความกตัญญู ซื่อสัตย์ ไม่โลภไม่หลง ไม่เมาในกามคุณ เคารพชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ชีวิตคนเรามีระยะเวลาสั้นนัก จงสร้างแต่ความดีกันเถิด.

ฉวี จิณณาโส

กลอนรำพึงรำพัน

๏ เมื่อเข้าป่าผ่าดงพงอรัญ　เสียงไก่ป่าขานขันสำเนียงใส
เจื้อยแจ้วแว่วเสียงในพงไพร　ฟังเสียงเย็นฤทัยในอุรา
หอมกลิ่นดอกไม้ป่าพาสดชื่น　กลิ่นหอมเย็นระรื่นชื่นนาสา
สุขสงบเงียบสงัดลมพัดพา　เย็นอุราเย็นใจในพงพี
เสียงนกป่าเพรียกพร้องร้องเสียงหวาน　จับคู่กันขันขานสีสดสี
จักกะจั่นเรไรฟังดังดนตรี　มาบรรเลงเพลงที่เสนาะกรรณ
ต้นไม้ปรกร่มเย็นเป็นสุขนัก　ฝังสลักปักใจชวนให้ฝัน
ได้มาชมไพรพนัสอารัญ　เพราะบ้านนั้นไม่มีสียวนใจ
งามสะอาดธรรมชาติไม่ปรุงแต่ง　สีแสงไม่ลวงตาพาหลงใหล
เช่นในกรุงปรุงแต่งเลิศวิไล　ดงพงไพรงามเหลือไม่เบื่อเลย.

๏ ฟ้าสีเข้มเดือนเต็มดวงล่วงราตรี　จันทร์สดสีทรงกลดงามสดใส
ดาราดารดาษพิลาสพิไล　แพรวพรายระยิบระยับงามจับตา
จันทร์นวลผ่องส่องงามยามเมฆหาย　แสงประกายของดาวพราวเวหา
พระจันทร์ผ่องส่องแสงงามยวนตา　นึกถึงกระต่ายป่าร่าเริงใจ
ชะเง้อมองจ้องจันทร์พลันชะแง้　ระเริงใจหมายแขแลหวั่นไหว
เล่นแสงจันทร์พลันเหลิงเริงหัวใจ　ฝันใฝ่กระโดดหาร่าเริงรัก
เป็นเพียงกระต่ายป่าชะล่าหลง　เหมือนดังกาเทียมหงส์หลงใฝ่ศักดิ์
เป็นกากล้ารักหงส์เฝ้าหลงรัก　อกจะหักเสียเปล่านะเจ้าเอย.

๏ ดูทุ่งนาฟ้าโล่งโปร่งอากาศ ต้นข้าวเดียรดาษงามสดใส
แลดูเขียวชอุ่มขจีพราย เหมือนพรมดาษลาดไว้แลลานตา
อากาศแจ่มฟ้าแอร่มสีครามสด นกยางบินเลี้ยวลดบินถลา
บ้างก็เกาะกิ่งไม้ไปไกลตา หากินตามทุ่งนาต่างเพลินกัน
นกกิ้งโครงกางเขนดูหลากหลาย บินกรายเกาะกันอยู่เป็นคู่ขัน
เอี้ยงสาลิกาถลาเกาะหลังควายพลัน อาทิตย์ส่องแสงฉานตามคูบึง
บัวสล้างสีต่างต่างดูสวยสด งามหมดจดมากมายน่าใฝ่ถึง
บ้างบานตูมแย้มปริผลิตราตรึง ดูสวยซึ้งสอางสะพรั่งไป
ได้ชมวิวทิวทัศน์ของธรรมชาติ ทั้งอากาศสดชื่นดูแจ่มใส
ด้วยฤดีชื่นชอบมองรอบไป กายและใจปลอดโปร่งโล่งฤทัย
ฉันมองดูต้นไผ่ไหวต้องลม งามน่าชมไหวพริ้วปลิวไสว
ข้างทางแลลิบลิ่วเป็นทิวไป ฟ้าสดใสเพลินตาน่าชมเอย.

๏ ถึงบางปูดูเพลินเจริญใจ เห็นเรือใบแล่นอยู่ดูสลอน
คลื่นซัดสาดดังซ่าลมพาจร มองดูไปคลื่นซับซ้อนทะเลธาร
ลมพัดพริ้วปลิวกระโชกโบกสะบัด คลื่นซัดเป็นระลอกกระฉอกฉาน
มองดูฟ้าจดน้ำล้ำตระการ เมฆกับน้ำเหมือนม่านงามวิไล
นางนวลเป็ดน้ำว่ายตามสายคลื่น ดูแล้วตื่นใจตาจะหาไหน
ฟังดนตรีเขาเล่นเต้นรำไป เมื่อยามได้เที่ยวมาทัศนาจร
คนมาเที่ยวยืนเดินเพลินแล้วนั่ง คนไหลหลั่งมากมายชายหญิงสลอน
สั่งอาหารทานไปไม่อาทร ต่างสั่งก่อนสั่งหลังนั่งทานกัน
บ้างเช่าบังกาโลโชว์เป็นคู่ บ้างอยู่ทั้งครอบครัวดูสุขสันต์

ต่างสุขกายสุขใจทั่วหน้ากัน อยู่จนหมดข้อผูกพันจึงลาไป
นั่งตากลมชมวิวของธรรมชาติ ด้วยจิตปราศใจกังวลกมลใส
ชมธรรมชาติสะอาดไม่กังวลใจ ยามเมื่อได้ทัศนามาไกลไกล
เที่ยวบางปูดูแล้วเพลินเจริญจิต แต่อย่าคิดเรื่องเลวที่เหลวไหล
ชายอย่าพาหญิงมาพล่าทำลายใจ หญิงจะชอกช้ำกายจิตใจแปร
ชายบางคนคิดชั่วพาตัวหญิง มาปล้นสาวแล้วทิ้งไม่แยแส
คิดมอมเหล้าเจ้าหล่อนก่อนดวงแด ต้องเสียสาวให้แก่ชายชั่วเอย.

๏ ทะเลงามฟ้าสีครามดอกไม้สวย มองแล้วช่วยชื่นแช่มใจแจ่มใส
ธรรมชาติช่วยจิตสะอาดใจสบาย ไม่วุ่นวายไม่ต้องคิดจิตกังวล
เหมือนคนที่ยุ่งจิตคิดเพ้อหา เรื่องเงินตราเรื่องกำไรไม่ได้ผล
เรื่องขาดทุนได้กำไรฤทัยดล ทำให้คนคิดออกไปนอกทาง
ขาดสัมพันธ์อันตระการของธรรมชาติ ใจเลยไม่สะอาดเผ้าหม่นหมาง
ใจสกปรกวุ่นวายไผ่ระคาง เพราะเป็นทางให้ทุกข์ใจใผ่กังวล
ธรรมชาติอันสะอาดสวยงามนั้น ช่วยปลอบขวัญให้มนุษย์ไม่หมองหม่น
ปลอบขวัญปลอบใจกายสกนธ์ ให้ทุกคนแจ่มใสไร้ทุกข์เอย.

๏ ฤดูเหมันต์ผันมาเข้าหน้าหนาว หิมะขาวสาดกระเซ็นเป็นหมอกทั่ว
รุ่งอรุณหิมะโปรยละอองมัว เย็นไปทั่วพื้นสุธาปฐพี
คิมหันต์ผันมาพาให้ร้อน ใจกายอ่อนอ่อนเปลี้ยเพลียเหลือที่
ร้อนระอุไอแดดแผดกายี เผาทั่นถิ่นปฐพีร้อนสกนธ์
สิ้นคิมหันต์ฤดูวสันต์มาแทนที่ เย็นฤดีชุ่มฉ่ำเพราะกร่าฝน
พฤกษาชอุ่มชุ่มฉ่ำลำต้นทน เหตุเพราะฝนโปรยลงมาพาชื่นบาน

ที่เกรียมแห้งกลับผลิใบเพราะได้ฝน ออกดอกปนต้นช่อดูสุขศานต์
ฝนหลั่งสดชื่นรื่นดวงมาน ต่างชื่นบานชุ่มชื่นรื่นใจเอย.

๏ อรุณรุ่งสุริยันพลันเยี่ยมฟ้า สกุณาถลาบินถิ่นไพรสณฑ์
มวลหมู่สัตว์ต่างต่างในสกล ออกเวียนวนหากินทุกถิ่นไป
เหมือนมนุษย์อยู่ในใต้แผ่นฟ้า ต้องหากินทั่วหน้าไม่หวั่นไหว
ฝนลมแดดแผดเผาสักเท่าไร ไม่อ่อนไหวเหตุการณ์ผ่านเข้ามา
ชาวทะเลต่างติดใบให้เรือลิ่ว แล่นฉิวซอนซอกเที่ยวออกหา
ตามท้องทะเลเร่หาหอยปูปลา ชาวสวนชาวนาต้องหากิน
แล้วแต่ใครทำได้ตามถนัด สารพัดเลี้ยงครอบครัวทั่วทุกถิ่น
หาเลี้ยงปากเลี้ยงท้องต้องหากิน ด้วยความสุจริตไม่บ้าบิ่นลักขโมย
ชาติขี้เกียจเบียดเบียนชุบมือเปิบ ใจกำเริบฉกชิงเพราะอดโหย
เที่ยวสาละวนปล้นทรัพย์คิดขโมย โซอดโหยทำพลั้งเผลอเจอตะราง
จะทำมาหากินควรสุจริต อย่าได้คิดมิชอบจะหมองหมาง
ถ้าคิดดีทำดีต้องมีทาง อยู่ว่างว่างอย่าคิดชั่วตัวทรามเอย.

๏ อรุณสางสว่างตา ไก่และกาเพรียกจำเรียง
ขานขับกระชั้นเสียง โก่งสำเนียนขันย่ำยาม
ฟ้าสางดูเหว่าแว่ว สกุณแก้วภมรตาม
ภาคหนึ่งดูยังยาม มองมืดมัวทั่วปฐพี
สิ้นสางสว่างหล้า อาทิตย์จ้าด้วยแสงสี
พันธุ์บุบผามวลมาลี สวยสดสีกลีบแย้มบาน

หอมหวลชวนให้ดม น่าภิรมย์งามตระการ
ภู่ผึ้งบินทะยาน ดื่มรสหวานที่ซ่านใจ
มวลบุบผาเช่นนารี สาวโสดศรีงามสดใส
เหล่าชายหมายครองใจ จึงตั้งหน้าพยายาม
หญิงดีระวังตัว กลัวชายชั่วจะหยาบหยาม
ใจไม่อ่อนไม่ผ่อนตาม แม่นงรามจึงรอดตัว
หญิงเลวที่หลายใจ นางกลับไม่ตระหนี่ตัว
อ่อนตามชายจึงหมองมัว เป็นหญิงชั่วจนตัวตาย.

๏ รุ่งอรุณ หอมกรุ่นกลิ่นดอกไม้ในสวนขวัญ
เปิดหน้าต่างพลางแลในสวนพลัน มาลีนานาพันธุ์ตระการตา
เผลอเหม่อมองจ้องไปในใจนึก ความรู้สึกสู่ภวังค์คลั่งเคลิ้มหา
ธรรมชาติสร้างสรรพันธุ์ผกา สีและดอกยวนตากลิ่นชื่นใจ

๏ จันทร์ข้างแรม แสงแวมแวมลบรู่ดูหมองหม่น
แสงสลัวมัวมืดไม่น่ามอง จันทร์ไม่ส่องสว่างหล้าเหมือนคราเพ็ญ
แสงหมองเศร้าเดือนแหว่งเว้าเป็นรูปเคียว วงเรียวเสี้ยวหมดความงามตาที่เห็น
ไม่น่าชมเหมือนจันทราคราวันเพ็ญ เดือนดวงเด่นสุกสกาวขาวละออ.

๏ น้ำเย็นใส บัววิไลผุดพ้นชลศรี
บ้างผลิดอกตูมบานน่านนที สวยสดสีงามรับกับสายธาร

ใบเป็นมันพรรณงามอร่ามเหลือ ดูไม่เบื่อปนคละสระสนาน
ฝูงปลาเวียนว่ายในสายธาร งามตระการสวยยิ่งกว่าสิ่งใด

ลมรำเพยเชยพัดสะบัดโบก บัวไหวโยกพัดพริ้วปลิวไสว
ยามพระพายชายพัดสะบัดใบ งามวิไลพิศเพลินเจริญมาน

หมู่ผีเสื้อบินกรายลายสดสี ภมรรี่ปรีดิ์เปรมเกษมศานต์
เฝ้าเฟ้นฟอนเกสรปทุมมาลย์ ในสายธารสวยซึ้งตรึงหทัย

ฝูงวิหคนกร้องก้องกังวาน เสียงประสานไพเราะเสนาะใส
ยิ่งพิศยิ่งเพลินเจริญใจ ดวงฤทัยสุขเกษมเปรมปรีดิ์เอย.

๑ สักวาหน้าร้อนนอนไม่หลับ ให้กระสับกระส่ายดังไฟผิง
ร้อนเร่าเผากายาอุราจริง เหมือนไฟผิงอย่างว่าระอาใจ

ร้อนกายทนได้เป็นไรมี ร้อนฤดีทนกันนั้นไม่ได้
จะร้อนกายของเราสักเท่าไร ยังทนได้อดทนจนเคยชิน

แต่ร้อนใจไม่มีใครอดทนได้ ยิ่งกว่าไฟมาจี้หนีจนสิ้น
เอือมระอาอกจะแตกแทบแทรกดิน ขอไกลให้พ้นถิ่นคนหมิ่นใจ.

๏ งามปลาด ดังจิตรกรสลักวาดให้หลงใหล
งามสะอาดบาดตาบาดหัวใจ งามไฉไลงามยั่วทั่วอินทรีย์
วงพักตร์ลัคนาสง่าโฉม งามประโลมล้ำเลิศเฉิดฉวี
งามเด่นกว่าหญิงใดในปฐพี ดังมาลีแรกแย้มแฉล้มงาม
รูปหน้านวลน้องต้องใจพี่ ยอดนารีทำให้ฤทัยหวาม
ใบหน้ารูปไข่วิไลงาม เนตรวาววามดำขลับวับวาวมัน
กุหลาบแย้มคือปากของนวลน้อง งามเป็นหนึ่งไม่มีสองดูคมสัน
คิ้วคางคางของนางก็เหมือนกัน คันศรโค้งโก่งพลันธนูจร

จมูกโด่งโด่งงามงามจุ๋มจิ๋ม ดูจิ้มลิ้มสวยอย่างนางอัปสร
ทำให้ชายคลั่งไคล้กับบังอร ดวงสมรงามล้ำกว่าคำชม
ผิวพรรณกัลยาดูอ่าโฉม งามเลิศโลมใจชายดูสวยสม
ล่อใจชายทั้งหลายใฝ่ภิรมย์ อยากเชยชมนวลน้องเพราะต้องใจ
ต่างก็มอบใจกายถวายชีวิต แด่มิ่งมิตรยอดรักยอดพิสมัย
ถึงชีวีจะพรากจากโลกไป ก็ขอให้ได้ชมเชยนวลนาง

๑ ใจหนึ่ง ฉันจะพึงมอบไว้แก่จอมขวัญ
ถ้าเธอมีความสัตย์มาให้นั้น ใจของฉันมอบเธอแต่ผู้เดียว

ขอให้จริงอย่างปากที่เธอว่า แม้หญิงใดเลิศกว่าไม่แลเหลียว
ฉันขอมอบให้เธอเพียงคนเดียว อย่าเฉลียวใจเลยแม่น้องรัก

แก้วแหวนเงินทองไม่สำคัญ รักแท้เท่านั้นเห็นประจักษ์
ขอให้เธอซื่อตรงและจงรัก จนกว่าเราสองจักตายจากกัน

อนิจจาความรักสลักจิต ไม่เคยคิดรักจักฆ่าให้อาสัญ
หรือชาติก่อนก่อเวรกรรมตามทัน จึงมาบั่นกายใจให้ม้วยมรณ์

นึกถึงรักเมื่อครั้งยังหวานชื่น อุรารื่นรักอยู่คู่สมร
มาเดี๋ยวนี้ไม่แต่แค่อาวรณ์ เพราะสมรจากไปไม่เหลียวแล

มองดวงเดือนเคลื่อนคล้อยจนลอยลับ หัวใจวับวาบหวามยามห่างแห
เพราะนงนุชทิ้งไว้ให้เดียวแด โธ่ยิ่งแลยิ่งหายสุดสายตา

ถ้าเจ้าไปได้ดีพี่จะช่วย ปลื้มใจด้วยยอดรักไม่ถือสา
หากเจ้าไปไม่มีที่พึ่งพา ตัวพี่ยาพลอยทุกข์ไม่สุขใจ

เผ้านึกถึงวาสนาชะตาพี่ ชีวิตมีแต่รันทดไม่สดใส
ทุกทิวาพาแต่ช้ำระกำใจ เกิดชาติใดขอสาปตราบวันตาย

ฟังคำปลอบมอบจิตมิตรแท้พี่ ให้ใครมีมาเปรียบเทียบน้องได้
เพราะน้องเป็นยอดรักยอดอาลัย ฤทัยเกือบเท่าเทียมกับมารดา

เวลาทุกข์น้องไปตามพี่ ยอดชีวีไม่สุขทุกข์แสนสา
ยามเมื่อพี่โมโหโกรธโกรธา ยอดสุดาปลอบใจให้พี่คลาย

ถ้าตัวพี่รื่นเริงบันเทิงจิต แม่ยิ่งมิตรสนุกสุขเหลือหลาย
ยามยากจนลำบากทั้งใจกาย เจ้าไม่วายช่วยประหยัดจำกัดใช้

เป็นคู่ทุกข์คู่ยากฝากชีวิต เจ้าร่วมจิตทุกอย่างอย่างต่างให้
สักร้อยคนมีเพียงคนหนึ่งไซร้ ค้นเท่าไรไม่พบประสบเอย.

๑ คืนเดือนหงายจันทร์ฉายสว่างฟ้า ไก่นกกาต่างเข้าใจว่าใกล้สาง
ส่งเสียงขันที่แท้จันทร์นั้นอำพราง เลยขันค้างต่างเผลอเก้อกันไป
แม้แต่คนก็ยังหลงพลั้งผิด เข้าใจผิดเพราะแสงจันทร์กันง่ายง่าย
รู้สึกตัวตื่นขึ้นมาว่าช้าไป เพราะแสงจันทร์ชวนให้เข้าใจกัน
ว่าอรุณนั้นสางสว่างแล้ว ไก่ขันแจ้วผลุดลุกขึ้นหันผัน
ได้ประสบพบแสงแห่งดวงจันทร์ โธ่พระจันทร์ลวงเราเข้าแล้วเอย.

๑ จันทร์เจ้าขาจันทร์แจ่มจ้าสวยงามนัก จันทร์น่ารักงดงามอร่ามศรี
จันทร์นวลผ่องล่องลอยกลางเมฆี แสงผ่องสีนวลงามอร่ามตา

ดวงเดือนเด่นเห็นเด่นดวงดวงเดือนหนอ แสงจันทร์ก่อหนุ่มสาวหนาวใจหนา
เพราะแสงเดือนเตือนใจงามยวนตา หนุ่มสาวต่างพากันชมจันทร์

อำนาจของแสงจันทร์นั้นอำนวย เป็นสื่อช่วยความรักสมัครมั่น
แสงจันทร์ส่องผ่องพักตร์วิไลวรรณ ให้สาวนั้นพักตร์นวลชวนชายชม

เมื่อพระจันทร์พลันเข้าในกลีบเมฆ เหมือนมนต์เสกดลใจให้สุขสม
สองหนุ่มสาวเคล้าคลอพะนอชม สองสุขสมชื่นชีวิตชิดใกล้กัน

ลมโชยกลิ่นมาลีที่หอมหวน แสงจันทร์ชวนยวนจิตคิดกระสัน
สองหนุ่มสาวหนาวจิตชิดสัมพันธ์ ใจตรงกันเพราะแรงแสงดวงจันทร์.

๏ สาวสวรรค์กัลยานารีนาฏ พี่หมายมาดเป็นทาสน้องทุกสิ่งสรรพ์
เจ้างามเด่นเช่นบุบผาวิลาวัณย์ ไม่เสกสรรลวงน้องไว้ป้องชม
ใจน้องงามงามจริงทุกสิ่งแท้ สมรแม่มีความสัตย์สัจจะสม
กิริยาวาจางามน่าชม พี่นิยมน้องใจบุญไม่สูญทาน
พี่รักเจ้าด้วยใจจริงจริงแท้ รักน้องแน่ใจรักสมัครสมาน
รักนารีมีนิสัยใจสะคราญ ขอสมานสมัครน้องมาครองชม
หญิงรูปสวยรวยทรัพย์แต่ใจทราม พี่ไม่ขอพยายามตามสองสม
พี่บูชานารีที่น่าชม ใจนิยมหญิงใจงามมีความดี
เรื่องของหญิงทุกสิ่งสวยสะอาด งามมารยาทพี่หมายโลมแม่โฉมศรี
ใจเดียวเกลียวสัมพันธ์มั่นทวี ตัวของพี่ขอรักน้องครองจนตาย.

๏ หินงอกย้อยสูงลอยเป็นแนวเนิน งามโขดเขินเนินไศลในภูผา
สวยสล้างสองข้างทางเป็นพนา มองเป็นป่าเขียวขำงามอำไพ
บ้างลาดย้อยห้อยเป็นรูปต่างต่าง แลสล้างสะพรั่งตาจะหาไหน
ฟ้าสีครามงามงดสดวิไล น้ำตกโกรกไหลในลำธาร

เลื่อนไหลใสเย็นเด่นสวยจริง　　เพริศพริ้งพราวรับกับละหาน
เหมือนเกล็ดแก้วขาววาวตระการ　　ห้วยละหานชวนอุราน่าชมครัน
น้ำตกเป็นชั้นชั้นหลั่นสล้าง　　ไหลสะพรั่งสวยจับใจฤทัยหรรษ์
ได้ชมทิวทัศน์อันตระการ　　อารมณ์ชื่นบานสุดอากาศสะอาดเอย.

๏ ฟ้าขาดจันทร์แสงนั้นพลันมืดมัว　แสงสลัวอับเฉาดูเศร้าหมอง
เหมือนคนขาดคู่ใจไร้คู่ครอง　　ดูหม่นหมองเช่นฟ้าคราขาดเดือน
ขาดคู่คิดคู่ใจพิไรร่ำ　　ทุกคืนค่ำซึมเซาเศร้าใจเหมือน
ยามนภาขาดดาราขาดดวงเดือน　　เหมือนขาดเพื่อนขาดคู่ใจไม่น่าชม
เมื่ออายุสมควรจะครองเรือน　　ควรมีเพื่อนคู่คิดชิดสู่สม
ไว้แก้เหงาเป็นคู่เคล้าภิรมย์ชม　　คู่สร้างสมคู่ทุกข์ยากไม่จากกัน
ไม่ใช่คู่แค้นที่แสนชั่ว　　แผดเผาใจตัวไม่สุขสันต์
เป็นคู่ร้างเข่นฆ่าอาฆาตกัน　　ไม่กี่วันก็ทิวาหาใหม่เอย

๏ นครศรีธรรมราช　　เคยเป็นเมืองประวัติศาสตร์อันใหญ่ยิ่ง
มหาวาตภัยร้ายจริงจริง　　ทำลายล้างทุกสิ่งพินาศไป

ผลาญชีวันมนุษย์ด้วยกันพันชีวิต　พายุปลิดชีวาพาหมองไหม้
เพราะประสบพบมหาวาตภัย　　ทางภาคใต้พายุโหมลมไม่คลาย

บ้านเรือนทรัพย์สินสิ้นจนหมด　ชีวิตปลดเรือล่มจมสลาย
คลื่นซัดศพเกลื่อนกลาดตามหาดทราย　ใต้ฝุ่นร้ายรังควาญผลาญราวี

มนุษย์ธรรมล้ำเลิศประเสริฐสุด　ต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันไม่หันหนี
เป็นกุศลผลบุญคุณทวี　　แด่ผู้ที่ประสบภัยไร้พึ่งพิง

แหลมตะลุมพุกปากพนังฝั่งทั้งเป็น ใครได้เห็นเศร้าสลดเหมือนผีสิง
อีกเรือนชานบ้านพักที่เคยอิง กลับเกลื่อนกลิ้งพบแต่ซากปรักหักพัง

เคยร่มเย็นเป็นสุขสนุกสบาย มากลับกลายเป็นศพเป็นที่ฝั่ง
ภัยธรรมชาติน่าอนาถบ้านเรือนพัง คนอยู่หลังโศกฤทัยไม่รู้คลาย

คุณพระช่วยอย่าให้มีเช่นนี้อีก ขอให้หลีกหลบเลือนแล้วเลือนหาย
พระคุ้มครองขอให้ดลให้พ้นไป จากเขตไทยขอให้พ้นดลบันดาล

เป็นเรื่องเศร้าเหงาทั่วทั้งเมืองไทย ต่างหม่นไหม้ใจคิดจิตสงสาร
ใจกุศลดลจิตคิดทำทาน ด้วยดวงมานไม่เห็นแก่ประโยชน์ตัว

ต่างก็มีไมตรีจิตคิดกันเสร็จ โดยเสด็จระเก้าเจ้าอยู่หัว
ได้ช่วยเหลือเกื้อหนุนทุนส่วนตัว ทุกคนทั่วสนใจไปตามกัน

ด้วยพลังกำลังอันยิ่งใหญ่ ต่างมีใจเป็นกุศลดลจัดสรรพ์
สิ่งของเงินทองสารพัน พร้อมใจกันสรรค์ช่วยด้วยแรงมาน

ต่อแต่นี้เจ้าหน้าที่เป็นคนแจก ควรจำแนกด้วยใจกุศลสมาน
แด่ผู้ประสบภัยได้รับทาน โปรดสงสารแจกคนจนทั่วคนไป

วันที่ยี่สิบห้าตุลาห้าสูญห้า ประมาณสิบเก้านาฬิกาทางภาคใต้
พบไต้ฝุ่นลมมหาวาตภัย ทรัพย์สินคนไทยร้อยร้อยล้านผลาญทำลาย

ตายทั้งครัวพลัดพรากตายจากกัน ดวงชีวันทรัพย์สินมาสิ้นหาย
ทุกทุกคนจะจดจำประจำกาย จนวางวายจะอยู่ในความทรงจำ.

๑ แม่ยอดรัก　　พี่ขอเสี่ยงสารรักไมตรีเสนอ
ให้คำสัตย์ปฏิญาณมายังเธอ　　ไม่พร่ำเพ้อหลอกหลอนวิงวอนมา

นับแต่เห็นดวงหน้าสุดานุช　งามผ่องผุดยวนใจฤทัยข้า
สวยโสภีที่สุดสะดุดตา　　ยลพักตรานวลน้องต้องหทัย

เหมือนพระจันทร์วันเพ็ญเด่นลอยฟ้า　ดูใบหน้าหมดจดงามสดใส
ผ่องนวลชวนพิศติดตรึงใจ　　งามวิไลให้ใฝ่ฝันถึงกัลยา

หน้าไม่มีจุดด่างสะอางนัก　ผ่องพักตร์นวลจันทร์สุดสรรหา
โขนงเนตรเกศน้องต้องนัยนา　ปรางกานดาโอษฐ์แย้มสรวลชวนให้ชม

งามไม่มีที่ติยอดดวงใจ　　น่าพิสมัยงามสง่าท่าสวยสม
ทีของน้องชวนให้พี่นิยม　　หวังภิรมย์หวังเชยชิดติดทรวงใน

หน้าหวานซึ้งตรึงใจใครได้พบ　แลประสบหวังภิรมย์อารมณ์ไหว
งามพิศงามผาดงามบาดใจ　　ชวนให้พี่ฝันใฝ่หมายชมนาง

อันชีวิตกายใจฤทัยพี่　　ดวงชีวีน้องอย่าได้อางขนาง
ชีวิตจิตพี่นอบมอบแด่นาง　　ชีวันวางถวายไว้ให้น้องนวล

ตื่นก็ฝันหลับก็ฝันรำพันเพ้อ　ฝันถึงเธอร่ำไปฤทัยหวน
นึกคนึงรำพึงหัวใจครวญ　　เห็นแต่หน้าอนงค์นวลหวนรำพึง

เป็นภาพของบังอรหลอนหลอกพี่　ดวงฤดีฝันใฝ่ใจนึกถึง
เพราะพิษรักสลักใจให้รำพึง　　ติดตราตรึงด้วยพิษรักสลักมาน

พี่ขอยอมเป็นทาสนาฎอนงค์　ใจลุ่มหลงด้วยความรักสมัครสมาน
หัวใจเดียวขอมอบอยู่คู่เยาวมาลย์　โปรดตอบสารของพี่ที่รอคอย.

สารของพี่ที่มีถึงตัวน้อง คำร้อยกรองจับจิตคิดไผ่ผ้น
หวานรสถ้อยสุนทรอ่อนหวานนั้น ชวนให้ฝันหวานชื่นรื่นอุรา

พี่หลงรูปของน้องหมายบ่องชม ดูไม่สมไม่ชวนให้ใฝ่ใจหา
อันความดีที่ประจำในกายา สวยยิ่งกว่ารูปของน้องควรปองชม

รูปวิไลใช่ว่าจะยืนยง แก่แล้วก็คงไม่งามสม
เท่าความดีที่มีอยู่สู่นิยม ไม่ระทมเพราะเห็นแก่ความสวยงาม

ควรสนใจความดีกว่าความงาม แม้รูปทรามน้ำใจดีคนมิหยาม
รูปร่างชั่วตัวดำแต่ใจงาม ยังดีกว่ารูปงามใจทรามเลว

ผู้ชายส่วนมากทั่วไปไม่ค่อยจริง ได้แล้วทิ้งหญิงไปใจไหลเหลว
เมื่อแรกใส่ไคล้ว่าไม่เลว ภายหลังเหลวเป๋วไปไม่ได้ความ

หญิงใดหลงคำต้องช้ำแน่ ปลายมือชายไม่แลซ้ำเหยียดหยาม
หาว่าหญิงชั่วร้ายใจเลวทราม ถ้าเห็นดีเห็นงามต้องช้ำใจ

ถ้าพี่รักน้องจริงควรสู่ขอ ต่อแม่พ่อให้รู้เห็นเป็นไฉน
เพราะว่าเป็นประเพณีพิธีไทย วิวาห์ตามธรรมเนียมไทยครั้งโบราณ

กตัญญูใจน้องมอบแก่พ่อแม่ เพราะท่านเลี้ยงดูแลตามไขขาน
พระคุณของท่านเทิดไว้ใส่ดวงมาน แล้วแต่ท่านจะจัดการเห็นสมควร

พ่อแม่ถูกใจตามใจท่าน จัดพิธีแต่งงานไม่เหหวน
ขอแต่ให้ใจพี่อย่าเรรวน จัดมาตามสมควรเป็นพิธี

ใจชายนั้นแรกรักมักไม่หน่าย พอตอนปลายจืดจางร้างหลีกหนี
เสมอต้นเสมอปลายไม่เห็นมี ใจไม่แน่เหมือนวจีเลยสักคน

ต้องดูใจกันไปอีกมากนัก คำว่ารักรักจริงหรือสับสน
ปากดีส่วนหัวใจร้ายเหลือทน มองไม่เห็นดวงกมลไม่แน่ใจ

น้องเป็นหญิง มีราคีทุกสิ่งไม่แจ่มใส
พลาดท่าเสียทีจะช้ำใจ ถ้าหลงคำของชายอายเขาเอย.

กลอนสอนหญิง

๏ รูปของนางสอางละออโฉม เลิศโลมตรึงใจชายให้ใหลหลง
แต่จริตกิริยาของอนงค์ ไม่เทียบเท่ารูปทรงนงพงา
งามรูปจูบไม่หอมดอกจอมหญิง อย่าได้ทิ้งมรรยาทนวลนาฏจ๋า
แม้จะงามพริ้งเพริศเลิศกัลยา กิริยาวาจาผิดเพศพันธุ์
อีกปากร้ายใจร้ายไม่มีเมตต์ ดูผิดเพศผิดหญิงทุกสิ่งสรรพ์
ชายใดได้ร่วมหอกับ แจ่มจันทร์ ไม่กี่วันคงหน่ายคลายรักเอย.

๏ สัตว์ต่างต่าง ยกตัวอย่างเช่นแมว สุนัขา
ย่อมรู้จักปกป้กรักลูกยา แม้ชีวายินดีพลีให้เลย
เฝ้ากกกอดเคล้าเคลียเลียให้ลูก หัวใจผูกจดจ่อไม่อยู่เฉย
ใครมาแตะต้องลูกมิเสบย มันจะเงยหน้ามองจ้องทำลาย
ตามประสาสัตว์เป็นถึงเช่นนี้ คนเรานี่รักลูกสักเพียงไหน
ถ้าไม่รักลูกผิดจากคนไป เลวกว่าสัตว์ใดใดในโลกา.

๏ น้อยเอ๋ยน้องรัก เพ็ญพักตร์นั้นไม่เทียบเปรียบจิตได้
ผิวผุดผาดวิลาสสักเพียงใด ไม่งามเท่าจิตใจน้องได้เลย
ต่อให้งามสรรพางค์ของนางแก้ว เพริศแพร้วไม่สู้สัตย์สัจจะเฉลย
ศีลธรรมประจำใจนิสัยเคย งามล้ำสุดภิเปรยเฉลยคำ.

๏ อันนารีควรเป็นศรีสง่าบ้าน เป็นแม่เรือนเพื่อนมานธารเย็นใส
เหมือนมะลิหอมหวนชวนชื่นใจ กุลสตรีนารีไทยวิไลตา

การบ้านเรือนทุกอย่างนางจัดสรร ทุกสิ่งอันระเบียบเรียบนักหนา
เรื่องของหญิงทุกสิ่งตระการตา ชุนเย็บเก็บบุบผามาลัยกรอง
โภชนาอาหารเยาวมาลย์ปรุง กลิ่นจรุงเลิศรสไม่มีสอง
ทั้งน้ำใจใสเย็นเด่นน่าปอง ใครเห็นต้องปองชมสมสตรี
กิริยาวาจางามเรียบร้อย ดูแช่มช้อยน่าชมสมศักดิ์ศรี
เย็นตาพาเย็นใจใฝ่ความดี สมเป็นกุลสตรีแม่ศรีเรือน.

มวลดอกไม้หลายอย่างพันธุ์ต่างสี ไม่งามเท่านารีที่สดสวย
แม้บุบผาจะงามล้ำสำรวย ยังไม่สวยเท่านารีที่สะคราญ.

๏ อ่อนหวานดาลฤดีพี่ยิ่งนัก พี่หลงรักตัวเจ้าเฝ้าใฝ่ฝัน
ถึงตัวพี่กล้าศึกคึกโรมรัญ พอเข้าใกล้แจ่มจันทร์พลันอ่อนลง
เหมือนขี้ผึ้งถึงไฟละลายสิ้น ยอดยุพินตรึงใจให้พี่หลง
ยอดรักยอดใจวิไลอนงค์ เป็นจอมใจมั่นคงสถาพร.

๏ หญิงจะสวยอยู่ที่มีความสัตย์ คุณสมบัติของสตรีดีกว่าโฉม
มีจรรยาสัจจาน่าประโลม เลิศโฉมกว่าสตรีที่รูปงาม
จะสวยอยู่จนกว่าชราร่าง สวยไม่สร่างสวยทนคนไม่หยาม
สดสวยกว่านารีที่รูปงาม แต่ใจทรามไม่รักศักดิ์ของตน.

๏ ดวงสมร เธอจงฟังคำสอนเป็นศักดิ์ศรี
รักษาเผ่ารักษาพงศ์จงดี สกุลของเรานี้จงตราตรึง
อีกความดีจงมีในจิตใจ ชั่วร้ายหลีกให้ไกลอย่าใฝ่ถึง
รักนวลสงวนกายใจรำพึง นึกถึงอนาคตที่สดงาม

ความดีเป็นประกันในวันหน้า เป็นศรีภรรยาใครไม่หยาม
ไม่มีใครหมิ่นเกียรติแม่โฉมงาม ใจไม่ทรามไม่หมิ่นจนสิ้นใจ
อย่าเอาเยี่ยงหญิงเลวที่ใจง่าย ยั่วชายไม่เลือกหน้าพาหมองไหม้
การเรือนไม่แลเหลียวเที่ยวไกลไกล มักยั่วยวนผู้ชายร้ายเหลือเดน
หญิงเช่นนี้ต่อไปจะได้ยาก ต้องลำบากบั้นปลายร้ายเหลือเข็ญ
คนดีก็ไม่ได้ใจโอนเอน เพราะก่อเวรทำไว้จิตใจทราม
หญิงใจชั่วงามเมืองทั่วเมืองไทย เพราะเดิมมีสองใจใจไม่ขาม
พ่อแม่สอนไม่ได้ใจเลวทราม คิดแต่ตามใจตัวชั่วกาลี
หญิงเลวร้ายแพศยาที่ว่ามา สิ้นราคาพาตัวชั่วเสียศรี
ถือว่ารูปวิไลใจไม่ดี สร้างราคีล่อชายไม่อายใจ
เรื่องของหญิงทุกสิ่งไม่จับต้อง เที่ยวเริงลองสำส่อนบ่อนเสียหาย
ชายที่ดีจะหนีไม่สนใจ อับอายคนหมิ่นเกียรติเหยียดสิ้นดี
จงแต่งใจให้งามเหมือนแต่งหน้า กิริยามารยาทให้สดศรี
เรื่องของหญิงทุกสิ่งเด่นงามดี โฉมศรีสุขสวัสดิ์พิพัฒน์มงคล
คู่ครองนวลละอองจงเลือกเฟ้น ไม่ใช่เรื่องเล่นเล่นจะหมองหม่น
หลักชีวิตจิตใจกายของตน จะทุกข์ทนสุขใจเพราะคู่ครอง
ชายขอความรักหารือต่อพ่อแม่ จะพบแต่สุขสันติ์พลันสนอง
ได้วิวาห์พาเกียรติสมใจปอง เลือกคู่ครองที่ดีเป็นศรีเอย.

๏ แม่สาวน้อยร้อยชั่งฟังฉันว่า จงอุตส่าห์รักนวลสงวนศรี
ศักดิ์ตัวอย่าให้ชั่วเป็นกาลี เธอจงเทอดศักดิ์ศรีจนม้วยมรณ์
เรื่องการบ้านการเรือนอย่าเชือนเฉย อย่าละเลยแม่พ่อเคยก่อสอน
เรื่องของหญิงทุกสิ่งเธอจงร้อน ใจไว้ก่อนวิวาหะจะวิไล

รู้ประหยัดรู้ออมถนอมทรัพย์ เธอรับเรื่องแม่บ้านจะต้านได้
เงินขาดมือหารือกับผู้ใด ความหม่นใจจะมีเงินไม่พอ
เรื่องตัดเสื้อตัดผ้าราไว้บ้าง อย่าเอาอย่างคนมั่งมีไม่ดีหนอ
ตัดเท่าไรก็ไม่รู้จักพอ คิดตัดต่อเรื่อยไปเพราะใจเคย
อวดโก้เก๋คิดเร่เรื่องแฟชั่น เห็นอวดกันอุตลุดไม่หยุดเฉย
น้ำอบฝรั่งเครื่องสำอางกระไรเลย ซื้อจนเคยบิดามารดาระอาใจ
อีกแต่งผมแต่งเล็บแล้วแต่งหน้า ด้วยราคาสูงสูงยุ่งเหลือหลาย
ร้านเสริมสวยเสริมทรงเรียกมากมาย เสริมจนเงินหมดกายจนไม่มี
ถ้าเผลอตัวเผลอใจไม่คิดยั้ง ลืมทุกอย่างเรื่องแต่งกายของโฉมศรี
ยับยั้งใจไว้บ้างนะยุพดี เงินไม่มีอาทรถอนฤทัย
เธอขนเงินไปทุ่มเสียเปล่าเปล่า ควรเพลาเพลาเบาลงอย่าหลงใหล
ทำอะไรพองามอย่าตามใจ เกินไปเกินฐานะจะหมองใจ
เกิดเป็นหญิงต้องแต่งใช่แสร้งว่า แต่อย่าเกินไปกว่าฐานะได้
มากนักมักไม่งามไม่ไฉไล ติดนิสัยติดตนไปจนตาย
จงเจียมตัวเจียมใจไว้เถอะนุช จะผ่องผุดหมดจดงามสดใส
ชายไม่เบื่ออิดหนาระอาใจ ทรามวัยสวยสะอาดฉลาดดี
แต่งพองามเสริมพอควรจะชวนชม ให้สมหน้าตาของมารศรี
ถ้ากลางวันเสริมน้อยจะงามดี งานราตรีสีสดงามรื่นรวย
จงเลือกดูกาละและเทศะ ถ้าแต่งดะเรื่อยไปก็ไม่สวย
ถูกค่อนว่าเจ้าหล่อนนั้นสำรวย หน้าสวยเหมือนตุ๊กตามาจากจีน
เพราะว่าคิ้วหน้าตาทาจนเตอะ เลอะเทอะผิดธรรมชาติคนจะฉิน

รู้จักแต่งรู้จักแบ่งโฉมยุพิน　จะงามสวยไม่สิ้นชวนอาลัย
รู้ว่างานอะไรจึงควรแต่ง　ให้โฉมแฉ่งสวยเก๋คะเนหมาย
อย่าแต่งตัวให้โป้โชว์ผู้ชาย　น่าอายคนนินทาแม่ยาใจ
ไปตลาดหรือไปทัศนาจร　ดวงสมรรู้ว่าแต่งสักแค่ไหน
แต่งพองามเสริมพอควรชวนวิไล　เฉิดฉายใครก็ชมนิยมเอย.

๏ หญิงเจ้าชู้อยู่ตามประตูหน้าต่าง โชว์ตัวแสงสว่างประทีปสอง
น่าจะหลบกลับชอบให้ชายมอง　อยากจะลองเล่นรักสมัครใจ
เป็นหญิงอย่าเสนออย่าเผลอตัว　เป็นสตรีเร่งกลัวความหม่นไหม้
ให้ชายเขาเสนอต่ออรทัย　งามวิไลสำรวมอย่าหลวมตัว
ผู้หญิงต้องกลัวอายใช้ความคิด　อย่าทำจริตยั่วชายให้ใจชั่ว
อย่าริรักชายก่อนจะหมองมัว　ทำให้ตัวได้อายไร้ราคา.

๏ ภรรยาเอ๋ยภรรยาเอก　เหมือนอยู่สูงเทียมเมฆนะเธอหนา
ภรรยาลับภรรยาน้อยด้อยราคา　ต่ำเช่นพื้นพสุธาน่าอายใจ
ภรรยาหลวงพุ่มพวงได้แต่งงาน　พ่อแม่ได้จัดการวิวาห์ให้
สมรสจดทะเบียนปรากฏไว้　มีหน้ามีตาให้ไม่ขายพักตรา
อันส่วนภรรยาเก็บน่าเจ็บใจ　ชื่อว่าแย่งเขาไว้ไม่ขายหน้า
เงินทองเล่าเขาเจียดให้ตัวมา　ภรรยาหลวงยังด่าให้ช้ำใจ
แท้ที่จริงจิตใจของสามี　นั้นอยู่ที่ภรรยาบุตรเป็นใหญ่
ส่วนเธอก็บำเรอตัวเขาไป　เพียงชั่วครู่ชั่วใจชั่วย่ำยาม
เป็นเช่นนี้แลหนาแม่ยาจิต　จงคิดให้ดีอย่าผลีผลาม
ถึงรูปชั่วตัวดำต่ำเลวทราม　มีนามว่าเป็นน้อยจะด้อยไป

ต้องกินน้ำใต้ศอกอย่างเขาว่า นางบำเรอไร้ราคานะโฉมฉาย
เรื่องเงินตราพาทรามต่ำจิตใจ ดลฤทัยให้หลงผิดคิดเขลาไป
บิดากับมารดาเลี้ยงมายาก ต้องลำบากตรากตรำระกำหลาย
อย่าให้ต้องอดสูอับอาย คิดให้ไกลผิดชอบให้ชอบกล
เธออยากได้รถยนต์ตึกพลอยเพชร แล้วก่อเหตุก่อกรรมทำสับสน
แย่งสามีเขามาช่างหน้าทน นฤมลอำพรางเที่ยวพรางใคร
คิดดีหรือแม่งามทรามสวาท เธอนั้นตกเป็นทาสเงินใช่ไหม
ภรรยาลับภรรยาเก็บเจ็บใน เธอไม่เป็นหนึ่งน่าสพึงกลัว
มีคู่ของโฉมตรูเหมือนตั้งหลัก อย่าก้มศีรษะให้เงินนักแม่ทูนหัว
เงินจะทำให้ตาพามืดมัว ลืมตนลืมตัวไม่พ้นภัย
เธออย่าทำอะไรก่อนนึกคิด เพราะจะทำให้จิตนั้นหมองไหม้
ต้องเสียสาวเสียตัวชั่วแล้วอาย ต้องเสียใจเสียกายไม่ได้ดี
เงินทองของแต่งตัวไม่สำคัญ ได้มาแล้วหันผันไม่คงที่
ถึงแม้ว่าชีวากายานี้ ยังผันไม่ตรงที่ต้องมรณา
ตัวเธอจงใช้เกียรติและความดี เป็นมงกุฎศักดิ์ศรีสวมเกศา
เลือกคู่ครองครอบครัวที่น่าบูชา อย่าเห็นแก่เงินตราพาตรมใจ
หากจะต้องเสียสาวเราทั้งที อย่าให้เสียศักดิ์ศรีของโฉมฉาย
ภรรยาน้อยภรรยาเก็บน่าเจ็บใจ อับอายทั้งตำบลคนนินทา
อย่าให้เงินเดินจูงไปทางผิด อย่าได้คิดนอกทางอย่างฉันว่า
ภรรยาหลวงเสมียนชั้นจัตวา ดีกว่าภรรยาน้อยผู้ยิ่งใหญ่อายเขาเอย.

๏ ตารมชายเหมือนพระพายกำลังหวน ทำให้หญิงรัญจวนแล้ว
โศกศัลย์

เมื่อรักใช้คำหวานหว่านใจพลัน คารมนั้นหวานกว่าตาลเพชรบุรี
อย่าตกลงปลงใจให้ง่ายนัก อกจะหักจิตเศร้านะโฉมศรี
ใช้เวลาสำรวจตรวจให้ดี อย่าได้หลงวจีจะขอเตือน
คำพูดไม่พิสูจน์ถึงจิตได้ กระดิกลิ้นไปไกลแต่ใจเฉือน
ร้อยลิ้นกะลาวนดูลางเลือน อ่านใจพันเดือนไม่จบไม่เจน
ชายที่ดีก็มีแต่ส่วนน้อย ตั้งตาคอยไม่ค่อยจะพบเห็น
หญิงใดพบเป็นบุญมิลำเค็ญ ชาติก่อนไม่มีเวรสร้างบุญมา
ปากกับใจตรงกันนั้นหายาก ดีแต่ปากส่วนตัวชั่วนักหนา
พอชายได้สู่สมภิรมยา สันดานเดิมออกมาแปลกแปลกกัน
เป็นเช่นนี้อนงค์อย่าหลงลิ้น กายจะสิ้นเกียรติเสื่อมทุกสิ่งสรรพ์
คนดีประสบยากลำบากครัน ขอให้แม่แจ่มจันทร์จำไว้เอย.

๑ ความสวยไม่สำคัญแม่ขวัญจิต ความดีเป็นอิทธิ์ชีวิตสุขสันต์
สร้างประวัติดีไว้เป็นสำคัญ เป็นพยานหลักฐานในบั้นปลาย
ถึงเฉิดโฉมประโลมไปทั่วทิศ ถ้ากายจิตชาติชั่วมัวเหลวไหล
ชายคนใดหลงเล่ห์แม่ยาใจ ชายคนไหนจะรักจงทบทวน
นารีเหมือนมาลีเมื่อแรกแย้ม ผลิแฉล้มโชยกลิ่นประทินหวน
เมื่อแรกรุ่นดรุณีเริ่มจะอวล พวกชายชวนหวังปองลองแล้วชิน
เช่นภมรฟอนเฟ้นแล้วบินหนี ทิ้งมาลีโรยร่วงแล้วโผผิน
เหมือนชายชั่วชมหญิงให้ราคิน ชมจนชินโดดเพริดเตลิดไป
ทบทวนสงวนกายไว้เพื่อพบ ดูมาณพที่ดีฤดีผ่องใส
อยู่ในศีลสัจจะสัตย์ในใจ คงพบไซร้วันหนึ่งอย่าพึงกลัว
ความดีเหมือนคอนกรีตมีรากฐาน ใครไม่ราญหักโค่นหม่นสลัว

ถ้าหากความชั่วร้ายเกาะใจตัว ความชั่วจะประหารในบั้นปลาย
เหมือนเดินอยู่ปากเหวที่ลื่นไหล ต้องเสี่ยงภัยเสี่ยงกรรมช้ำเหลือหลาย
จงสร้างความดีงามเถิดทรามวัย แม่อรทัยจะสุขสันต์ทุกวันคืน.

๏ ยอดเอ๋ยยอดหญิง ทุกทุกสิ่งงามพร้อมแม่จอมขวัญ
ความเป็นหญิงเด่นชัดทุกสิ่งอัน รักศักดิ์กว่าชีวันนะขวัญตา
การเรือนเป็นระเบียบเรียบที่สุด แม่นงนุชปัดกวาดสะอาดหนา
ทำกับข้าวปรุงอาหารอันโอชา ร้อยมาลาใครเทียบเปรียบนงคราญ
ทั้งเย็บปักถักร้อยสอยทุกอย่าง ไม่มีว่างจัดทำทุกสิ่งสรรพ์
กายวาจาใจงามสุดรำพัน ค่ำมืดแล้วไม่ผันนอกเดียวดาย
คนจะฉินนินทาว่าชาติชั่ว ให้หมองมัวเปล่าเปล่าเศร้าใจหาย
รักแม่พ่อก่อเกียรติไม่เว้นวาย ใจไม่ง่ายความคิดสูงมุ่งเรื่องดี
หากพูดน้อยไม่พล่อยพล่อยจัดจ้าน เยาวมาลย์มีจรรยาสง่าศรี
จริตเจ้าอยู่ในขอบเขตสตรี เป็นผู้ดีทุกฝีก้าวเจ้ามีสกุล
จะมีคู่เลือกดูให้สมศักดิ์ มิใช่รักเผื่อไปใจสถุล
เลือกแต่ชายที่ดีมีสกุล อย่าทำวุ่นจะตกนรกเอย.

๏ ชายเจ้าชู้ไม่เท่าหญิงเจ้าชู้ เพราะโฉมตรูเป็นสตรีมีคนหยาม
ทุกคนเหยียดเป็นเสนียดใจเลวทราม โฉมงามสิ้นยางอายชายเกลียดกลัว

๏ ปราชญ์ท่านเปรียบเทียบหญิงเหมือนดอกไม้ ถ้าชายใกล้ให้ระวังอยู่เสมอ
หากพลาดพลั้งไม่ยั้งหรือเผลอเลอ หญิงจะเจอความเจ็บใจจนตายเอย.

๏ นุชนาฏแน่งน้อย มรรยาทช่างแช่มช้อยเป็นนักหนา
ช่างน่ารักเย็นใจชื่นอุรา วาบหวามใจยวนตาน่ารักจริง

เจ้าเอียงอายเมื่อชายเข้าใกล้ชิด ชายเพ่งพิศหลบตาน่าชมยิ่ง
เพราะเจ้ารักศักดิ์ศรีสตรีจริง ไม่เหมือนหญิงเคยชายอวดพักตรา
ทอดสะพานให้ชายได้เดินข้าม ให้ชายหยามเลวชาติอนาถหนา
ล่อให้หลงจริตกลมายา เลวชั่วทรามต่ำช้าไม่น่าพิศ
หญิงงามกิริยาวาจาเรียบร้อย งามแช่มช้อยจำนรรจ์หวานจับจิต
ความซื่อไม่เสกสรรนั้นชวนคิด ถึงจริตของผู้หญิงไร้มารยา
ประทับใจของชายมั่นคงนัก ฝังสลักฤทัยชายยิ่งกว่า
นารีที่รูปงามเจริญตา แต่เต็มด้วยมายาเล่ห์กลเอย.

๏ เจ้าชู้ประตูดินเจ้าชู้ไก่แจ้ เห็นมีแต่จีบสาวให้หม่นศรี
ตามรอคลอกระเซ้าเหล่านารี ให้หญิงมีราคีแล้วไม่แล
อย่างที่ว่าอย่าพบอย่าคบไว้ มีใจเช่นลิเกเที่ยวเร่แร่
อีกรถไฟเรือเมล์ตำรวจแล เพราะไม่แน่เที่ยวไปหลายตำบล
ถ้าหญิงใดไม่ระวังหรือพลั้งเผลอ หญิงจะเจอความยุบยับเพราะสับสน
น้ำตาจะเช็ดหัวเข่าเศร้ากมล ทุกข์ทนเพราะเจ้าชู้ของผู้ชาย

เกิดเป็นชายจะใฝ่แต่ความสัตย์ซื่อ แม่บุญลือมีความสัตย์มัดใจฉัน
เพราะเด่นกว่าเรื่องอื่นตั้งหมื่นพัน ขอเคียงขวัญโฉมพธูเป็นคู่ครอง
แม้จะสวยรวยทรัพย์สักปานไหน ฉันจะไม่ใฝ่ถึงไม่สมสอง
อย่างอื่นเด่นสักเท่าไรก็ไม่มอง ขอปองแต่สัตย์สัจจาของนารี.

๏ เบญจกัลยาณีคือสตรีงามห้าอย่าง โฉมสำอางสวยโสภาสุดาสวรรค์
ธรรมชาติสร้างมางามครบครัน วิลาวัณย์และวิลาศงามไฉไล
หนึ่ง ริมฝีปากแดงระรื่นตามธรรมชาติ สวยสะอาดงามแฉล้มแย้มสดใส
สอง ผมมันเงาดกดำของอรทัย งามกระไรละเอียดอ่อนดูคายคม

สาม ผิวฉวีนวลเหลือเนื้อนวลผ่อง งามผุดผ่องผิวพรรณนั้นสวยสม
ยอดยุพางามหนักหนาน่าภิรมย์ งามชวนชมเหมือนผกาคราแรกบาน
สี่ พื้นสมรเรียงระเบียบขาวสะอาด เหมือนไข่มุกข์ธรรมชาติตามขานไข
ห้า งามทุกวัยวัยของเจ้าเยาวมาลย์ สวยทนนานน่ารักสลักใจ
สวยปลั่งตั้งแต่สาวสวยจนแก่ สมรแม่งามชวนพิศน่าพิสมัย
สวยไม่สร่างสวยไม่สิ้นยุพิณไฉไล งามทุกวัยทุกสมัยเฉิดฉายเอย.

๏ พี่ไว้ใจให้เกียรตินน้องทุกอย่าง สมบัติต่างต่างมอบให้น้อง
ทุกสิ่งสรรพ์
อีกหัวใจชีวิตจิตชีวัน พี่ให้บั่นไม่ระแวงคลางแคลงใจ
พี่ซื่อสัตย์สุจริตจากจิตแท้ ไม่ผันแปรให้น้องต้องหวั่นไหว
แม้หญิงอื่นจะสวยรวยเท่าไร พี่ไม่เคยสนใจไม่ใยดี
น้องนี้ขอสนองความสัตย์ซื่อ ให้โลกลือความรักรักศักดิ์ศรี
จะก่อเกียรติให้เพิ่มพูนทวี ด้วยชีวิตชีวีด้วยจิตใจ
คำน้อยหนึ่งพี่ก็ไม่ให้น้องเดียด ไม่เคยเสียดหัวใจให้หม่นไหม้
ขอเทอดทูนความดีมีจิตใจ ด้วยชีวิตด้วยกายจนวายปราณ
เมื่อพี่มอบให้น้องหมดสิ้นแล้ว ตัวน้องแก้วจะฝากใจไม่เสกสรร
ขอตอบสนองต่อพี่เช่นเดียวกัน จะรักมั่นไปจนตายไม่หายปอง
ขอรับเกียรติของพี่ที่ให้ไว้ ด้วยจิตใจความรักเสนอสนอง
ใจกายนั้นมอบอยู่เป็นคู่ครอง ไม่ขอปองชายอื่นใดจนตายเอย.

๏ กลับจากงานเห็นกานดาหน้ายิ้มยวน สรวลสำรวลต้อนรับ
รับตัวพี่
แม่ยอดรักยอดหัวใจจอมฤดี ทำให้พี่เหนื่อยหายสบายใจ

อันวจีน้องหวานหว่านใจพี่ ซาบซึ้งตรึงฤดีมิรู้หาย
หวานหูเย็นฤทัยไม่เคยคลาย สลักใจเย็นจิตเป็นนิจกาล
พี่ขอมอบดวงใจไว้แด่น้อง เป็นคู่ครองร่วมรักสมัครสมาน
ขอมอบกายถวายชีวิตและดวงมาน แด่นงคราญยอดหัวใจจนตายเอย.

๑ หนุ่มสาว

เมื่อใจน้าวร่วมรสรักสมัครมั่น
เฝ้าเคล้าคลอพะนอไม่ห่างต่างรำพัน ให้คำสัตย์ปฏิญาณด้วยวจี

พอรักหน่าย

ต่างก็กลายคลายรักสืบศักดิ์ศรี
ลืมน้ำถ้อยลืมหมดพจนี เคยร่วมฤดีกลับหน่ายกลายถ้อยคำ
สงสารแต่คนที่มีสัตย์ซื่อ ใจเดียวต้องเสียชื่อร่ำไห้ร่ำ
รักเพียงหนึ่งพึงใจไผ่จดจำ แต่ต้องช้ำเสียทีที่ลมลวง
เป็นสตรีมีคาวชั่วชีวิต ต้องช้ำจิตเสียตัวที่แสนหวง
โอ้รักเอ๋ยต้องระกำช้ำใจทรวง รักหลอกลวงหลงคำช้ำจนตาย
เหมือนศรอาบยาพิษฝังติดใจ ให้ปวดร้าวหทัยไม่รู้หาย
สลักใจไว้เป็นพิษติดใจกาย เจ็บปวดไม่รู้หายฝังใจจำ
จึงขอพร่ำคำเตือนเพื่อนสตรี จงเลือกชายศีลธรรมดีใจไม่ต่ำ
ขอให้ประวิงเวลาอย่าเชื่อคำ ใจประเสริฐเลิศล้ำไม่ช้ำใจ
ให้กาลเวลาเป็นเครื่องพิสูจน์รัก ทุกสิ่งจะกระจ่างใสสดใส
อย่าใจเร็วด่วนนักมักช้ำใจ แก้ไม่ไหวไม่หายจนตายเอย.

๑ เจ้างามนัก

ช่างน่ารักน่าชมสมศักดิ์ศรี
ดวงสมรกล่าวสุนทรวอนวจี เจ้าแสนซื่อชายจึงมีความอาลัย

ไม่มีเล่ห์ไม่มีกลปนมารยา อีกจริตกิริยาน่าพิสมัย
จะมองพิศมองผาดงามบาดใจ เพราะทรามวัยมีกิริยาและท่าที
ที่น่ารักน่าชมสมเป็นหญิง งามเพลิดพริ้งพร้อมจรรยาสง่าศรี
อ่อนโยนแช่มช้อยสมกุลสตรี อีกฤดีซื่อสัตย์มัดชายเอย.

๑ ปราชญ์ว่าน้ำไหลคือใจหญิง ไม่หยุดนิ่งไหลเททะเลกว้าง
ไม่มีที่สิ้นสุดไม่สุดทาง ใจของนางเลวนักไม่รักดี
ต่อให้มีคู่เคียงเรียงอยู่แล้ว แม่น้องแก้วเจ้าไม่รักในศักดิ์ศรี
ทำยักย้ายถ่ายเทเล่ห์ฤดี ให้สามีชอกช้ำระกำใจ
เจ้ายอกย้อนซ่อนเงื่อนเกลื่อนความผิด แต่งจริตกลมารยาเจ้าล่อไว้
เที่ยวคบชู้สู่ชายไม่อายใจ เจ้าเลวร้ายไม่รักเกียรติเกลียดนักเอย.

๑ ปราชญ์ว่านารีรูปเป็นทรัพย์ ถ้าหากปัญญาอับก็ไร้ค่า
เพราะยังขาดสติและปัญญา สำหรับชายผลาญพล่าให้ช้ำใจ
อันปัญญาพาตัวพ้นชั่วได้ อยู่ที่ใจที่ปัญญาพาแก้ไข
ให้พ้นทุกข์มีสุขและปลอดภัย อีกความดีที่มีไว้ช่วยกายี
มีมารยาทขาดความชั่วตัวมีสัตย์ จะช่วยมัดตรึงใจชายไม่หน่ายหนี
เพราะว่าสูงสัจจะคุณธรรมมี เอื้ออารีย์ชายไม่หน่ายจนตายเอย.

๑ เกิดเป็นหญิง จงทนนิ่งให้สุดทางจงวางเฉย
เมื่อผิดใจกับสามีที่ชิดเชย อย่าละเลยอย่าพรากจากสามี

ถ้าจากเรือนเพื่อนยากจากภัสดา กัลยาจะเสียใจไร้ศักดิ์ศรี
เพราะชายอื่นจะลวนลามหยามฤดี แม่โฉมศรีจะต้องมีสองชาย

หากสามีเจ้าชู้คงรู้ฤทธิ์ เขาจะคิดหาใหม่ด้วยใจหลาย
ตามประสาเจ้าชู้ของผู้ชาย อันตรายเมื่อเราพรากไปจากเรือน

เป็นสตรี หลายใจไม่ดีกาลีเหมือน
คุมสติคุมจิตอย่าบิดเบือน อย่าแชเชือนเหลวไหลให้อายคน

ถ้าสามีเลวทรามใจต่ำช้า สุดระอาตรอมตรมระทมหม่น
ถ้าจะดัดสันดานดัดกมล ก็จงทนอยู่เดียวรักษากาย

แต่จงตั้งตนอยู่ให้ถูกต้อง หากินปกป้องอย่าให้ขาย
หน้าคนระวังตนทั้งใจกาย อย่าให้อายคนจะหยามประณามเรา

ถ้าสามีกลับตัวและกลับใจ คงสุขกายสุขใจได้หายเศร้า
จะพบแต่ความสุขทุกข์บันเทา อย่าใจเบาจงระวังตั้งความดี

อย่าปลีกตัวเลือกใหม่ใช้หัวคิด คุมสติคุมจิตจะมีศรี
หนีเสือปะจรเข้ไม่มีดี จะซ้ำร้ายมีราคีจนตายเอย.

๏ เป็นสตรี จงรักษาความดีให้สดใส
ตลอดชั่วอายุของอรทัย ให้สดใสดำรงอยู่ตลอดกาล

อยู่ในปกครองบิดามารดา จงรักศักดิ์ศรีสง่าดังกล่าวขาน
รักษาชื่อเสียงไว้ทุกประการ เกียรติตระกูลให้ยืนนานตลอดไป

อยู่ในปกครองของสามี รักษาชื่อศักดิ์ศรีให้สดใส
เกียรติสามีของตนให้วิไล จิตใจให้เลิศประเสริฐเอย.

๏ อย่าได้ใช้ความสาวแลกเงินตรา เพื่อเสื้อผ้าอาภรณ์สมรหมาย
ความบริสุทธิ์เหมือนเพชรรุ้งประกาย แม่โฉมฉายจงระวังตั้งความดี

ความบริสุทธิ์สวยสดโสดสะอาด หญิงฉลาดมาตรหมายไว้ศักดิ์ศรี
อย่าเอาความบริสุทธิ์ไร้ราคี แลกกับเงินเสียศักดิ์ศรีสตรีเรา
ป้องกันความบริสุทธิ์สุดชีวิต อย่าได้คิดเรื่องเลวทรามเพราะความเขลา
หญิงที่ดีระวังไว้ไม่ใจเบา ตัวของเราอยู่ที่ใจไม่เลวทราม
อย่าหลงการมอารมณ์ชายเจ้าชู้ จงต่อสู้สิ่งยั่วยุคนไม่หยาม
ไม่ถูกเหยียดให้เสียเกียรติคนประณาม ไม่ใจทรามให้ชายหมายลวงชม
ชายที่ดีนั้นใช่ไม่เจ้าชู้ เขาสำรวจตรวจดูคู่สู่สม
ต้องถูกต้องลักษณะน่านิยม ไม่ลอบชมอยู่ในขอบประเพณี
จงยับยั้งชั่งใจให้ถูกต้อง เลือกคู่ครองที่น่าชมสมศักดิ์ศรี
ใจเร็วด่วนได้ไม่สู้ดี เป็นนารีควรยั้งใจให้งดงาม
มีคู่รักเข้าตามตรอกออกตามประตู อย่าให้หลู่หยามเกียรติมาเหยียดหยาม
พ่อแม่วงศ์สกุลไม่เลวทราม อย่าเห็นงามตามเงินตราพาหมองมัว
ชายที่ดีมีท่าทีที่สุภาพ ไม่หยามหยาบหญิงคนรักให้ได้ชั่ว
จะรักคนรักยิ่งกว่าชีวิตตัว ให้เกียรติไม่นำชั่วไม่ทำลาย
มีเวลาให้หญิงได้คิดนึก ได้ตรึกเตรียมตัวให้เวลาหลาย
ตัวเขาเองสร้างเกียรติไม่เว้นวาย จึงมั่นหมายตามประเพณีที่นิยม
จงสำรวจตรวจสอบให้ถี่ถ้วน ดีกว่าด่วนตัดสินใจให้ขื่นขม
พ่อแม่อับอายซ้ำตรอมตรม ต้องระทมตรมใจได้ทุกข์เอย.

กลอนสอนชาย

๏ เงินตราอาภรณ์วาววราวระยับ เครื่องประดับมีค่าราคาหลาย
งดงามอร่ามตาค่ามากมาย ไม่สำคัญเท่าชายน้ำใจดี
สวยสง่าน่ารักกว่ารูปหล่อ ศีลธรรมวิทยาพลไม่เสื่อมศรี
ใจสูงเสียสละสัจจะมี อีกฤดีไม่เหลือเผื่อให้ใคร
หญิงใดพบว่าเลิศประเสริฐแล้ว ดวงแก้วเพชรมณีสีสุกใส
รักษาอย่าให้ตกถึงมือใคร ถนอมไว้จนกว่าชีวาปราณ.

๏ น้องรักพี่ที่ใจใช่อย่างอื่น ชวนให้ชื่นตรึงใจให้น้องหลง
ผูกสมัครรักไม่คลายหมายพะวง น้องใฝ่หลงรักพี่ที่ใจเดียว
รักหนึ่งจึงเด่นเป็นอมตะรัก ฝังสลักใจไว้ให้แน่นเหนียว
รักแท้ไม่แปรรักคือรักเดียว ไม่คลายเกลียวจนตายไม่ลลายเอย.

๏ ยอดเอยยอดชาย สัตย์วาจาใจกายบรรเจิดศรี
ทุกอย่างที่กระทำล้วนความดี ดังฉันนี้รำพันให้ท่านฟัง
มีมานะอดทนเป็นล้นเลิศ การศึกษาประเสริฐดังมนต์ขลัง
จูงใจให้เกิดพละกำลัง ก้าวหน้าไม่อ้างว้างในบั้นปลาย
เฝ้าพากเพียรเรียนต่อก่อจนเสร็จ ให้สำเร็จศึกษาเร่งขวนขวาย
อนาคตสดใสไม่เสื่อมคลาย ไม่เลวร้ายทุกข์ยากลำบากนาน
อย่าชิงสุกก่อนห่ามปรามใจไว้ ยับยั้งใจอดเปรี้ยวไว้กินหวาน
อบายมุขทั้งหลายไม่แผ้วพาน หักสันดานเกลียดกลัวชั่วราคี

ทรนงองอาจในแนวรบ คารวะเคารพในศักดิ์ศรี
กตัญญูรู้คุณบุพการี ชีวิตพลีให้ชาติด้วยเต็มใจ
ทั้งกษัตริย์ศาสนาก็ยกย่อง ช่วยประคองเทอดทูนทุกสมัย
จะคบมิตรดูจิตให้วางใจ จะพากายหมองหม่นเพราะคนพาล
สร้างตัวเองเสียก่อนจึงค่อยคิด เรื่องมิตรมิ่งบังอรสมรสมาน
หญิงดีมีไม่มากยากพบพาน คบไม่นานชอบหลอกให้ช้ำใจ
จงสำรวจตรวจสอบให้ถี่ถ้วน จะโดนรวนให้ช้ำไม่สดใส
คนดีมีไม่มากมักห่างไกล คนชั่วมีทั่วไปเร่งระวัง
ครอบครัวจะเจริญก็เพราะหญิง ทุกสิ่งจะแคล้วคลาดหรือสมหวัง
จะสุขกายสุขใจได้จีรัง ผู้หญิงเป็นพลังของจิตใจ.

๑ เกิดเป็นบุรุษสุดดีที่วิชา พร้อมสติปัญญาพาใจสูง
การศึกษาช่วยพาและช่วยจูง ให้ฤทัยลอยสูงด้วยคิดเป็น
เป็นชายไร้วิชาอนาคตผิด แม้จะคิดหรือตรองเหลือจะเข็ญ
เหมือนจมอยู่ในปลักตายทั้งเป็น โง่งมไม่เห็นเพราะไร้วิชา
วิทยาปัญญาเป็นประทีปส่อง ช่วยให้มองลับลึกตรึกได้หนา
คุ้มทรัพย์สินชีวิตทุกเวลา อนาคตสุขหรรษามิรู้คลาย
ทนลำบากตรากตรำร่ำเรียนไว้ จะรุ่งเรืองแจ่มใสในภายหน้า
แม้จะต้องประจญจนเหลือระอา ขอจงอย่าท้อใจนะชายเอย.

๑ สุรานารีพาชีกีฬาบัตร ดูช่างขัดกับหญิงเสียจริงหนา
เป็นครอบครัวมัวเพลินอย่างว่ามา ทิ้งให้หญิงตั้งหน้าคอยทุกวัน
เมียคงตรมระบมไม่ว่างเว้น เพราะไม่เห็นหน้าผัวมัวสุขศานต์
ทรัพย์ก็น้อยถอยลงไม่เจือจาน ทิ้งให้เมียอุรารานไม่เว้นวัน

มิช้านานวิมานที่เคยสร้าง ต้องเลิกร้างทลายลงเป็นแม่นมั่น
อบายมุขทั้งหลายนี้สำคัญ บั่นชีวันครอบครัวอย่าเหลียวแล
จะยืนยาวอยู่ยงชั่วชีวิต ก็เพราะคิดสลัดได้ไม่แยแส
รักไม่หน่ายเมียจะไม่ใจผันแปร ถ้าเลิกได้จริงแท้เป็นสุขเอย.

๑ ชายเจ้าชู้รู้หรือเปล่าสาวไม่มอง มัวแต่จ้องผู้หญิงอยู่ไม่รู้จบ
หญิงที่ดีไม่มีกะใจคบ เขาจะหลบทันทีหนีจนไกล
เรื่องเจ้าชู้หญิงก็รู้ว่าสำคัญ ใจไม่มั่นมีสองปองเหลวไหล
จะขี้เหล้าเมายาสักเท่าไร ยังไม่ร้ายเท่าเจ้าชู้ดูไวไฟ
การพนันขันต่อพอจะสู้ เรื่องเจ้าชู้หญิงทนดูอยู่ไม่ไหว
ความเจ้าชู้ใครก็รู้มีสองใจ เจ้าชู้เรื่อยไปลับสนไม่ทนกัน
ทางโน้นมีทางนี้มาหาเยอะแยะ ทำเหลาะแหละใจสองปองเสกสรร
เมียหลายคนตามมาเกาะทะเลาะกัน บั่นชีวันความรักให้หักราน
ผู้หญิงในบ้านมากนักมักไม่ได้ ทำเจ้าชู้เรื่อยไปได้ทั้งบ้าน
เรียกกันว่าพระยาเทครัวชั่วสันดาน ใครพบพานหลีกหลบอย่าคบเอย.

กลอนชมนกชมไม้

๏ ได้ชมดมดอกไม้ใจแสนชื่น หอมระรื่นชื่นใจให้หรรษา
กลีบดอกสวยสีสันตระการตา งามชวนพิศติดตาพาชื่นใจ
ธรรมชาติมวลดอกไม้วิไลเหลือ ไม่เคยเบื่อกลิ่นเจ้าเฝ้ามั่นหมาย
ดมกลิ่นเห็นดอกเจ้าความเศร้าคลาย ชวนชื่นใจสดชื่นรื่นกมล.

๏ ดอกเอ๋ยดอกพิกุล กลิ่นหอมกรุ่นชื่นใจเป็นนักหนา
ร่วงใต้ต้นเกลื่อนกลาดดาษดา เก็บไว้ร้อยมาลาพาชื่นชม
อีกร้อยเป็นสร้อยคอใส่ข้อมือ ร้อยอุบะไว้ถือหรือเสียบผม
เก็บไว้แนบแซมบุหงาคราดม หญิงได้ชื่นได้ชมดมกลิ่นเอย.

๏ ดอกเอยดอกพุทธชาด ขาวสะอาดกลิ่นยวนชวนนาสา
กลิ่นหอมซึ้งตรึงใจถ้าได้มา จะหวงเจ้าจนกว่ากลิ่นจะคลาย
หายากเย็นไม่เห็นต้นเจ้านัก หายากยิ่งสุดจักคิดมาดหมาย
ถ้าได้เจ้ามาปลูกออกดอกไซร้ จะถนอมเจ้าไว้ได้ชื่นชม

๏ ดอกเอ๋ยดอกบานไม่รู้โรย ดอกทนหล่นไม่โรยงามนักหนา
สีสวยสดงดงามอร่ามตา ไม่โรยราคงทนยลชื่นใจ
เหมือนสตรีความดีที่คงทน รักษาไว้ไม่หม่นงามสดใส
ยกระดับประดับความดีไว้ ใจสะอาดราศีไม่มีปน
ทั้งความชั่วไม่กล้ำกลืนระคนได้ รักษาอยู่คู่ใจไม่ให้หม่น
ดีอยู่คู่ฤทัยกายของตน คงทนเลิศวิไลไม่รู้โรย.

๏ ดอกเอ๋ยดอกรัก น่ารักสีขาวม่วงพวงบุบผา
สวยสดชื่นรื่นรักไม่โรยรา งามยวนตาน่าชมสมดวงมาน
ร้อยอุบะพู่ห้อยร้อยมาลัย งามสดใสน่าชมสมสมาน
เป็นพวงห้อยร้อยรักไม่หักราน งามตระการน่าดูพู่มาลัย
ใส่ขันหมากใส่ฟูกคู่บ่าวสาว ที่เพริศพราวน่าชมสมสมัย
ลางดีรักไม่ร้างไปห่างไกล ความหมายเป็นความรักรักไม่รา.

๏ เฟื่องเอ๋ย เฟื่องฟ้า ธรรมชาติสร้างเจ้ามาน่าฉงน
มาลีสีสดใสถูกใจชน ยามได้ยลสีจับตาแต่ราคิน
หลากสีสันผ่องพรรณจริงหนอเจ้า แต่ไม่เร้าจิตให้ใฝ่ถวิล
เพราะเจ้างามแต่สีมีมลทิน ขาดกลิ่นประโลมใจใช่ไหมเอย.

๏ ดอกเอ๋ยดอกอุตพิษ กลิ่นเจ้าเหม็นเป็นพิษเหม็นสุดแสน
กลิ่นเหม็นร้ายทั่วไปในดินแดน ไม่เหมือนแม้นกลิ่นเจ้าน่าเศร้าใจ
ดอกเหลือบเข้มเลือดหมูอยู่กอหญ้า อุตส่าห์ส่งกลิ่นเหม็นเหม็นไม่หาย
ดอกสวยสีสวยกลิ่นเหม็นกระจาย คนทั่วไประอาน่าละอาย
เหมือนนางงามใจทรามเช่นอุตพิษ ชอบคิดผิดก่อชั่วจนตัวสลาย
ชายทั้งเกลียดทั้งกลัวชั่วจนตาย กลิ่นเหม็นร้ายเหมือนอุตพิษไม่ผิดเอย

๏ ดอกเอ๋ยดอกยี่โถแดง รับแสงสุริยาน่าชมยิ่ง
ดอกสีแดงแสงวาวดูพราวพริ้ง พิศพิศยิ่งชวนใจต้องนัยนา
กลิ่นหอมน่าถนอมย้อมใจจิต ชวนให้คิดใฝ่ฝันเที่ยวสรรค์หา
ดอกเจ้าสวยสีสดงามยวนตา ชวนวิญญาณ์คิดปองจองเจ้าเอย.

๏ ดอกเอ๋ยดอกกุหลาบ กลิ่นตระหลบอบอาบซาบนาสา
ช่างหอมหวนยวนใจชื่นอุรา ติดตราตรึงใจในฤดี
ดอกของเจ้างามกว่าบุบผาอื่น กลิ่นหอมชื่นหลายพันธุ์ พันธุ์ต่างสี
เป็นสื่อทูตสัมพันธ์มั่นฤดี พวกหนุ่มสาวที่มีรักปักใจ
ทั้งมีหนามคมแหลมแซมเต็มต้น ใครได้ยลคิดพรั่นใจหวั่นไหว
ไม่ระวังพลั้งพลาดหรือเผลอไป หนามจะเกี่ยวเฉี่ยวให้เป็นแผลจำ
เหมือนสตรีที่มีความฉลาด ชายขยาดไม่ลามแม่งามขำ
ไม่กล้าหลอนหลอกให้ได้ระกำ ไม่ชอกช้ำความฉลาดเป็นเกราะกัน
ด้วยว่ารู้ชั้นเชิงชายเจ้าชู้ แม่โฉมตรูรู้อารมณ์คารมหวาน
เพราะเป็นพิษเป็นภัยกายใจราน เยาวมาลย์ไม่ใจง่ายให้ชายชม

๏ ดอกเอ๋ยดอกราชาวดี ดอกขาวไม่มีสีงามสวยสม
สะอาดตากลิ่นหอมน่าดอมดม กลิ่นหอมหวนทวนลมเมื่อพัดพา
กลิ่นของเจ้าหอมคล้ายน้ำอบฝรั่ง ดอกเป็นพวงสะพรั่งดังเลขา
บานแล้วหอมทุกวันทุกเวลา หอมจนกว่าโรยร่วงพวงหายเอย.

๏ ดอกเอ๋ยดอกยี่เข่ง พิศเพ่งดอกนั้นมีหลากสีสัน
มาลีสีจับตาผกาพรรณ มีหลายสีมากครันดูอรชร
งามจับตาน่ารักเจ้าสวยแจ่ม งามแอร่มชูดอกออกสลอน
ไม่มีกลิ่นแต่สีล่อภมร ภู่ผึ้งจรฟอนเจ้าจนเฉาเอย.

๏ ดอกเอ๋ยดอกรสสุคนธ์ กลิ่นหอมทนชูดอกออกไสว
บานตอนรุ่งอรุโณทัย กลิ่นขจายหอมหอนชวนให้ดม
กลีบจุ๋มจิ๋มขาวสะอาดประหลาดนัก เหล่าแมลงจึงภักดิ์อยากสู่สม
เพราะกลิ่นเจ้าหอมหวนชวนภิรมย์ แมลงแซงกันชมอยู่มิวาย

กลีบร่วงพรูภู่ผึ้งตอมดอกเจ้า ดูแล้วเศร้าโรยร่วงพวงช่อหาย
ร่วงเกลื่อนกล่นใต้ต้นน่าเสียดาย กลีบกระจายร่วงพรูสู่พื้นดิน.

๏ ดอกเอ๋ยดอกมะลิ ใครไม่ติรูปหรอกจะบอกให้
กลิ่นของเจ้านั้นหอมย้อมจิตใจ ขาววิไลหอมชื่นทุกเวลา
ประโยชน์มากหลายอย่างต่างต่างกัน เป็นสื่อใจให้ผั่นใฝ่ใจหา
ร้อยพวงมาลัยทำกระสายยา แซมบุหงาน้ำอบไทยไม่อาวรณ์
ใช้ลอยน้ำล้างหน้าพาให้ชื่น ตอนกลางคืนเก็บไว้ใส่ข้างหมอน
หลับสนิทนิทราดมก่อนนอน ไม่อาวรณ์หอมชื่นระรื่นใจ
อบขนมของหวานได้ทานเจ้า กลิ่นเจ้าเร้าชวนจิตให้พิสมัย
เก็บมาบูชาพระอบผ้าไซร้ ไม่มีใครผิดหวังดังจินตนา
อันกลิ่นของเจ้านั้นฉันจำได้ เพราะว่ากลิ่นถูกใจฉันนักหนา
จึงจำชื่อเจ้าไว้ได้เรื่อยมา ตรึงตรากลิ่นสลักให้ปั๊กใจ
ชื่อนั้นมีต่างต่างอย่างฉันว่า มาลิลามะลิร่วงสมสมัย
มะลิซ้อนมะลิวัลย์พันธุ์วิไล มะลิเลื้อยเลื้อยไปได้เลี้ยวลด
แต่ยังมีมะลิพันธุ์ชะวา แปลกตาดีเหมือนกันพันธุ์สวยสด
ดอกใหญ่ใหญ่ขาววาวดูงามงด ใบสดเขียวเป็นมันพันธุ์แปลกเอย.

๏ ปทุมเอ๋ยปทุมาลย์ งามตระการยวนตาน่าพิสมัย
กลิ่นอ่อนอ่อนหอมชื่นรื่นฤทัย แลวิไลหลายสีมีทั่วไป
แม้ดอกจะเกิดในโคลนตม น่าชมดอกไม่เลอะหาเปรอะไม่
ดอกสะอาดเอี่ยมอ่องผ่องอำไพ งามกระไรชูดอกออกเลิศลอย
เหมือนคนดีแม้มีตระกูลต่ำ แต่ฤดีงามล้ำไม่ต่ำต้อย
ความชั่วไม่ติดตัวแม้แต่น้อย เพราะจิตใจสูงลอยไม่ด้อยเอย.

๏ ดอกเอ๋ยดอกชวนชม สีแดงอมชมพูหรูนักหนา
กลิ่นไม่มีแต่ว่าสีสะดุดตา ดอกเจ้าดกนักหนาสวยวิไล
ราคาเจ้าความจริงนั้นไม่น้อย ลงทุนเป็นร้อยร้อยจึงจะได้
เอามาไว้ประดับเกียรติคนสนใจ ตามเคหาสถานใครที่ใจรัก
ดอกของเจ้าคล้ายดอกบานบุรี แต่ว่าสีแดงฉูดเห็นประจักษ์
เสียแต่กลิ่นไม่มีไม่น่ารัก ไม่ชวกชักให้ได้กลิ่นถวิลเอย.

๏ ดอกบัวทั่วทั่วไปมีหลายอย่าง ชื่อต่างต่างสีต่างหลายอย่างเหลือ
สัตตบุษสัตตบงกชสัตตบรรณเจือ บัวผันและบัวเผื่อนเกลื่อนท้องธาร
อันชื่อของดอกบัวยังอีกมาก มีหลายหลากมากมายหลายสีสัน
สุดร่ำสุดจะพร่ำคำรำพัน งามต่างกันแลล้วนชวนอาวรณ์
ดอกบัวบริสุทธิ์สวยสะอาด เคยรองบาทศาสดามาเก่าก่อน
ตรัยรัตน์พุทธศาสนาในบวร เป็นอมรอมตะอยู่คู่ชาวไทย
บูชาพระด้วยดอกปทุมาลย์ ขอกราบกรานด้วยจิตอันผ่องใส
ระลึกพระตรัยรัตน์เป็นฉัตรชัย ให้คุ้มครองกายใจนิจนิรันดร์

๏ ดอกเอ๋ยดอกพู่จอมพล ยามได้ยลกิ่งชูดูสดสี
ดอกสีแดงกลีบฟูฝอยยวนฤดี งามสดสีตรึงตาพายวนใจ
ดอกกลีบเป็นฝอยห้อยเหมือนพู่ จอมพลยศตราตรูดูสดใส
ดังพู่จอมพลจอมทัพอันเกรียงไกร งามกระไรน่าดูพู่จอมพล
ดอกบานดอกตูมงามสลับ บานสลับเรื่อยไปสีไม่หม่น
แดงเต็มต้นยลแล้วชื่นรื่นกมล เมื่อได้ยลเพลินตาน่าชมเอย.

๏ ดอกเอ๋ยดอกการะเกด ยวนนัยน์เนตรหอมหวนชวนนาสา
ขึ้นริมแม่น้ำใสในธารา แตกเป็นกองามตาเหลืองวิไล

กลิ่นหอมฉุนกลีบละมุนใบงามยาว แต่ไม่ขาวเหมือนลำเจียกเหลืองสดใส
กลิ่นหอมทนมีหนามตามริมใบ กลิ่นตรึงใจยวนอุราน่าชมเอย.

๏ ดอกเอ๋ยดอกลำเจียก เป็นชื่อเรียกดอกไม้ในธารใส
ขาวสะอาดแตกกอช่อวิไล ขึ้นตามริมน้ำใสในลำคลอง
กลิ่นหอมไกลใบยาวขาวละออ ขึ้นเป็นกอริมน้ำงามผุดผ่อง
สวยโสภาน่ารักน่าประคอง อยากจับต้องกลัวหนามตามริมใบ
ใครอยากได้ต้องอุตส่าห์พยายาม ระวังหนามจะเกี่ยวเฉี่ยวมือให้
อยากจะชมดมต้องระวังระไว ลุยโคลนล่องน้ำไปจึงได้ชม
กลิ่นทนนานเมื่อบานหอมตระหลบ จะใช้อบผ้าก็ได้สมใจสม
แซมบุหงากลิ่นหอมได้ดอมดม ชวนอารมณ์ให้แจ่มใสชื่นใจเอย.

๏ ดอกเอ๋ยดอกราตรี ขาวสะอาดไร้สีงามสดใส
บานกลางคืนหอมระรื่นกลิ่นชื่นใจ หอมหวนยวนใจใคร่ดมดอม
ตอนกลางวันไม่บานไม่มีกลิ่น ค่ำราตรีโชยกลิ่นขจายหอม
เดือนหงายจันทร์ฉายได้ดมดอม กลิ่นเจ้าหอมตระหลบอบอวลไกล
เจ้าผิดกับบุบผาชาติที่ดาษดื่น ตกกลางคืนหอมชื่นสวยสดใส
ตอนกลางวันซ่อนกลิ่นกลิ่นซ่อนไว้ เหมือนอรทัยบังอรซ่อนความดี
สงบเสงี่ยมเจียมตัวเจ้ากลัวอาย ไม่ยั่วชายรู้จักรักศักดิ์ศรี
เจ้ารักเกียรติไว้ศักดิ์ของสตรี เหมือนราตรีตอนกลางคืนหอมชื่นเอย

๏ ต้นโพธิ์ต้นไทรกิ่งใบหนา ปกกายาเย็นใจปกเกศี
ได้คุ้มกันฝนแดดสุขกายี เย็นฤดีสุขใจทุกเวลา
เหมือนพระคุณที่อุ่นอกเรานี้ ชื่นฤดีเย็นฤทัยใจหรรษา
ร่มโพธิ์ไทรใบดกปกกายา ให้สุขาหายร้อนเย็นสบาย

แม้วิหคยังอาศัยได้ร่มเย็น มิได้เว้นบินหาไม่ห่างหาย
ได้ทำรังกำบังเย็นสบาย ไม่คลาดคลายร่มเย็นเป็นสุขใจ
เหมือนความปรานีและเมตตา เปรียบโพธิ์ไทรแผ่สาขาให้สุขใส
ใครได้รับซาบซึ้งตรึงฤทัย สำนึกในเมตตาปรานีเอย.

๏ ดอกเอ๋ยดอกลั่นทม ดอกสีขาวชวนชมกลีบในเหลือง
เรื่อเรื่อกลีบนอกออกรองเรือง ปลูกในเมืองนอกเมืองสวยวิไล
คนมักถือลือว่าปลูกในลานบ้าน จะร้าวรานบั่นจิตไม่สดใส
จะมีแต่ทุกข์ระทมตรมตรอมใจ ปลูกบ้านใครจะพบแต่ความระทม
ความจริงธรรมชาตินั้นสร้างสรรค์ ให้ชนทุกชั้นได้ชมได้ดมสม
ความปรารถนาสมอุราเปลี่ยนอารมณ์ ไม่ระทมเหมือนชื่อที่ลือกัน
สีสวยกลิ่นหอมได้ดอมเจ้า กลิ่นเร้าชวนจิตเกษมสันต์
ปลูกไว้ได้ร่มรื่นชื่นใจครัน เพื่อปลอบขวัญหฤทัยให้สุขเอย.

๏ บุบผา เมื่อแรกแย้มตรึงตางามสดใส
ดอกชูเด่นเป็นสง่าสวยวิไล ยวนยั่วตาล่อใจให้ชิดชม
เสียดายแต่ภุมรินทร์บินตอมเจ้า คลอเคล้าลิ้มรสสดหวานสม
กลีบเกสรร่วงโรยราภุมราชม เผ้าเพ้นฟอนลอบชมจนสมใจ

ชมแล้ว ภมรผ่องแผ้วบินเลยไปเชยใหม่
ทิ้งดอกกอช่อเก่าเหี่ยวเฉาไว้ พอได้ใหม่ลืมเก่าให้เศร้าเอย.

๏ ดอกเอ๋ยดอกพุทธรักษา สวยซึ้งตรึงตาจะหาไหน
มีหลายสีด้วยกันวรรณวิไล งามกระไรชื่นตาพาให้คิด

เพราะชื่อของเจ้านั้นมีความหมาย ใครใครได้รู้จักให้ปักจิต
ดูดูไปชวนฤทัยให้คิด ถึงอิทธิพระตรัยรัตน์มัดดวงใจ
เป็นที่พึ่งที่ระลึกเป็นสรณะ ได้คารวะกราบก้มประณมไหว้
พระพุทธังธรรมมังสังฆังไซร้ ได้ปกปักรักษาให้ไทยทุกคน
เกิดชาติใดหนใดขออธิษฐาน จะบนบานสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทุกแห่งหน
ขอให้เกิดในพระพุทธศาสนาจงได้ดล ขอระคนปนคุณพระทุกชาติไป.

๏ นกเอี้ยนกเขา เสียงของเจ้าฟังไพเราะเสนาะเหลือ
ดังเสียงพิณที่เสนาะไพเราะเจือ ฟังไม่เบื่อขันคูอยู่ตามไพร
ได้ฟังเสียง ส่งสำเนียงเพรียกพร้องร้องเสียงใส
เสนาะโสตกล่อมวิญญาณ์เพลินฤทัย วังเวงในหลับสนิทชวนนิทรา
ผิดกับเสียงของมนุษย์ที่จัดจ้าน เพราะสันดานเลวทรามต่ำชาติช้า
ระคายโสตเฉือนใจในอุรา เสียงนกป่ายังกังวานหวานจับใจ
เสียงวิหคนกไม่ระคายหู ขันคูส่งเสียงสำเนียงใส
คนได้ฟังยังเสนาะเพราะจับใจ เสียงเย็นหูชวนให้อาลัยแล
ฟังไม่เบื่อ กังวานเหลือจับใจส่งเสียงแซ่
เสียงเอ็ดอึงแต่ไพเราะเสนาะแท้ เจ้าน่ารักคนต้องแลต้องสนใจ
เสียงหวานเหลือ ฟังไม่เบื่อติดใจไม่รู้หาย
ประสาสัตว์ไม่สำบัดสำนวนกาย เช่นมนุษย์ที่เลวร้ายคารมรวน
เสียงเย็นหูเย็นใจใครก็ชอบ นิยมตอบไม่เจ้าคารมอารมณ์หวน
ไม่มีลูกไม้ไม่มีความคิดจิตเรรวน ไม่ก่อกวนให้คนระอาเอย.

๏ บัวบังใบ ซ่อนดอกไว้ใต้ใบในสระศรี
เจ้างามเฉิดเลิศดอกใดในวารี สวยสดสีหลบอยู่คู่ใบบัง
เจ้าหลบเร้น ใครใครไม่เห็นไม่มีหวัง
ดอกซ่อนอยู่ใต้ใบเจ้าบัง ผึ้งภมรไม่มีหวังดังจำนงค์
บริสุทธิ์ผุดผาดสะอาดนัก งามน่ารักดวงใจให้ใหลหลง
ไร้ราคีมีใจฤทัยปลง ให้พะวงดอกเจ้าเฝ้ารอคอย
เหมือนนารีสตรีที่เก็บตัว ไม่ยวนยั่วผู้ชายเจ้าเรียบร้อย
เก็บตัวเก็บใจไว้รอคอย ความรักที่เลิศลอยรักแท้จริง
ไม่สังคมกับผู้ชายจนใจเหลิง ไม่ระเริงหลวมตัวระวังยิ่ง
สงวนตัวสงวนใจใฝ่ประวิง ไม่ทอดทิ้งประเพณีสตรีไทย
เกิดเป็นหญิง ทุกทุกสิ่งทำความดีศรีสดใส
เหมือนโกมุทผุดซ่อนอยู่ใต้ใบ สงบเสงี่ยมเจียมใจไร้ราคี
ผิดกับหญิงโชว์ตัวยั่วผู้ชาย ไร้ยางอายไม่รักในศักดิ์ศรี
สองใจหลายชายเลวกาลี ชั่วอัปรีย์คนประณามหยามเหยียดเอย.

๏ นกดุเหว่าส่งเสียงสำเนียงร้อง เพรียกพร้องร้องจำเรียงสำเนียงหวาน
ฟังไม่เบื่อคนชอบฟังเสียงกังวาน ไม่รำคาญเสียงไพเราะเสนาะกรรณ
ผิดกับคนปากบ่นจู้จี้เรื่อย พูดเรื่อยเปื่อยยกเมฆเผ้าเสกสรร
ชอบเล่นลิ้นปลิ้นปล้อนสารพัน คำจำนรรจ์ไม่ตรงหฤทัย
พูดพล่ามอย่างที่ว่าบ้าน้ำลาย พูดบ้ายร้ายหลอกลวงให้หลงใหล
ปากหวานหว่านเพื่อให้ติดใจ ปากปราศรัยแต่น้ำใจคิดเชือดคอ

ปากเป็นเอกใครใครสนใจแน่ แต่เนื้อแท้อย่าลวงคิดลวงล่อ
พูดเพ้อเจ้อปั้นปลุกสนุกคอ ลิ้นอย่าก่อปั้นเรื่องให้เคืองกัน
ปากกับใจตรงกันนั้นหายาก เพราะส่วนมากตรงกันข้ามพล่าม
เสกสรร
ล่อให้หลงจงจำคำรำพัน อย่าหลงคำจำนรรจ์จะเสียใจ
ปากนั้นปั้นเรื่องได้หลายอย่าง ร้อยสีร้อยอย่างพรางคำไข
คำพูดออกก็บอกจากจิตใจ สันดานนิสัยอย่างไรพอรู้เอย.

๏ บัวพันธุ์นอก เวลาบานชูดอกตระการสี
หอมหวนยวนนาสาอุราฤดี สวยสดสีกลิ่นหอมดอมชื่นใจ
มีสองพันธุ์สีนั้นพันธุ์สองสี ชมพูม่วงอมกันดีสวยสดใส
อีกพันธุ์หนึ่งฟ้าอมครามงามวิไล ปลูกอยู่หน้าบ้านใหม่สวยยวนตา
ลูกเป๋าเขาไปซื้อเอามาปลูก ช่างงามถูกใจแม่แลสง่า
ปลูกคู่กันยามบานตระการตา สวยโสภาเวลาบานพร้อมพร้อมกัน
ได้ดมกลิ่นประทินเกสรเจ้า กลิ่นหอมเร้านาสางามสีสัน
สวยยวนตาโสภาวิลาวัณย์ ดอกเจ้านั้นชูเด่นเห็นแต่ไกล
บานพร้อมพร้อมสีสลับรับกันดี สวยสดสีงามงดดูสดใส
เวลาดมกลิ่นระรื่นหอมชื่นใจ งามวิไลนักหนาน่าชมเอย.

๏ ดอกเอ๋ยดอกเตย เจ้าไม่เคยมีกลิ่นประทินหอม
ไม่น่ารักไม่น่าชมไม่ชวนดอม กลิ่นไม่หอมเพราะเกสรเจ้าไม่มี
เช่นหญิงรูปงามประพฤติชั่ว เอาเลวร้ายใส่ตัวหมดราศี
เหมือนดอกเตยไร้กลิ่นมีราคี เช่นนารีรูปสวยแต่ใจทราม

เจ้าหลายใจ ใครใครหมิ่นเกียรติซ้ำหยาบหยาม
เพราะใจชั่วประพฤติชั่วตัวเลวทราม คนประณามหมิ่นเกียรติเหยียด
ให้เอย.

ความรักแท้สูงส่งทรงพลัง ได้ยั่งยืนคงอยู่ไม่รู้หาย
สถิตสนิทแนบแอบใจกาย จนตัวตายติดอยู่มิรู้จร

ความรักลวง เฝ้าแต่ลองหลอนหลอกล้อหลอกหลอน
เป็นความรักรักเล่ห์พเนจร มันบั่นทอนกายใจไม่เว้นเลย

ดอกเอ๋ยดอกชงโค สีม่วงแดงดอกโตงามสดใส
ดอกใหญ่ใบใหญ่เป็นพุ่มวิไล สีสดใสยามบานตระการตา
ใบนั้นใหญ่คล้ายแฝดถูกแดดกล้า เขียวโสภาดอกใหญ่ใบใหญ่หนา
สีสวยดอกงามอร่ามตา สวยสง่าผ่องพรรณวรรณวิไล
เกสรกลิ่นอ่อนอรชรหอม สีเจ้าย้อมใจจิตพิศผ่องใส
สีสดงดงามขำอำไพ ชวนใจให้นิยมชมเจ้าเอย.

๏ ดอกปีบนั้นงดงามอร่ามละออ ขาวละออกลิ่นหอมเย็นเป็นนักหนา
ขาวสะอาดกลิ่นหอมย้อมอุรา ตระการตากลิ่นหวนยวนฤทัย
ต้นใหญ่สูงตระหง่านตระการตา ชวนนาสาสวยสดงามสดใส
ร่วงใต้ต้นเกลื่อนกลาดดูดาษไป งามวิไลหอมชื่นทุกคืนมี

บางคนเก็บดอกตากแห้งไว้ สำหรับได้สูบเป็นเช่นบุหรี่
มวนไว้สูบตามประสายากดูมากมี กลิ่นยวนฤดีชื่นใจเมื่อได้ชม.

๏ ดอกเอ๋ยดอกจำปา สูงสง่าร่มเย็นเป็นสุขศรี
ดอกเหลืองส้มอมแสดยวนฤดี งามสดสีกลิ่นหอมดอมชื่นใจ

ดอกเจ้าห้อยร้อยอุบะงามวิไล งามเฉิดฉายห้อยเป็นพู่ดูสดใส
สีสวยกลิ่นหอมน้อมฤทัย กลิ่นชื่นใจหอมหวนยวนอุรา
กว่าจะได้ดอกเจ้าเผ้าพยายาม จึงจะสมตามความปรารถนา
ใช้ไม้สอยบีนต้นไปจึงได้มา แซมบุหงามาติดผมดมชื่นใจ
ต้นของเจ้าปลูกยากลำบากนัก ทั้งหายากต้องตอนจึงจะได้
ได้ชมดมเจ้าเร้าฤทัย สวยวิไลหอมชื่นรื่นใจเอย.

๏ ดอกเอ๋ยดอกจำปี ขาวสะอาดไม่มีสีงามผ่องใส
ขาวสะอาดโสภาสง่าวิไล หอมชื่นใจหอมหวนชวนอารมณ์
สาขากิ่งก้านทั้งต้นใหญ่ ขาววิไลได้ชมได้ดมสม
กลิ่นชื่นรื่นนาสาเวลาดม กลิ่นตามลมชื่นใจใฝ่ดมดอม
หอมหวนยวนใจได้ดมเจ้า กลิ่นนั้นเร้าวิญญาณ์น่าถนอม
อยากจะได้อยากจะชมอยากดมดอม กลิ่นเจ้าหอมระรื่นแสนชื่นเอย

๏ กล้วยไม้ไพร สีเจ้าสดสดใสงามนักหนา
อยู่ในดอยในดงพงพนา ยวนนัยนากลิ่นหอมน่าดอมดม
กลิ่นหอมเย็นดอกเด่นมีหลายสี ยวนฤดีอยากชมดมให้สม
ฤทัยฤดีที่ใจใฝ่นิยม ใคร่ชิดชมดอกที่บานตระการตา

สวยสดชื่น หอมระรื่นกลิ่นยวนชวนนาสา
ส่งกลิ่นหวนทวนลมลมโชยมา สีต้องตากลิ่นหอมดอมชื่นใจ
อยู่ในดอยช่อห้อยพวงระย้า สะดุดตาเพราะมีสีสดใส
ส่งกลิ่นระรื่นหอมชื่นใจ น้ำค้างพรมดอกใบวิไลวรรณ

ดอกเจ้าทน ทุกทุกคนอยากได้เผ้าใฝ่ฝัน
กลิ่นเจ้าหอมระรื่นชื่นใจครัน ต่างใฝ่ฝันต่างนิยมชมเจ้าเอย.

๏ ดอกเอ๋ยดอกแก้ว ได้ชมดมเจ้าแล้วกลิ่นหอมหวาน
ดอกสีขาวพราวเสน่ห์งามตระการ เวลาบานหอมชื่นระรื่นใจ
ดอกสีขาวใบเขียวเขียวอ่อนอ่อน งามอรชรใบเป็นมันพรรณสดใส
ดอกดกเป็นพุ่มต้นใหญ่วิไล ขาดสดใสผ่องนวลชวนให้ชม
ผ่านต้นเจ้าตอนกลางคืนหอมชื่นนัก สวยน่ารักอยากชมสมใจสม
กลิ่นหอมชื่นรื่นอุรางามน่าชม กลิ่นเจ้ายวนชวนนิยมดมชื่นใจ
กลิ่นเจ้าเร้าใจกว่าบุบผาใด หอมชื่นใจชื่นตาน่ารักเอย.

พิมพ์ที่ ร.พ. เลี่ยงเซียงจงเจริญ ๒๕๓ บำรุงเมือง พระนคร
นายเทียวจุ๊ย แซ่เตียว ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๑๑ โทร. ๒๓๗๙๘